

Kerületi Krónika 2011

Életképek az Északi Egyházkerület életéből

TARTALOM

Előszó	2
Egyházkerületi események	3
Az egyházmegyék életéből	8
Borsod-Hevesi Egyházmegye	9
Budai Egyházmegye	11
Dél-Pest Megyei Egyházmegye	16
Észak-Pest Megyei Egyházmegye	19
Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye	23
Nógrádi Egyházmegye	27
Külügyi kapcsolatok és események	31
Diakóniai események	37
Oktatási intézmények eseményei	39
Események az Északi Püspöki Hivatalban és egyéb püspöki szolgálatok	44
Az egyházkerületi elnökség közgyűlési jelentései	52
Püspöki jelentés - 2011. november 11.	53
Felügyelői jelentés - 2011. november 11.	57
Püspöki jelentés - 2012. április 20.	59
Felügyelői jelentés - 2012. április 20.	63
Eseménylista	66

ELŐSZÓ

Harmadik alkalommal jelentetjük meg az északi egyházkerület adott évének gyülekezeti és intézményi krónikáját. A visszatekintés mindig hálaadásra és önvizsgálatra ad alkalmat. Hálaadásra, hogy minden emberi gyengeségünk ellenére megtartott minket az Úr, sőt újabb és újabb ajándékokkal halmozott el minket. Sok áldást jelentő gyülekezeti, egyházmegyei vagy kerületi alkalmakról, szolgatársak útra bocsátásáról, diplomák és gyülekezeti termek épüléséről, megújulásáról, színes külkapcsolatokról tanúskodik ez a krónika. Ugyanakkor önvizsgálatot is kell tartanunk, ilyen kérdésekkel szembesülve: hálával fogadtuk-e ezeket az ajándékokat, éltünk-e a kapott lehetőségekkel, részt vettünk-e a közösség életében, tudtunk-e áldozatkészek lenni, érdekel-e minket egy másik közösség sorsa.

Nemcsak az egyházban, hanem a magunk társadalmában is éltük az elmúlt évet. Olyan közegben, amely a gazdasági és sok egyéb válság idején sokszor a türelmetlenség és az irgalmatlanság jeleit mutatta. Ebben az összefüggésben is újra és újra mérlegre kellett helyeznünk hitünket és életünket a 2011-es év igéjének fényében: „Ne győzzön le téged a rossz, hanem te győzd le a rosszat jóval” (Rm 12,21).

Szándékunk szerint a Kerületi Krónikát ebben az évben minden presbiterhez eljuttatjuk. Szeretnénk, ha egy most kezdődő hat éves ciklus elején ennek segítségével közelebbről megismernék az egyházkerület életét. Ezek az ismeretek segíthetnek abban, hogy tovább erősödjék az egyházkerület „mi-tudata”, és hogy jobban tudjunk imádkozni egymásért.

Nemcsak hátratekintünk, hanem előre is nézünk. Ennek jegyében szeretnénk presbitereinkkel is megismertetni a Magyarországi Evangélikus Egyház évek óta formálódó új stratégiáját. Az előkészítő munka *Élő kövek* egyháza című munkaanyaga már sokak számára ismert. Az erre épülő egészen friss stratégia azt szeretné, ha egyházunk és annak általában minden tagja láthatóan evangélikus volna, és a lelki és szervezeti megerősítés érdekében fokozatosan megélné, megvalósítaná a program öt pontját:

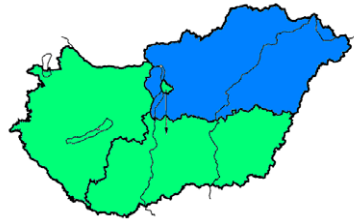
- az önkéntes feladatvállalást
- a lelkészek megerősítését
- a hálózatosságot
- a fenntarthatóságot
- és a protestáns hivatásszerűséget.

Az Evangélikus Élet és az evangelikus.hu tudósításaira és egyéb beszámolókra építő kiadványsorozatot folytatni szeretnénk. Jó volna, ha a 2012-es Kerületi Krónika immár a fenti célok folyamatos megvalósulásáról is szólna majd, az egyháznak, Krisztus testének épülése jegyében.

Elnöktársam, Benczúr László egyházkerületi felügyelő nevében is áldáskívánással köszöntöm az olvasót: lelkészt, felügyelőt, presbitert, intézményi dolgozót és minden érdeklődőt.

Dr. Fabiny Tamás
püspök

EGYHÁZKERÜLETI ESEMÉNYEK

Február 10. Nyíregyháza - Parókusi alkalmassági vizsgálat

Ötvenkilenc évvel a Tiszai Evangélikus Egyházkerület megszűnése után elmondhatjuk, hogy pár órára ismét püspöki székhellyé vált Nyíregyháza, hiszen *Fabiny Tamás* püspök a kerület legnagyobb gyülekezetébe utazott, hogy a parókusi alkalmassági vizsgálatot végző bizottság elnökeként bizonyosságot szerezzen a jelentkező négy beosztott lelkész alkalmasságáról. A beadott öt írásbeli munka és a hatvan perces meghallgatások szép eredményt hoztak, hiszen a beosztott lelkészek mind megállották a próbát: *Balázs Viktória*, a Debreceni Evangélikus Egyházközség, *Kozma Anett*, a Nyíregyháza-Kertvárosi Evangélikus Ágostai Hitvallású Egyházközség, *Tóth Katalin*, a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium és *Torzsa Tamás*, a Nagycserkeszi Evangélikus Egyházközség szolgálattevője.

Április 19. Evangélikus polgármesterek találkozója

A közszereplők újabb evangélikus csoportját hívta beszélgetésre a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének elnöksége. Bár meglehetősen elfoglalt tisztségviselőkről van szó, mégis szép számban jelentek meg a meghívott polgármesterek, alpolgármesterek, jegyzők és kisebbségi önkormányzati képviselők. A találkozó fő előadója *dr. Latorcai Csaba*, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium helyettes közigazgatási államtitkára volt, aki az április 18-án elfogadott Alaptörvény keresztényiségre utaló részeinek idézésével kezdte mondanivalóját. A *települési önkormányzatok és az egyházak együttműködése* című vitaindító referátum részletesen kitért az állam által az

egyházak számára nyújtott lehetőségekre is. A rövid, de személyes hangon megszólaló bemutatkozásokat követő fórumbeszélgetést *Krámer György* püspökhelyettes moderálta. A résztvevők *Srna Zoltán* százdi (Szlovákia), *Szabolcs Attila* XXII. kerületi, *Dian József* csóvári és *Sinkó Vilmosné* zebegényi polgármesterek voltak.

Május 6. Gyöngyös – Egyházkerületi Közgyűlés

Imaháza szentelésének egyéves jubileumát sem ünnepelte még a gyöngyösi gyülekezet, és máris az egyházkerület legfőbb döntéshozó testülete, a közgyűlés tavaszi ülésének adott otthont. A gyülekezet lelkésze, *Fatalin Helga* mindent megtett, hogy a mintegy negyven jelenlévő – megyei és egyházkerületi küldöttek, munkaágfelelősök, illetve érdeklődő lelkészek és gyülekezeti tagok – méltó módon és jó rendben végezhesse a munkáját. A négyórás ülésen vendégként *Kákay István*, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának igazgatója is részt vett. *Fabiny Tamás* püspök jelentése középpontjába a bizalom fogalmát helyezte. *Benczúr László* felügyelő jelentését a gyöngyösi imaház épülésére emlékezve

kezdte. A gyűlésen jelentést tett *Blatniczky János* egyházkerületi missziói lelkész, és *Selmecki Lajos* egyházkerületi GAS felelős is. *Dr. Cserhádi Péter* egyházkerületi másodfelügyelő záró gondolataiban kiemelte az ország és az egyház megújulásáért mondott imádság fontosságát.

Május 28. Aszód - Egyházkerületi Missziói Nap

Az Aszódi Evangélikus Gimnázium nem okozott senkinek sem csalódást, hiszen minden igényt kielégítve adott otthont az északi egyházkerületi találkozóknak május 28-án, szombaton. A regisztráció szerint – az előzetes jelentkezéseket és minden várakozást felülmúlva – kilencszázötven fő érkezett a rendezvényre, legtöbbször a vendéglátó Észak-Pest Megyei Egyházmegyéből. Az északi lelkészek közel fele is megjelent – ki 2-3, ki 50 fős gyülekezeti csoporttal. A napon felüdítően sokat énekelt a különleges összetételű gyülekezet, többfajta műfajban. Ehhez *Kovácsné Tégen Sára* kántori szolgálattal, *Zsarnai Krisztián* és felesége, *Nóra* lelki énekek megszólaltatásával, *Szabó Andrásné* kánonénekeltetéssel, a Szélrózsa Band pedig

ebéd utáni koncerttel járult hozzá. A nap mottójaként választott Gal 5,13 alapján *Sztojanovics András* lelkész, a Sarepta Diakóniai Otthon igazgatója hirdette Isten ígését. *A Balicza Iván* lelkész által moderált pódiumbeszélgetésben *dr. Balás István* jogász, főiskolai docens, *dr. Zacher Gábor* toxikológus főorvos és *Ittész István* nyugalmazott lelkész vett részt. Délután a jelenlévők négy

tematikus csoport közül választhattak. A záró istentisztelet liturgiájában *Simon Attila* iskolalelkész és *Lőrincz Csaba* aszódi lelkész szolgált, Isten ígését pedig *Fabiny Tamás* püspök tolmácsolta a jelenlévőknek a tékozló fiú példázatán keresztül.

Június 17. Ordinációs előkészítő 2011

A MEE Északi Egyházkerületében 2011 nyarán három ordnálásra kerül sor. *Fabiny Tamás* püspök a lelkészjelölteket (*Csadó Balázs, Kovács Viktor, Horváth-Hegyí Áron*) fél napos konzultációra hívta a Püspöki Hivatalba, hogy küldetésük megkezdése előtt a gyakorlati tudnivalókról beszélgesse nek. Az egyúttléten *Krámer György* püspökhelyettes is részt vett. A fő hangsúly a lelki elcsendesedésre és a beszélgetésre esett. A lelkészjelölteknek több esetben is lehetőségük volt a visszatekintésre, érzéseik és jövőbeli reményeik illetve félelmeik megfogalmazására. A beszélgetések négy fő témája: személyes és közösségi lelki élet, szolgálat és család, pénzügyek a gyülekezetben, kapcsolattartás a különböző egyházi és világi szervezetekkel.

Ordinációs időpontok 2011-ben:

- *Horváth-Hegyí Áron* – Nyíregyháza, 2011. július 2. 10.30 (hatodév eltöltése: budapest-kelenföldi gyülekezet, *dr. Blázy Árpád* mentorságával)
- *Csadó Balázs*–Szügy, 2011. július 2. 17.00 (hatodév eltöltése: hévízgyörki gyülekezet, *Lindákné János Zsuzsanna* mentorságával)
- *Kovács Viktor* – Szolnok, 2011. július 3. 16.00 (hatodév eltöltése: szolnoki gyülekezet, *Győri Péter Benjámín* mentorságával)

Augusztus 23-25. Bonyhád - Országos lelkészkonferencia

A MEE minden egyházkerületének lelkészei gyűltek össze Bonyhádön, hogy együtt készüljenek a következő munkaévre. A háromnapos konferencia mottója „Új bort régi tömlőbe?” volt. A konferencia német vendég-előadója, *Klaus Douglass*, János evangéliuma 15. fejezete alapján tartott bibliatanulmányt, másnap pedig a mottóról *A változások megértése és igenlése* címmel előadást. Az előadások után csoportos beszélgetésekre került sor, este pedig az Evangélikus Lelkészek Országos Bajnoksága következett. Az Északi Egyházkerület lelkészeinek hatvan százaléka vett részt, akiknek a sportolásban való aktív és eredményes részvállalása a dobogó legfelsőbb fokára juttatta az egyházkerületet. Szerdán *Fabiny Tamás* püspök bibliatanulmányát hallgathatta meg a több mint kétszáz résztvevő az Efezusiakhoz írt levél 4,1-16. versei alapján. A délutáni előadás és csoportbeszélgetések után este *Szvorák Katalin* koncertjét hallgathatták a jelenlevők. Csütörtökön az összegzések mellett a három kerület külön-külön is tartott fórumot. Jövőre újra kerületenként gyűlnek össze a MEE lelkészei augusztus végén.

Szeptember 16-17. Aszód - Egyházkerületi családi és sportnap harmadszor

Harmadik alkalommal került megrendezésre az Északi Egyházkerület családi és sportnapja, melynek szokás szerint az Evangélikus Egyház Aszódi Petőfi Gimnáziuma és Kollégiuma adott otthont. A kétnapos rendezvényen közel háromszáz résztvevő vett részt, akik majd egy tucatnyi sportágban nevezhettek: labdarúgás, kosárlabda, kötélhúzás, csocsó, asztalitenisz, sakk, sudoku, futás, íjászat, atlétika, kosárra dobás. A fair play szellemében vívott

küzdelmek tétje az egyéni díjazásokon túl az egyházkerületi vándorkupa volt, amelyet az összesítésben legtöbb pontot szerző Borsod-Hevesi Egyházmege vihetett el a miskolci Kossuth Lajos Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola népes csapatának köszönhetően, akik húsz oklevelet gyűjthettek be. A főszervezők - *dr. Roncz Béla*, a gimnázium igazgatója, *Fácán Zoltán* testneveléstanár és *Simon Attila* iskolalelkész – mellett számos tanár és diák segített az előkészületi munkákban, és a párhuzamosan folyó versenyek lebonyolításában. A futball mellett a kötélhúzás mozgatott meg a legtöbbeket. A péntek este - a záró áhítat előtti másfél órája - mozgásmentesen telt, *Kovács Kokó István* olimpiai, világ- és kétszeres Európa-bajnok, profi ökölvívó beszámolójának hallgatásával.

Október 20. Megyei Elnökségek Tanácsa

Negyedévente gyűlnek össze a kerület hat egyházmegejének elnökségei (esperes és felügyelő), illetve az egyházkerületi munkaágyfelelősök, hogy az aktuális gazdasági, személyi, ingatlanokkal, programokkal kapcsolatos ügyeket átbeszéljék. 2011-ben a tagok:

- *Sándor Frigyes* - esperes (Borsod-Hevesi)
- *Gyuris Miklós* - felügyelő (Borsod-Hevesi)
- *Bence Imre* - esperes (Budai)
- *Fabiny Tibor* - felügyelő (Budai)
- *Krámer György* - esperes (Dél-Pest Megyei)
- *Bak Péter* - felügyelő (Dél-Pest Megyei)
- *Mekis Ádám* - esperes (Észak-Pest Megyei)
- *Roncz Béla* - felügyelő (Észak-Pest Megyei)
- *Sztankó Gyöngyi* - esperes (Hajdú-Szabolcsi)
- *Márföldi István* - felügyelő (Hajdú-Szabolcsi)
- *Szabó András* - esperes (Nógrádi)
- *Pozsonyi Anna* - felügyelő (Nógrádi)
- *Fabiny Tamás* - püspök
- *Benczúr László* - kerületi felügyelő
- *Cserháti Péter* - kerületi másodfelügyelő
- *Blatniczky János Dániel* - kerületi missziói lelkész

November 11. Budahegyvidék - Őszi közgyűlés

Igehallgatással, Bartha István balassagyarmati lelkész áhítatával kezdődött az északi egyházkerület közgyűlése a Budahegyvidéki Evangélikus Gyülekezet templomában. Fabiny Tamás püspök beszámolója fókuszába a megerősödést állította, Benczúr László felügyelő jelentésében részletezte a mögöttünk álló munkaévben lezárult, és folyamatban lévő, illetve jövőre induló egyházkerületi projektjeit. Bak Péter előterjesztése nyomán, a közelgő tisztújítások kapcsán, a közgyűlést javaslatot fogalmazott és szavazott meg, amelyet a zsinatnak továbbított. A Digitális Szolgálati Napló egy éve lett bevezetve. Mostanra a vizsajelzések és beszélgetések alapján elmondhatjuk, hogy a DSNZ ellen érzett kezdeti indulatok megszűntek vagy konszolidálódtak, a lelkészek hetven százaléka rendszeresen használja. Az egyéb témák és a naptáregyeztetés után Benczúr László felügyelő kifejezte óhaját, miszerint jó lenne, ha az általános tájékozottság érdekében a gyülekezetek és egyházmegyék hivatalos küldöttei mellett az érdeklődő gyülekezeti tagok is nagyobb számban vennének részt közgyűlésein.

December 2. Budapest – Nyugdíjas lelkészek közös adventje

Ismét a Rózsák terén, az Evangélikus Kollégiumban tartották adventi találkozójukat a Déli és az Északi Egyházkerület nyugalmazott lelkészei. *Bence Imre*, a Budai Egyházmegye esperese köszöntötte az idős szolgatársakat, majd *Radosné Lengyel Anna*, a Déli Egyházkerület felügyelője adta át *Gáncs Péter* püspök jókívánságát. A nyitó áhítatot *dr. Fabiny Tamás*, az Északi Egyházkerület püspöke tartotta 2Kor 12,1–10 alapján. *Hegyváriné Pauló Mária*, a találkozóznak helyet adó kollégium új igazgatója köszöntötte a jelenlevőket, és bemutatta az intézmény életét. Kedves, élvezetes műsort adtak a kollégium diáklakói: próza, énekar, fuvolán és zongorán előadott zene, akrobata- és zsonglőrmutatványok szórakoztattak és arattak nagy elismerést. *Deák László*, a pestszentlőrinci Szt. Gábor Evangélikus Óvoda, Általános Iskola és Gimnázium iskolalelkésze személyes hangú előadásában az evangélikus iskolák missziói szerepéről és feladatáról beszélt.

December 9. Beosztott és a kerület új lelkészeinek találkozója

Korábban szokás volt (az elmúlt két évben ez azonban elmaradt), hogy a beosztott, és az északi egyházkerületbe került új lelkészeket a püspök összehívta - egymás és az egyházkerület megismerése céljából, illetve a közelmúlt és közeljövő áttekintése végett. A 2011-es találkozóra így nemcsak az elmúlt évben ordináltak kaptak meghívást. *Fabiny Tamás* áhítata után beszélgető kör keretében ki-ki válaszolhatott a kérdésre: Hogy vagy, testvér? A „Ma nagyon sok dolgom van, ezért nagyon sokat kell imádkoznom!” lutheri mondat kapcsán az ima fontossága került a fókuszba, majd a személyes hitéletéről mint munkánk forrásáról volt szó *Horváth-Hegyí Olivér* szentendrei lelkész vezetésével. A legfontosabb az igeszolgalat, példák a gyülekezetépítésre, munkatársak és testvérek (*Benczúr László* egyházkerületi felügyelő) témák körbejárása után imaközösséggel zárult az együttlét.

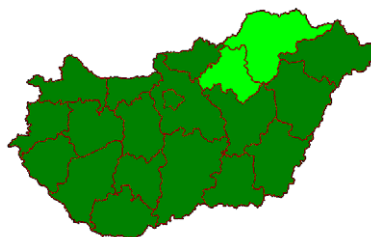

AZ EGYHÁZMEGYÉK ÉLETÉBŐL

BORSOD-HEVESI EGYHÁZMEGYE

Borsod-Hevesi LMK (Miskolc)

A Borsod-Hevesi Egyházmegye lelkészei 2011-ben: *Aklan Béla Sándor, Asztalos Richárd, Balázs Tibor, Buday Barnabás, Gerlai Pál, Molnár József, Sándor Frigyes, Sándorné Povaszanyecz Gyöngyi, Tóth Melinda Anna*

Augusztus 6. Tokaj - Új kezdet

Asztalos Richárd 2010 nyarán - közvetlenül avatása után - a Tállya-Abaújszántó-Tokaj-Sátoraljaújhelyi Missziói Evangélikus Egyházközségben kezdte meg szolgálatát beosztott lelkészként. Eltelt egy esztendő, és máris a gyülekezetépítés egy igen fontos fejezetét tudhatja maga mögött. A tokaji közösség új imaházának szentelésére gyűlhetett össze - a rémisztő esős időjárás előrejelzés ellenére, a hét legmelegebb napján. Az 1785-ben épült tokaji evangélikus templom legutóbb 1924-ben lett felújítva. Az utóbbi évtizedben azonban ismét oly mértékben megromlott az állapota, hogy azt – biztonsági okokra tekintettel – már a helyi közösség sem merte használni istentiszteletek tartására. A templom túlfutó felújítási költsége miatt a Magyarországi Evangélikus Egyház illetékes vezetői végül úgy döntöttek, hogy a kárpótlás lehetőségét kihasználva az épületegyüttest visszaadják Tokaj városának, hogy a kárpótlási összegből megoldhassák egy ingatlan megvételét (Ady Endre út 19/B), ahol a parókia, az imaterem és egy vendégszoba kerülhet kialakításra. A szentelési ünnepségen *Fabiny Tamás* püspök hirdette Isten igéjét a Zsolt 26,8 alapján: „URam, szeretem házatad, ahol laksz, dicsőséged lakóhelyét.”

Augusztus 7. Fancsal - Hálaadó istentisztelet

A fancsali evangélikus templomot és a hozzá tartozó új, integrált közösségi és szolgáltató térként funkcionáló gyülekezeti termet szentelte fel *Fabiny Tamás*, a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének püspöke. A templomfelújításra a 2009. év januárjában az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz beadott és a Leader szövetség által elbírált európai uniós pályázat keretében kerülhetett sor. A pályázaton 39.000.000 forintot nyert a gyülekezet, amelyből a nagyon rossz állapotba került, korábban sekrestyékén funkcionáló termet sikerült újjáépíteni, és a templom alap- és falmegegerősítéseit, valamint külső-belső vakolatát, nyílászáróit, az egész épület csapadékelvezetését újtották meg. A templom környékén díszburkolatot, sétányokat, új és szép környezetet alakítottak ki. A püspök prédikációjában a 127. zsoltár alapján a templomépítők istenhitének fontosságáról, illetve a gyülekezetek múltjáról és jövőjének reményteltségéről, a keresztyén egyházak összefogásáról beszélt.

Augusztus 27. Tállya – Regionális csendesnap

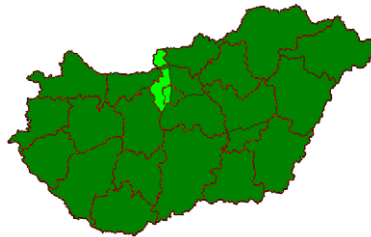
Tállya falucska a hegyaljai borvidéken - elvileg Európa közepe. Augusztus utolsó szombatján a Borsod-Hevesi és a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye – Egertől Nyíregyházán át Debrecenig terjedő – gyülekezeteiből gyűltek össze közös találkozásra itt, ahogyan az elmúlt húsz esztendőben is tették. Az alkalom kezdetén *Asztalos Richárd* szólt a legkisebbekhez, a nap végén pedig a záró úrvacsorai szolgálatban *Balázs Viktóriával* fohászodott a felnőtt gyülekezet további lelki eledeléért. A nap programja az Alpha-kurszus megismertetése volt a jelenlevőkkel. *Sándor Frigyes* esperes és *Rátkay János*, az Alpha Magyarország nemzeti igazgatója, illetve a miskolci illetőségű IHS (In His Steps) zenekar segítette a hallgatókat, hogy átgondolják, milyen új lehetőségeket találnak a mozgalomban, amely nagyon sok külföldi helyszínen új embereket vonzott az egyházba. A metodika ugyanis kinyitja a resre zárt templomajtókat és nagy szeretettel invitál mindenkit befelé – Jézus mellé, köré.

Október 9. Arnót - Megszépült az arnóti templom

Ismét nagy vállalkozásba kezdtek az arnóti evangélikusok, amikor elhatározták, hogy kívül-belül újjávarázsolják kétszázharminckét éves templomukat. Miután 2009-ben az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program kulturális örökségvédelmi tengelyének pályázati kiírásán 48,1 millió forintot nyertek és további kilenc milliót pedig más forrásokból támogatásként kaptak, 2011 tavaszán megkezdődtek a munkálatok, és őszre sikerült is azokat befejezni. A hajlék felszentelésén *Fabiny Tamás* püspök igehirdetésében a 90. zsoltár szavait elevenítette meg. Magyar népdalok könnyűzenei keresztyén feldolgozásával a helyiekből és a Pilisről érkezőkből összeállt ünnepi ének- és zenekar szolgált. Az idei munkálatok során megtörtént a nyílászárók részleges cseréje és felújítása, a világítás korszerűsítése, a padló kicserélése és padlófűtés kialakítása, a falak gombátlanítása, újvakolása, festése, a torony és a tető teljes körű javítása. A már életveszélyessé vált karzat tartóoszlopait mindentestül le kell cserélni, a boltíveket meg kellett erősíteni. Az alaposan szúrágta oszlopdarabok kiállítás keretében megtekinthetők (képünkön).

BUDAI EGYHÁZMEGYE

Budai LMK (Püspöki Hivatal)

A Budai Egyházmegye lelkészei 2011-ben: *Balicza Iván, Bálintné Varsányi Vilma, Bence Imre, Bencéné Szabó Márta, Blázy Árpád, Blázy Árpádné, Donáth László, Endreffy Géza, Fabiny Tamás, Fodor Viktor, Fülöp Attila, Hokker Zsolt, Horváth-Hegyi Olivér, Johannes Erlbruch, Joób Máté, Keczkó Pál, Keczkó Szilvia, Kézdy Péter, Kovács Viktor, Labossa Péter Mihály, Labossáné Kővágó Anita, Lacknerné Puskás Sára, Lajtos János, Solymár Gábor, Sztojanovics András, Zólyomi Mátyás*

Január 14-16. Piliscsaba – A Budai Egyházmegye ifis tábora

Közel 60 fő vett részt Piliscsabán a télközepe, budai egyházmegyéek fiataljai számára meghirdetett ifjúsági hétvégén, amely az *Értékes vagy!* címet kapta. Részlet *Bittó Viktória* beszámolójából:

Az első közös estén áhítat után ismerkedtünk egymással, énekelünk, játszottunk és törekedtünk arra, hogy feloldjuk visszafogottságukat. Szombat délelőtt egy nagy erdei túrán vettünk részt a minket körülölelő erdőben. Kis csoportokra osztva beszélgettünk az értékekről, mely során nyíltan vállalták a fiatalok a nehézségeket, melyekkel naponta találkozunk. Mik az értékek? Érték-e a család, a barátok, az egészség, a hit? Az este sok játékkal, vidám hangulatban telt el, késői beszélgetésekbe torkollott. A vasárnap reggeli istentiszteleten a helyi gyülekezettel együtt vettünk részt, ahol egy kis film került lejátszásra. Rávilágított arra, hogy testünkre sok apró szürke folt van ragasztva, melyeket mások tesznek ránk. Viseljük, de miért? Miért hagyjuk, hogy leterheljen? Van megoldás! Naponként odaállni a Mester elé, aki alkotott, hallatja velünk, hogy egyenként vagyunk számára becsesek, értékesek! A részt vevő lelkészek, *Hokker Zsolt, Joób Máté, Tamási Zsóka, Hulej Enikő, Keczkó Pál, Horváth-Hegyi Olivér.*

Február 7. Budahegyvidék – Tamás-mise

Tamás-misét tartottak a budahegyvidéki templomban *Mert az Isten országa közöttetek van!* mottóval. Az igét *Krámer György* evangélikus lelkész hirdette Lk 17,1 alapján. Fő mondanivalója ez volt: a világ nem fog hozzánk igazodni, igenis kell változni, ahogy az istentiszteleti formáink is képesek lehetnek változni. A Tamás-mise pont erről szól. Letisztult, egyszerű és mai, ahogy azt a Kék Golyó utcai templomba gyűltek tapasztalhatták. A szó jó értelmében egyszerű és érthető prédikáció, valamint – és ez talán védjegye is a Tamás-miséknek – az igazán színvonalas a zene olyanokat is az istentiszteletre vonz, akik a hagyományos formáktól idegenkednek.

Február 20. Budahegyvidék - Gregorián az evangélikus templomban

Ökumené másfél évezred egyházi muzsikájában címmel tartottak zenés áhítatot a budahegyvidéki evangélikus templomban. A zenés meditáció a nemrég zárult ökumenikus imahét méltó folytatása volt, hiszen az áhítatot körülölelő, énekszóban megjelenített imádságcsokrot a felső-krisztinavárosi római katolikus plébánia felnőttkórusa nyújtotta át az egybegyűlteknek, *Tőkés Tünde* vezényletével. Nemcsak eszmeiségében, de szervezésben is összeért a két esemény: az imaheti közös alkalmak adták az ötletet a templom lelkészének, *Keczkó Pálnak*, hogy meghívja a kórust. A művek között

elhangzott meditáció is jól illeszkedett az istenkeresés zenei anyagához. *Keczkó Szilvia* lelkész szavaival az emberek béke utáni vágyát kutatta, láttatva, hogy az eléréséhez az emberi erőfeszítések önmagukban kevésnek bizonyulnak; a békét csak az Úrhoz fordulva, és vele s benne lelhetjük meg.

Március 6. Kelenföld - Zenés szeretetvendégség

A kelenföldi evangélikus templom adott ott-hont a Magyarországi Evangélikus Egyház országosiroda-igazgatójának műveiből álló koncertnek. A közel teltházas eseményen az igazgató sokak számára új arcával mutatkozott be, mikor zenekarával, a Poézis Együttessel és az őket kiegészítő Canterino Vegyeskar és a Grádicok kamarakórus előadásában kórusra írt versfeldolgozásokat adott elő. A zeneileg igényes produkciót rövid áhítat osztotta két részre. Az est első felében Reményik Sándor *Pilátus* című versét énekelte a zenészekkel együtt több, mint hatvan tagot számláló énekkar *Mózes Margit* vezényletével. A második részben jól ismert és talán kevésbé ismert versek szólaltak meg az énekesek tolmácsolásában.

Április 16-17. Budahegyvidék - Tíz éves a budahegyvidéki templom

2001 virágvasárnapján egy hatvanöt éve várt mérföldkőhöz jutott el a Budahegyvidéki Evangélikus Gyülekezet. A másfél év alatt felépült templomuk kulcsait ekkor vehették át a szentelést végző *D. Szebik Imre* püspöktől. 2011. április 16-án és 17-én az elmúlt tíz évért adott hálát a közösség. A szombati együttlét kezdetén az alapkövetétel és a szentelés eseményei elevedtek meg, ezután *Kézdy Pál* gyülekezeti felügyelő foglalta össze a gyülekezet történetét, kiváltképp az építkezés fontosabb mozzanatait. *Gálos Miklós*, *dr. Finta Gergely*, *dr. Ecsedi Zsuzsa* – a gyülekezet kántora – orgonán, *Ferenczi Zsófia* pedig fuvolán szolgált az egy órás ünnepi, meditációs hangversenyen. A felcsendülő templomi muzsikát *Fabiny Tamás* püspök három zoltármeditációja szakította meg. Virágvasárnap a gyülekezet hálaadó istentisztelet keretében folytatta ünneplését, amelyen *D. Szebik Imre*, az alapkövetetelt és a szentelést végző püspök hirdette Isten ígését Fil 2,1-4 alapján.

Május 21. Budafok - Budapestről Kitelepítettek Emlékművének avatása

Budafokon az evangélikus templom kertjében került sor a *Majzik Mária* által készített, 1951. május 21. és július 18. között Budapestről kitelepítettek emlékművének avatására. 10-kor ökumenikus istentisztelettel kezdődött az alkalom: *Szabolcs Attila*, a XXII. kerület polgármestere köszöntője után *Rétvári Bence* tolmácsolta *Semjén Zsolt* köszöntőjét. Ezt követően *Jókai Anna* avatóbeszédére kerül sor, majd *Széchenyi Kinga* egykori kitelepített emlékezett meg a 15000 kitelepítettéről. Ezután leleplezték a háromrészes emlékművet, amelyet *Solymár Gábor* budafoki evangélikus lelkész, *Fülöp Ákos* nagytétényi római katolikus plébános és *Nagy Péter* budafoki református lelkész áldott meg. A rendezvény kezdete előtt Budafok mindhárom templomának harangja egyszerre szólt 9 óra 58 perctől 2 percen át. Az esemény fővédnöke *Semjén Zsolt* miniszterelnök-helyettes volt.

egyszerre szólt 9 óra 58 perctől 2 percen át. Az esemény fővédnöke *Semjén Zsolt* miniszterelnök-helyettes volt.

Június 12. Budavár – Pünkösdi Fesztivál

Merésznek nevezhető lépésre szánta el magát a budavári egyházközség, amikor – *Bence Imre* esperes-lelkész ötlete nyomán – pünkösdi ünnepnapjaira szabadtérre is kivitt rendezvénysorozatot szervezett az idegenforgalmi szempontból különösen is frekvenciált helyszínen. Az első ízben meghirdetett pünkösdi evangélikus fesztivál valójában már szombaton este kezdetét vette. Ekkor ökumenikus vesperán (zoltárénekes istentiszteleten) vehettek részt az érdeklődők, *Ferenczi Ilona* vezetésével. Pünkösdi vasárnapján a 11 órakor kezdődött istentiszteleten *Balicza Iván* igazgató lelkész, az este 18 órára hirdetett szabadtéri evangelizációs alkalmon pedig *Bence Imre* volt az igehirdető. A szabadtéri színpadon az evangélikus lelkészek alapította Large Room könnyűzenei együttes szolgálata zárta a pünkösdi bizonygatót.

Június 13. Kelenföld - Közös pünkösti ünneplés szlovák testvérekkel

Milan Krivda szlovák püspök pünkösd második napjára a kelenföldi gyülekezetbe kapott meghívást igehirdetési szolgálatra. Prédikációjának alapigéjéül Gal 5,22-t választotta a Lélek gyümölcseről. Ha betölt minket a Szentlélek, természetessé válik a lelki gyümölcstermés. Láthatóvá válik környezetünk számára is a szeretet, az öröm, a békesség, a jószág gyümölcse – helyezte az egybegyűltek szívére a vendég igehirdető. Dr. Blázy Árpád, a meghívó, illetve házigazda lelkész köszöntőjében elmondta: többéves – Németországból eredő – baráti, testvéri kapcsolat fűzi őt a szlovák püspökhöz. A jelenlévők egyetlen testvéri közösségként térdeltek Urunk megterített asztalához, megtapasztalva azt, hogy ahol jelen van Urunk Lelke, ott ma is átélhető a pünkösd csodája: eltűnnek a válaszfalak, a nyelvi nehézségek, a meg nem értettségek, és mindezek helyett testvéri szeretetközösség formálódik.

Szeptember 17. Kelenföld – Nyitott templomok éjszakája

A házigazdák a *Művészetek találkozása Kelenföldön* címet adták annak az összeállításnak, amely az építészeti teret, a zenét és a beszédet összekapcsolva csatlakozott a Szakrális művészetek hete és a Kulturális örökség napjai rendezvénysorozathoz. A Gemma énekegyüttes (képünkön) *Tóth Márton* vezetésével igényes műsorral nyitotta az estet. *Czirják Ágnes* és *Lasztóczy Péter* építészek a templom tervezőjéről, *Schulek Jánosról*, illetve az építkezés körülményeiről tartottak rövid előadást, majd az érdeklődők az alagsori gyülekezeti helyiségektől indulva a kolumbáriumon és a karzaton át a toronyig minden teret bejárhattak. Az est második felét *Pál Diana*, a program főszerzője, a gyülekezet orgonistája vezette be. A programot esti imaóra zárta *dr. Blázy Árpád* igazgató lelkész és a Fővárosi Protestáns Kántorátus szolgálatával.

Október 23. Érd – Hármás ünnep

Evangélikus templomuk felszentelésének hatvanadik, *Ittész István* – ma már nyugalmazott – lelkésznek a gyülekezetbe való szolgálatba állásának huszadik, valamint a templomtorony felépítésének tizedik évfordulóját ünnepelte az Érdi Evangélikus Egyházközség. *Labossa Péter* lelkész oltár előtti szolgálatában a 100. zsolnárból idézett: hálát adott a gyülekezetért, az elődök önfeláldozó munkájáért, Isten minden áldásáért. *Ittész István* nyugalmazott lelkész, aki a gyülekezetben 1991 és 2008 között szolgált, igehirdetésében (1Jn 3,23) Isten korlátlan szeretetéről szólt, a szerető isteni szívről, amely képes volt értünk utolsót dobanni a Golgotán, hogy megmenekülhessünk a bűn átkától. 2008 szeptemberében az érdi gyülekezet életében új fejezet kezdődött: *Labossa Péter* és felesége, *Labossáné Kővágó Anita* kezdte meg szolgálatát. A gyülekezet lelki épülését, növekedését külső változások is kísérik. Az elmúlt három évben megújult a templom belseje: a falakat újralfestették, új kőburkolatot kapott a padló, és korszerűsítették a világítást is.

November 19. Budahegyvidék - Családi nap

Budapest XII. kerület önkormányzata a kerületben működő katolikus és protestáns egyházközségekkel és a MOM kulturális központtal karöltve egész napos családnapot rendezett. A családnappal keretében délelőtt fél 11-től pódiumbeszélgetést tartottak. Résztvevők voltak: *Székely János* segédpüspök, Esztergom-Budapesti Főegyházmegye, *Orosz Atanáz* görög katolikus püspök, *Szabó István* református püspök és *Fabiny Tamás* evangélikus püspök. A beszélgetés Andrej Rubljov Szentháromság-ikonjának másolatáról kezdődött el, amelyet a MOM bejáratánál állítottak ki. Az emberi lét legalapvetőbb oszlopai ingadoznak, ha a család sérül – volt a pódiumbeszélgetés végső következtetése. A gyerekek délelőtt kézműves foglalkozáson próbálhatták ki kez ügyességüket, majd *Döbrentey Ildikó* és *Levente Péter* „kacagó koncert”-jét hallgathatták meg. A családi vetélkedőn indulók a „Bibliai családok” és a „Magyar történelmi családok” témakörökben mérhették össze tudásukat.

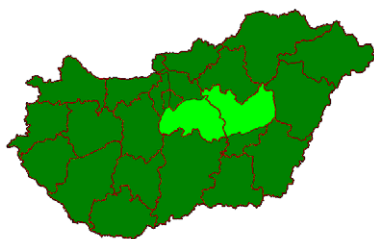

Június 27-július 2. Piliscsaba – Két egyházmegye családi csendeshete

Sok imádság kísért a Budai és Pesti Egyházmegye családi csendeshetét, melyre a piliscsabai Béthelben került sor. Közel százan voltunk együtt a négy hónapos *Flóra* babától kezdve a 93 éves *Emi* néniig minden korosztályt képviselve, többségében Budapestről, de az ország más területeiről is. Sokan jöttek olyanok, akik régi, hűséges résztvevői ennek a majdnem két évtizedes múltra tekintő alkalomnak, de negyven új testvért is köszönthettünk. Öröm volt a közel negyven gyermek és fiatal jelenléte is. Az alkalmakon az értékek kerültek középpontba. Délelőttönként a szabadságról, állhatatosságról, megszentelődésről és az egyetemes papságról gondolkodtunk, délutánonként pedig más felekezetek képviselőinek segítségével a szerzetesi, a katolikus, a baptista és a református értékekből tanultunk, illetve reális képet kaptunk a New Age veszélyeiről. Az esti evangelizáción pedig a nehezebb jézusi példázatok paradoxonjai hangoztak el és ébresztettek utána izgalmas beszélgetéseket. A csendeshetet *Hulej Enikő* és *Horváth-Hegyi Olivér* lelkészek szervezték. (*Hulej Enikő* beszámolója)

DÉL-PEST MEGYEI EGYHÁZMEGYE

Dél-Pesti LMK (Tápiószentmárton)

A Dél-Pesti Egyházmegye lelkészei 2011-ben: *Buday Zsolt, Csadó Balázs, Dechertné Ferenczy Erzsébet, Erdélyi Csaba, Győri Péter Benjámín, Horváthné Csozánsszky Márta, Koczorné Heinemann Ildikó, Krámer György, Kustra Csaba, László Milán, Németh Mihály, Pángyánszky Ágnes, Péter Zoltán, Selmeczi Lajos Péter, Török Anett, Túri Krisztina, Valentínyi Erzsébet, Varsányi Ferenc*

Február 26. Gyón - Gyülekezeti tisztségviselők találkozója

A hagyomány az hagyomány: ismét a gyóni gyülekezet vendégszeretetét élvezték a Dél-Pest Megyei Egyházmegye pénztárosai és más tisztségviselői. A bő félszáz résztvevő — közöttük jó néhány lelkész — *Krámer György* esperes Kol 3,17 alapján tartott áhítata után látott munkához. A pénztárosok, könyvelők és számvevőszéki munkatársak *Dobrovolni Máté* megyei számvevőszéki elnök és *Vadkerti Miklósné* megyei pénztáros vezetésével azokkal az aktuális feladatokkal ismerkedtek, amelyek a közeli zárszámadással és költségvetés-készítéssel összefüggésben merülnek fel. Eközben a felügyelők, gondnokok — és további érdeklődők — a következő évben sorra kerülő általános tisztújítással kapcsolatos teendőkről hallhattak.

Július 3. Szolnok - Kovács Viktor ordinációja

Szolnokon került sor *Kovács Viktor* ordinációjára. *Fabiny Tamás* püspök mellett a szentelés szolgálatában az Evangélikus Hittudományi Egyetem képviselőjében *dr. Korányi András*, zsinati lelkészi elnök, egyháztörténész és *Győri Péter Benjámín*, szolnoki lelkész vett részt. A Mt 9,30-tól kezdődő versek alapján („kérjétek tehát az aratás Urát, hogy küldjön munkásokat az aratásába”) a püspök a szánalom mint egyedül hiteles lelkészi magatartás fontosságáról szólt. Ebben az irgalmatlan világban irgalmas szolgálókra van szükség. Viktor így ír önmagáról: „1985-ben születtem Szolnokon. 1992-ben kereszteltek meg görög katolikusnak. Sok ideig nem jelentett semmit a hit, nem ismertem Jézus Krisztust, annak ellenére, hogy »elszóldoztam« is. Sokáig voltam kereső, de a keresésnek klasszikus vége lett. Az Isten talált meg engem, nem én őt. A szolnoki evangélikus gyülekezetben otthonra találtam. Bár nagyon furcsa és idegen volt számomra minden, de éreztem, hogy itt van a helyem, itt vagyok otthon. Így konfirmáltam 18 évesen, és 20 évesen kezdtem el a teológiát 2005-ben. Papírforma szerint végeztem hat év alatt idén, 2011-ben. Talán még érdemes megemlíteni, hogy 2009 tavaszán egy szemesztert tanultam a Kelet-finnországi Egyetem teológiai fakultásán, a 2009-2000-es tanévben pedig szenior voltam az EHE-n.” Az 1985-ben született Kovács Viktor 2011. augusztus 1-től a budapest-kelenföldi gyülekezetben kezdi meg beosztott lelkészi szolgálatát.

Isten talált meg engem, nem én őt. A szolnoki evangélikus gyülekezetben otthonra találtam. Bár nagyon furcsa és idegen volt számomra minden, de éreztem, hogy itt van a helyem, itt vagyok otthon. Így konfirmáltam 18 évesen, és 20 évesen kezdtem el a teológiát 2005-ben. Papírforma szerint végeztem hat év alatt idén, 2011-ben. Talán még érdemes megemlíteni, hogy 2009 tavaszán egy szemesztert tanultam a Kelet-finnországi Egyetem teológiai fakultásán, a 2009-2000-es tanévben pedig szenior voltam az EHE-n.” Az 1985-ben született Kovács Viktor 2011. augusztus 1-től a budapest-kelenföldi gyülekezetben kezdi meg beosztott lelkészi szolgálatát.

Szeptember 16. Mende - Kulturális örökségünk listáján a mendei evangélikus templomdíszítés

A szellemi kulturális örökség nemzeti jegyzéke három új elemmel bővült – a húshagyókeddi mohai tikverőzés, a húsvéthétfői bólyi Emmausz-járás mellett az evangélikusok pünkösdhétfői mendei templomdíszítése is felkerült az így már tizenegy elemből álló listára. *Dr. Réthelyi Miklós* nemzetierőforrás-miniszter Székesfehérváron a kulturális örökség napjait megnyitó ünnepségen hirdette mindezt ki. Az ENSZ Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete, az UNESCO közgyűlése az 1972-es világörökség-egyezmény továbbgondolása eredményeként 2003-ban fogadta el azt a nemzetközi dokumentumot, amelyhez hazánk 2006-ban csatlakozott. Így lehetővé vált, hogy 2009 májusában életre hívott nemzeti jegyzékéről nemzetközi szintre terjesszen fel szellemi kulturális kincseket.

Szeptember 23. Dabas - Átadták a Hunyadi-Kapisztrán emléktornyot

Az Európai Unió és a magyar állam társfinanszírozásában, több mint 1,2 milliárdos költségvetéssel, elkészült Dabas város központjának rehabilitációja. Ennek keretében egyebek mellett bővítették és korszerűsítették a Táncsics Mihály Gimnáziumot és a kistérségi járóbeteg-szakellátást, valamint felújították a Városi Bíróság és Körzeti Földhivatal épületét, valamint a város főterét is. Mivel ezen a téren nem áll templom, ide kívánczolt egy harangtorony, amely a nándorfehérvári diadal 555. évfordulója alkalmából a Hunyadi-Kapisztrán Emléktorony nevet kapta. Benne három harang lakik. *Orbán Viktor* miniszterelnök a helyi összefogás fontosságáról és a magyar érdekek képviselőjéről szólt. *Fabiny Tamás* püspök igei

köszöntőjében a kereszt vízszintes és függőleges szárára utalva, a transzcendens értékek és az immanens összefogás összefüggéséről beszélt, majd megáldotta az egybegyűlteket.

Október 6. Mende – Pintér Mihály lelkésziktatása

Október első vasárnapján új lelkeszi szolgálatába iktatta be *Pintér Mihályt Krámer György*, a Dél-Pest Megyei Egyházmegye esperese, püspökhelyettes. A korábban a péteri–mendei–gyömrői társégyházközség részét képező gyülekezet közgyűlése az év elején döntött az önállósodás mellett, ezután hívták meg pásztoruknak a Protestáns Tábori Püspökség honvédségi állományból nyugdíjba vonuló volt hivatalvezetőjét. Nem véletlen tehát, hogy igehirdetésében az Efezusi levél 6. fejezetéből az Isten fegyverzetének felöltéséről szóló szakaszt idézte az esperes. Szószéki szolgálatának alapigéjét *Pintér Mihály* János evangéliumának 4. részéből választotta. A samáriai asszony eleinte azt gondolta, Jézus szorul az ő segítségére, azonban el kellett jutnia a felismerésre: nem mi vagyunk az egyház építői. Jézus maga építi. A beiktatáson jelen lévő szolgatársak sorában *Pintér János* galgagyörki lelkész – *Pintér Mihály* testvére – is mondott áldást.

Október 23. Maglód – Angyalos keresztelőhely-szentelés

Krámer György esperes, *Blatniczky János* nyugdíjas lelkész és *Németh Mihály* helyi lelkész szolgálatával keresztelőangyal-szobrot szenteltek fel Maglódon. Az angyalok iránti evangélikus tisztelet egyik szép példája az, hogy a templomban keresztelőkút helyett angyalszobor tartotta a keresztelő tálat és kancsót. Egy évtizeden át azonban a maglódiaknak nélkülözniük kellett keresztelőangyal-szobrukat, hiszen azt 2001-ben ismeretlen tettesek ellopták. A gyülekezet elnöksége 2010 elején kezdte meg az egyeztetéseket *Enes Nagy Sándor* helyi szobrásszal a mű nemes másolatának elkészítéséről. A két gyermek keresztelésével egybekötött alkalmon *Krámer György* a Zsolt 91, 11 alapján hirdette az ígét. Utalt a finn hagyományra, miszerint keresztelésünktől fogva őrző angyal vigyáz ránk. Istennek erre az őrző szeretetére kell, hogy emlékeztesse az elkészült angyalszobor a gyülekezetet, valahányszor belép templomába.

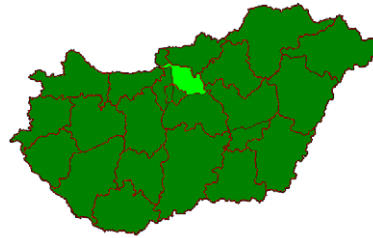

December 17. Szolnok – Adventi gyertyagyújtás

Három éve hagyomány Szolnokon, hogy a város és az egyházak együttes szervezésében szombat esténként közösen gyűjtenek meg 1-1 adventi gyertyát. December 17-én este a város főterén előbb *Szabó István* helyettes polgármester mondott köszöntő szavakat, majd *Győri Péter Benjámint* evangélikus lelkész és a gyülekezet fiataljainak szolgálatára került sor. Ezt követően *Fabiny Tamás*, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöke tartott igemagyarázatot Mk 1,1-5 alapján a város főterén összegyűlt több száz érdeklődőnek. A városi ünnepséget követően a püspök a gyülekezeti teremben testvéri beszélgetést folytatott a gyülekezet presbitereivel és érdeklődő tagjaival. A meghitt együttléttel imaközösséggel zárult.

ÉSZAK-PEST MEGYEI EGYHÁZMEGYE

Észak-Pesti LMK (Domony)

A Észak-Pesti Egyházmegye lelkészei 2011-ben: *Albert Gábor, Babka László, Baranka György, Baranka Mária, Chikán Katalin, Cserhátiné Szabó Izabella, Detre János, Eszlényi László, Fatalin Helga, Fischl Vilmos, Johann Gyula, Lindákné János Zsuzsanna, Lőrincz Csaba, Mekis Ádám, Novotny Dániel, Pintér János, Roszík Gábor, Ságghy Balázs, Ságghyné Kiss Katalin, Simon Attila*

Február 6. Erdőkertes - 5 éves az erdőkertesi evangélikus templom

Zsúfolásig megtelt február 6-án délután az Északi Egyházkerület legfiatalabb, klasszikus és modern stílusjegyeket egyaránt magán viselő temploma, melyet a Tihanyi–Halmos és Társai Építészeti és Mérnöki Iroda tervezett és *D. Szebik Imre* püspök szentelt fel 2006 februárjában. Az istentiszteletet záró domonyi énekkar szolgálata után *Ságghyné Kiss Katalin* lelkész köszöntötte a megjelent egyházi és városi vezetőket, az templomi együttlét utolsó akkordjaként pedig *Benczúr László* egyházkerületi felügyelő mondott igei köszöntőt. A szórványgyülekezetben január 1-jével új korszak indult, hiszen az eddigi gödöllői gondozásból átkerült a domonyi gyülekezethez. Így az új összetételű gyülekezet területén több mint ezer evangélikus van, akik között *Ságghyné Kiss Katalin* szolgál.

Március 20. Galgagyörk - Püspöki látogatás és szolgálat

Böjt 2. vasárnapját a galgagyörki gyülekezetben, és annak váckisújfalui filijában töltötte az északi egyházkerület elnöksége. *Fabiny Tamás* püspök hirdette mindkét helyen az ígét Mt 20, 20-28 alapján, *Benczúr László* felügyelő pedig tájékoztatást adott az egybegyűlteknél egyházunk gazdasági és beruházási kérdéseiről. A liturgia szolgálatát *Pintér János* helyi lelkész végezte. Az egyházkerület vezetői első kézből akarták megismerni a galgagyörki gyülekezet Leader-pályázat keretében megvalósítani tervezett beruházásait. A váckisújfalui leánygyülekezetben 36 éve ez volt az első püspöklátogatás.

Május 8. Nagytarcsa – Harminc éves a Jubilate

kal, akik jelen voltak a jubileumi napon. A közösen elénekelt két zeneszám méltó hálaadás volt a három évtizedért.

Születésnap tortát, új, kék színű egyenruha, jubileumi koncert, fotókiállítás, de leginkább az együttlét és a közös éneklés - kiragadott momentumok a nagytarcsai Jubilate gyülekezeti énekhar megalkulásának 30. évfordulóját ünneplő napból. A májusi vasárnap jó alkalmat teremtett a három évtized örömeinek felidézésére és az átélt nehézségek ellenére is a hálaadásra. A délelőtti istentiszteleten *Gánics Péter* elnök-püspök szolgált igehirdetéssel, a jó pásztorról. A kórus az ő harminc évvel ezelőtti lelkészkitatására alakult. A koncert második felében *Baranka György* helyi lelkész igei köszöntője után a kék egyenruhás énekhar kiegészült azokkal az egykori kórustagokkal,

Június 19. Gödöllő - Új épületszárny a Tessedik Otthonban

igényes kialakításáról és reményét fejezte ki aziránt, hogy az evangélikus templom közelsége jó lehetőséget kínál a gyülekezettel való szoros együttműködésre.

Újszociális alapszolgáltatással bővült a gödöllői, Roszik Gábor vezetésével működő Tessedik Sámuel Idősek Otthona. Az épületben helyet kap az idősek napközi otthona, és ugyanitt lesz kialakítva a házi segítségnyújtás, a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és szociális étkeztetés központja. *Fabiny Tamás* püspök rendkívül nagyra értékeli azt a munkát, amely a most éppen húsz éves Tessedik Sámuel alapítvány égisze alatt folyik. Különösen örül annak, hogy a Gödöllőn folyó sokféle munkaág országos fenntartásban zajlik. Ez a kívánatos integráció lehetővé teszi a szakmai felügyeletet, amelyet a *Buda Annamária* által vezetett Diakónia Osztály maximálisan el tud látni. A püspök elismerően nyilatkozott az új épület

Július 30. Csővár - Díszpolgári címet kapott dr. Fischl Vilmos lelkész

Dr. Fischl Vilmos evangélikus lelkészt Csővár díszpolgárává választották. Csővárnak korábban nem volt hozzá hasonló, még életében megválasztott díszpolgára, ő az első a falu történetében. Akiiket korábban ezzel a címmel tüntettek ki, ők mindannyian posztumusz kapták meg az elismerést. „Csővár Község Önkormányzata díszpolgári címet adományoz *dr. Fischl Vilmos* evangélikus lelkész úrnak” – áll az oklevélen, majd így folytatódna a sorok: „Köszönjük az eltelt tíz év alatt végzett közösségépítő lelkipásztori és településünk egészét gazdagító, fejlesztő vezető munkáját. További szolgálatához Isten áldását és bőséges szeretetét kérjük.” *Dian József* polgármester, és a gyülekezeti felügyelő által aláírt dokumentumot a lelkész a falunap keretében vette át a térség országgyűlési képviselőjének, *Harrach Péternek*, a KDNP frakcióvezetőjének jelenlétében.

Augusztus 28. Váckisújfalu - Megújult a templom

100 éves templomáért adott hálát a váckisújfalui gyülekezet vasárnap délután. *Fabiny Tamás* püspök Lk 19,41-48 alapján igehirdetésében biztatta a zsúfolásig megtelt templom népét arra, hogy keressük a béke útját és ismerjük fel a krisztusi meglátogatás idejét. Kedves momentuma volt az alkalomnak, hogy az istentisztelet elején egy olyan kislány, *Katika* köszöntötte az egyházkerület püspökét, akinek az édesanyja 35 évvel ezelőtt szintén köszöntötte a gyülekezetbe látogató *Káldy Zoltán* püspököt. Ez a gyönyörű családi hagyomány folytatásra méltó, mert gyermekkorunk püspöki látogatásai emlékezetünk legmélyebb rétegeibe ivódnak be. Az istentiszteletet személyes hangvételű közgyűlés követte, ahol is a hálaadás és az öröm hangjai szólaltak meg.

Szeptember 25. Nagytarcsa - Kettős örömnapp

A nagytarcsaiak együtt emlékeztek meg a templom felépítésének nyolcvanadik és a Szivárvány Evangélikus Keresztyén Óvoda fennállásának huszadik évfordulójáról. A programsorozat szeptember 25-én, vasárnap, a nagytarcsai evangélikus templom felszentelésének évfordulóján zárult *Fabiny Tamás* püspök 80. zsoltár alapján megszólaló igehirdetésével, valamint a falumúzeumban készített kiállítás bemutatásával. A tárlatot *Sándy Péter*, a templom tervezőjének, *Sándy Gyulának* az unokája nyitotta meg. Az ünneplő gyülekezetet köszöntötte Finnországból *Jari Pennanen*, a haminai, Erdélyből *Veres József*, a halmágyi testvérgyülekezet lelkésze, valamint azoknak a fiataloknak és gyerekeknek a csoportja, akik az elmúlt húsz évben a gyülekezet óvodájába jártak. A húszéves óvodában szeptember 17-én családi napot rendeztek, ezt *Pintér Béla* és a *Csometék* könnyűzenei koncertje zárta (képünkön). A nyitott templomok éjszakájához kapcsolódóan szeptember 24-én a harmincéves NaP kórus gitáros örömeleklésre hívta az érdeklődőket.

A nyitott templomok éjszakájához kapcsolódóan szeptember 24-én a harmincéves NaP kórus gitáros örömeleklésre hívta az érdeklődőket.

Október 1. Csömör –Egyházmegyei ifjúsági nap

Több mint hatvan fiatal jött össze az Észak-Pest Megyei Egyházmegye ifjúsági napján október 1-jén Csömörön. A tinédzserek kezdeti visszafogottsága hamar feloldódott a fehér pólós házigazdák által vezetett lelkes éneklések, csoportos beszélgetések és kreatív játékok során. A résztvevők a nap történetének üzenetével, az emmáusi tanítványok felszabadult örömeivel és vidámságával tértek haza a nap végén. A nyitóáhitatot *Győri Gábor Dávid* hatodéves teológushallgató tartotta (képünkön).

Október 16. Rád - 100 éves a templom

Száz éves templomukért adtak hálát a rádi evangélikusok vasárnap délután. Az ünnepi istentiszteleten *Fabiny Tamás* püspök a 100. zsoltár alapján hirdette Isten igéjét. A liturgiában *Mekis Ádám* észak-pest megyei esperes és *ifj. Detre János* helyi lelkész vett részt, aki az ünnepi közgyűlés keretében összefoglalta azokat a heroikus „csatákat”, amelyeket a templom fennállása óta a gyülekezet és lelkészei a természet erőivel vívtak az épület megóvása érdekében. Az 1700-as évek óta létező rádi evangélikus közösség az 19. század végére kinőtte a rendelkezésükre álló imaházat, így templomépítésbe kezdtek. 1911. november 12-én *Raffay Sándor* püspök szentelte fel a lelki hajlékot. Az ünnepi alkalmon köszöntötte a gyülekezetet – többek között – *Glattfelder Béla* európai parlamenti képviselő, *Harrach Péter*, a terület parlamenti képviselője és *Lieszkovszki Gábor* polgármester is.

November 27. Hévízgyörk - Templomszentelési ünnep

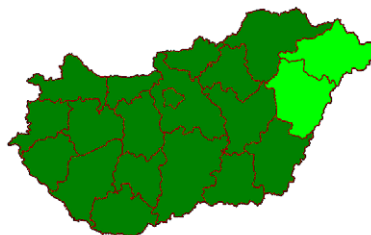
Advent 1. vasárnapján került sor a hévízgyörki gyülekezet templomszentelési ünnepére. Az alkalmon *Fabiny Tamás* püspök hirdette az ígét az arra a vasárnapra kijelölt textus (Lk 4,14–21) alapján. A templom építésének éve (1829) a helyi közösség számára az Úr kedves esztendeje volt. Hasonlóképpen ilyen lehet az adventtel kezdődő új egyházi év. Leginkább azonban Jézus szavának hallgatása és a vele való személyes találkozás jelentheti az ember számára az Úr kedves esztendejét. Az istentiszteletet követően a püspök részt vett a nőegylet által szervezett adventi vásáron, majd a parókián kötetlen beszélgetést folytatott a gyülekezet vezetésével.

December 11. Aszód - Hálaadás a megújult gyülekezeti teremért

Az advent 3. vasárnapi istentisztelet keretében, az aszódi evangélikus templomban a Falujárók úti megújult gyülekezeti teremért adtak hálát a hívek. Az istentiszteleten *Fabiny Tamás* püspök hirdette az ígét Mt 18,20 alapján: „Ahol ketten, vagy hárman összegyűlnek az én nevében, ott vagyok közöttük”. Az aszódi Falujárók úti gyülekezeti terem a vasárnap délutáni istentisztelet helyszínéül szolgál hétről-hétre a környéken lakó mintegy 15-20 idősebb testvér számára. Néhány hónappal ezelőtt Aszód várossal közösen nyertes pályázat alapján fogtak hozzá a helyi evangélikusok az épület, és benne a gyülekezeti terem felújításához. Az önkormányzat vállalta a teljes külső rekonstrukciót, a gyülekezet pedig a belső felújítást finanszírozta. Az istentiszteletet követő közgyűlésen *Lőrincz Csaba* gyülekezeti lelkész számolt be a munkálatokról, majd *Detre János* nyugalmazott lelkész idézte fel az épület történetét.

HAJDÚ-SZABOLCSI EGYHÁZMEGYE

Hajdú-Szabolcsi LMK (Nyíregyháza)

Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye lelkészei 2011-ben: *Adámi László, Balázs Viktória, Bozorády András, Bozorády Ildikó, Domokos Tibor* (gyülekezeti munkatárs), *Györfi Mihály, Herpay Gábor, Kovács Erzsébet, Kovács László Attila, Kozma Anett, Laborczi Géza, Melich Mihály* (gyülekezeti munkatárs), *Molnár Erzsébet, Réz-Nagy Zoltán, Sztankó Gyöngyi, Torzsa Tamás, Zsarnai Krisztián*

Február 19. Nyíregyháza - Lelkésziktatás

Eddig beosztott lelkészként teljesített szolgálatot a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközségben *Zsarnai Krisztián*, akit *Sztankó Gyöngyi* esperes iktatott be a nyíregyházi evangélikus nagytemplomban. A hívek előtt a lelkésztársak fogadták be ünnepélyes keretek között a megválasztott lelkészt. Mintegy harminc lelkész kérte Isten gazdag áldását a nagy múltú, városalapító egyházközség

immáron 46. beiktatott lelkészére. *Zsarnai Krisztián* és felesége *Zsarnainé Urbán Nóra* 2007 nyarától szolgál Nyíregyházán, azóta,

hogy június 17-én *Fabiny Tamás* püspök a pesterzsébeti evangélikus templomban lelkésszé avatta őket.

Március 27. Nyíregyháza - Gyülekezeti munkatársképzés

2010. december 10-én Nyíregyházán is elindult a négy hétvégéből álló gyülekezetimunkatárs-képző tanfolyam. *Szebik Imre* nyugalmazott püspök, a tanfolyamok szervezője a következőképpen nyilatkozik: „Egyre nyilvánvalóbb, hogy a lelkeszi szolgálatot segítő gyülekezeti munkatársak képzése és aktív közreműködése nélkülözhetetlen az egyházközségek életében. Azt is jól megfigyelhetjük, hogy evangélikus híveink jelentős számban a nagyobb gyülekezetekben veszítik el kapcsolatukat a testvéri közösséggel - ezen a személyes látogatás segíthet elsősorban. Különösen erre a szolgálatra képezzük a munkatársakat, hiszen lelkeszeink sokirányú elfoglaltsága gyakran csak korlátozott mértékben teszi lehetővé híveink látogatását.” Az oklevelet istentisztelet keretében vehette át a 30 gyülekezeti munkatárs a nyugalmazott püspöktől.

Május 21. Debrecen – Balázs Viktória lelkésziktatása

Balázs Viktóriát iktatta lelkészi szolgálatba *Sztankó Gyöngyi*, a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye esperese a debreceni evangélikus gyülekezetben. A közösség történelmében kétszeresen is különleges alkalom volt ez: *Viktória* az első nő a debreceni parókus lelkészek sorában és két parókus lelkésze sem volt még a gyülekezetnek. *Réz-Nagy Zoltán* helyi lelkipásztor és a debreceniek már hosszú évek óta tervezték e lépés megtételét – most az időt és az embert is alkal-

masnak találták. Az ünnepi istentisztelet liturgiai szolgálatát *Réz-Nagy Zoltán* és *Sándor Frigyes*, a Borsod-Hevesi Egyházmegye esperese, *Viktória* egykori hatodéves mentora végezt. *Fabiny Tamás*, az Északi Egyházkerület püspöke az úrvacsorai liturgia szolgálatába kapcsolódott be. *Sztankó Gyöngyi* Zsolt 27,4 alapján – „Egy dolgot kérek az Úrtól, azért esedezem: hogy az Úr házában lakhassam egész életemben” - mondott iktatóbeszédében kiemelte: ahogyan kapukon, ajtókon át lépünk Isten házába, *Viktória* útja is kapukon, fancsali, miskolci kapukon át vezetett idáig.

Július 2. Nyíregyháza - Horváth-Hegyí Áron ordinációja

Családiás légkörben zajlott *Horváth-Hegyí Áron* lelkésszé avatása a nyíregyházi Nagytemplomban. Testvérei közül ő már a második, aki ebbe a szolgálatba indul. A liturgiában az EHE képviselője, *dr. Szentpétery Péter* mellett Áron apósa, *Adámi László* helyi lelkész működött közre. Bátyja, *Horváth-Hegyí Olivér* szentendrei lelkész és a balatonboglári gyülekezetben szolgáló sógora, *Czöndör István* pedig áldással köszöntötte új kollégáját, akit családján és rokonságán kívül a felnevelő gyülekezet szeretete is körülvette az ünnepi istentiszteleten. A lelkészjelölt választott igéje, Ézs 6,8 alapján *Fabiny Tamás*, az Északi Egyházkerület püspöke Istennek az emberrel való szándékánál beszélt. A szent Isten jelenlétében az ember átéli a saját gyengeségét, esendőségét. De Isten nem hagyja őt az elveszettség állapotában, hanem megtisztított ajakkal, megtisztított léttel küldi őt a szolgálatba. Áron hatgyermekes család harmadik gyermekeként született. A nyíregyházi evangélikus ifjúság oszlopos tagja, majd évekig vezetője volt. Sok évig énekelt a gyülekezet énekkarában. Informatikusdiplomát szerzett, majd szakmájában dolgozott. Isten elhívását a lelkészi szolgálatra 2002. június 30-án hallotta meg. 2008 nyarán megnősült. Felesége *Adámi Johanna* konduktor-tanító és hittanár. Házasságkötésük után a 2008–2009-es tanévet ösztöndíjjal az Egyesült Államokban tölthették, ahol a Trinity Lutheran Seminary hallgatói voltak az Ohio-állambeli Columbusban. Szolgálatát továbbra is (2009 szeptemberétől) az egyházkerület püspöke mellett végzi püspöki titkárként, amíg nem kerül ki gyülekezetbe.

Augusztus 20. Budapest – Állami kitüntetést kapott Bozorády Zoltán nyugalmazott lelkész

Evangelikus személyiségek is jelen voltak a Néprajzi Múzeumban azon az augusztus 20. délelőtti ünnepségen, amelyen – *Orbán Viktor* miniszterelnök javaslatára, *Schmitt Pál* köztársasági elnök megbízásából – *Navracsics Tibor* miniszterelnök-helyettes, közigazgatási és igazságügyi miniszter adott át magas állami kitüntéseket. Közösséget építő és értékmegőrző hazai és határon túli ökumenikus lelkészi szolgálataért, karitatív tevékenysége elismeréseként *Bozorády Zoltán Kornél*, a MEE nyugalmazott lelkésze a Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetést vehette át.

Szeptember 3. Borbánya - 60 éves a templom

Az M3-as autópálya Nyíregyháza felőli utolsó lehajtójától mindössze hat kilométerre fekvő, natúr téglaburkolatú borbányai templomot 60 éve szentelte fel *dr. Vető Lajos* püspök. A jubileumra készülve a gyülekezet felújította a hajlékot. A nyár folyamán – sokévi adománygyűjtés, összgyülekezeti és egyházkerületi segítség révén – elkészült a telek körüli kerítés, jelentős részben megtörténtek a templomon és a tornyon elvégzendő javítások: a toronyra új kereszt, a tetőre pedig 60 év után ereszcsonna került. Az ünnepségen *Adámi László*, a körzetben 2001 végétől szolgáló lelkész idézte fel a templomépítés történetét 1939-től kezdve. Az ígét *Fabiny Tamás* püspök hirdette Zsolt 106,47 alapján: „Segíts meg

minket, Urunk, Istenünk, és gyűjts össze a népek közül, hogy hálát adhassunk szent nevednek, és dicsőítve magasztalhassunk téged!”.

Szeptember 3. Mandabokor - Családi nap

A Nyíregyháza mellett fekvő Mandabokorban tartottak mára már hagyománnyá vált „évkezdő” családi napot. A körülbelül 140-160 összesereglett embernek rengeteg választási lehetősége volt a színes programok közül. A családi naphoz legodaillőbb napi ige, áhítattéma („...senki se a maga hasznát nézze, hanem mindenki a másokét is” Fil 2,4) adta meg az alaphangot, a 45-50 gyermeknek pedig *Zsarnainé Urbán Nóra* vezetésével „gyermekhangon” tartotta a magvető példázatáról a bevezető foglalkozást, majd ezután nyílt lehetőség a terep és a lehetőségek feltérképezésére. A nap zárásaként a Tűzveszély együttes *Gál Dávid*, a Baptista Szeretetszolgálat munkatársa vezetésével adott koncertet. A programot támogatta a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség és a Nemzeti Erőforrás Minisztérium (IFJ-KX-10-A pályázat).

Szeptember 10. Kálmánháza - Családi nap

A Nyíregyházától pár kilométerre fekvő településen nagyobb számban található az evangélikus hitvallású szlovák telepések utódai. Itt, a kisváros gondozott szabadidőparkjában rendezte meg az evangélikus gyülekezet azt a családi napot, amelyen több háromgenerációs család is részt vett. *Zsarnai Krisztián* lelkész szervező munkájának köszönhetően sokan eljöttek, hogy együtt örüljenek a gyöngyfűzés, agyagozás, üvegfestés, röplabda- és futballjáték, stb. adta sikereknek, de legjobban persze az együttjátszásnak. Két hatalmas üstben főtt a finom babgulyás, melyet jóízűen fogyasztott el a több, mint 100 résztvevő. A szeretetközösségben lezajlott rendezvény befejező zenés áhítatának keretében a lelkész az igazi értékről, az Isten által nyújtott gazdagságról beszélt.

Október 29-30. Nyíregyháza - 225 éves a Nagytemplom

Október 29-én gyülekezeti nappal kezdődött az egész hétvégés ünnepegsorozat. A nyitóáhítatot a harminc évig itt szolgált néhai Joób Olivér azonos nevű fia végezte. Műsorral a Túróczy Zoltán Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola és Óvoda és az Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium diákjai készültek. A nap folyamán egymást követték az előadások: *Demcsákné Balczó Ildikó* (A templom története), *dr. Ferenci Ilona* (a Tranoscius énekeskönyv mindennapi használata), *Sallai Gábor* (a jubileum alkalmából kiadásra kerülő kötetéről), *Balicza Iván* (áhítat), *dr. Fabiny*

Tibor (A reformáció mai jelentősége). Az idén száz esztendő, ma is kifogástalanul megszólaló orgonán *dr. Kovács László Attila* játszott klasszikus Bach- és Liszt-orgonaműveket. A másnapi istentiszteletet a televízió élőben közvetítette: *Fabiny Tamás* prédikált a 46. zsoltár 1-8. versei alapján. A templomszentelési ünnepegsorozat záró eseményeként vasárnap délután az ünnepi zenés áhítat keretében a hirdetett és az énekelt ige egyaránt Jézus Krisztust dicsőítette. *Dr. Fekete Károly*, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem rektora Róm 8,14-17 alapján szólt. Az emlékezés méltó zárásaként végül felcsendült a szerző vezényletével *dr. Kovács László Attila Kő-kantáta* című, 6 tételből álló zeneműve.

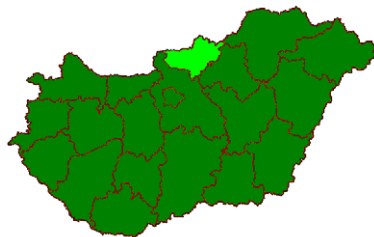

November 5. Nagycserkesz – Torzsa Tamás lelkésziktatása

Sztankó Gyöngyi, a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye esperese ünnepi istentisztelet keretében beiktatta a Nagycserkeszi Evangélikus Egyházközség parókus lelkészi tisztségébe *Torzsa Tamás* lelkészt, aki 2008. augusztus 15. óta, immár több mint három éve szolgál a gyülekezetben. Az esperes asszony igehirdetésében hangsúlyozta a keresztyén ember Istenben bízó hitbeli bátorságát, amit nem szabad, hogy a gyülekezeti és a mindennapi nehézségek beárnyékoljanak. „Ne félj, csak higgy...” (Lk 8,50) – ezzel az igével buzdította és indította további szolgálatára a gyülekezet időrendileg immár harmadik parókus lelkészt. *Torzsa Tamás* az ézsaiási ige (Ézs 55,10–11) valóságosan megtapasztalt és megélt eredményére hívta fel az ünneplő gyülekezet figyelmét, amely az Istenhez „nem tér vissza... üresen”, és amely az Úr Jézus Krisztusban formálja, alakítja, termővé és gyümölcsözővé teszi a hívő ember munkáját és életét.

NÓGRÁDI EGYHÁZMEGYE

Nógrádi LMK (Felsőpetény)

Nógrádi Egyházmegye lelkészei 2011-ben: *Bartha István, Bartos Zoltán, Blatniczky János Dániel, Blatniczky-né Hammersberg-Ganczstuck Júlia, Deme Károly, Eszlényi Ákos, Füke Szabolcs, Klenóczkyné Sulyok Anna, Kol-lár Zsolt, Lehoczky Endre, Malik Péter Károly, Szabó András, Szakács Tamás, Thuránszky István, Zsugyel Kornél, Zsugyel-Klenovics Katalin*

Január 30. Vanyarc - Festői Mikszáth-mesék

Evangélikus nemzedékek találkozójának is nevezhető az a kiállításmegnyitó, amelyet a vanyarci gyülekezet otthonában tartottak január utolsó vasárnapján. A falu gazdag múltját Veres Pálnén és Mikszáth Kálmánon keresztül egy hónapon át *Réti Zoltán* köti össze azzal a legalább százhusz falubelivel, akik részt vettek az eseményen, és mindazokkal, akik az idős festő segítségével emlékeznek – a centenárium évét követően is – Mikszáth Kálmánra.

Február 13. Nógrád megye - Nógrádi körút

A szügyi gyülekezetben és szórványaiban töltötte a vízkereszt ünnepe utáni utolsó vasárnapot *Fabiny Tamás* püspök. A február 13-i szolgálatban *Blatniczky János Dániel* helyi lelkész kísérte, és végezte a liturgiát. Az első állomás Patvarc volt. Az anyagyülekezetben - Szügyön - történő szolgálat után a püspök tájékozódott a helyi parókiaépítés terveiről. Ezt követően Mohorán szolgált abban a templomban, amelyben 1882-ben Mikszáth Kálmán második ízben is házasságot kötött Mauks Ilonával. A szolgálati körút Madách Imre falujában, Csesztvén ért véget.

Április 10. Galgaguta - Püspöki látogatás

Fabiny Tamás püspök és *Benczúr László* egyházkerületi felelősök böjt 5. vasárnapját a Nógrád megyei Galgagután és szórványában, Bercelen töltötte, ahol a lelkészi szolgálatot *Fúke Szabolcs* végzi. A kerület elnöksége a délelőtti istentiszteleten köszöntötte azokat a fiatalokat, akik előző napon kategóriájukban megnyerték az országos hittanversenyt. A galgagutai templomban a gyülekezet énekara is szolgált *Fűkéné Menczer Kornélia* vezetésével. A berceli szórványban tartott istentisztelet érdekessége, hogy az alkalmat hagyományosan a település római katolikus templomában tartották. Az istentiszteletek liturgiájában a helyi lelkész szolgált.

Július 3. Szügy - Csadó Balázs ordinációja

Fabiny Tamás püspök lelkésszé avatta *Csadó Balázst*. Az ünnepi istentisztelet liturgiájában részt vett *Blatniczky János Dániel*, a gyülekezet lelkésze, *dr. Varga Gyöngyi* az Evangélikus Hittudományi Egyetem részéről és *Lindákné János Zsuzsanna* hatodéves-mentor. A püspök a meghívón szereplő Róm 11,29 alapján szolgált igehirdetéssel: „Isten ajándékai és elhívása visszavonhatatlanok”. *Csadó Balázs* Balassagyarmaton született 1986-ban. Már szülei is a gyülekezet aktív tagjai voltak *Záborszky Csaba* lelkész szolgálata alatt. Az általános iskola első négy osztályát Szügyben végezte, majd a balassagyarmati Balassi Bálint Gimnáziumba járt nyolc évig, itt tett sikeres érettségi vizsgát. Tizenöt évesen egy gyülekezeti ifjúsági táborban ragadta meg Isten szeretete, s adta életét Jézus Krisztusnak. Több lelkes fiattal együtt akkor alapította meg a Mis.K.A. (Mi Isten Követői vAgyunk) együttest. A közelgő pályaválasztást a sport, a zene, illetve a történelem iránti érdeklődése határozta meg. Tusakodása közben ismét megragadta az Isten. Egy ifjúsági tábor záró alkalmán a fenti, Római levélből való ígét kapta, amely egyértelmű jelzés volt számára, hogy Isten a lelkészi szolgálatra hívja. *Balázs* hálással gondol családjára, küldő gyülekezetére, a teológusévekre, a hévízgyörki gyülekezetben eltöltött hatodévre, barátaira, mindazokra, akiket Isten felhasznált az formálására. Augusztus 16-tól *Balázs* az alberti gyülekezetben fog szolgálni beosztott lelkészként *Túri Krisztina* lelkésznel együtt.

Szeptember 18. Felsőpetény - Új épületszárnyal bővült a gyülekezeti ház

A kettőszázhuszonhét éves felsőpetényi templom mellett fekvő huszonnégy éves parókia és gyülekezeti terem épülete új szárnyal bővült. A negyvenhárom négyzetméteres terem, és a hozzá tartozó majd húsz négyzetméteres teakonyha és vizesblokk felszentelésére a vasárnapi ünnepi istentisztelet után került sor. Igehirdetéssel *Fabiny Tamás* püspök szolgált Zsolt 127,1a alapján: „Ha az ÚR nem építi a házat, hiába fáradoznak az építők”. Az istentiszteleten részt vettek a felsőpetényi gyülekezet Leipzig-Lützschena-i és ipolysági testvérgyülekezeteinek lelkészi képviselői, akik a liturgiában németül és szlovákul végezték szolgálatukat. a gyülekezetben 2002 óta szolgáló

Szakács Tamás lelkész ismertette a munkálatok menetét. Elmondása szerint régi vágya volt a híveknek, hogy legyen a gyermekek számára egy külön foglalkoztató. A csodás módon, hirtelen visszakapott kárpótlási pénzből 2007-ben elkészülhettek a tervek és elkezdődhettek a munkálatok 2008 tavaszán és 2011 őszére kész állapotba került a ház. A közel tizenhét millió forintos beruházás lezárásához már csak az engedélyekre van szükség.

Szeptember 18. Szécsény - Befejeződött a szécsényi templom renoválása

Újra Szécsény város díszje lehet az 1899-ben felszentelt evangélikus templom, miután egy évtizedes tervezgetés és munka során kívül-belül megújulhatott. Az ünnepség a templom homlokzatán elhelyezett két emléktábla megkoszorúzásával kezdődött. Az ünnepi istentiszteleten *Fabiny Tamás* püspök hirdette Isten igéjét a templom belső homlokzatán olvasható igevers, Jn 3,36 alapján: „Aki hisz a Fiúban, örök élete van”. A megjelenő vendégek név szerinti köszöntése után *Deme Károly* gyülekezeti lelkész számolt be részletesen

a templomrenoválás hosszú történetéről. A munkálatok 2000-ben kezdődtek, a templom oldalfalán megjelenő repedések regisztrálásával és mérésével. 2006-tól öt éven keresztül a gyülekezeti házban voltak megtartva az istentiszteletek. Sok vita és érdekegyeztetés után 2011 júliusában elkészültek a templom felújítási munkái: a szerkezet megerősítése, a beázások és repedések megállítása, a torony alatti bejárás biztosítása, az új kerítés, az orgona felújítása, villanszerelési és asztalosmunkák.

Szeptember 28. Szügy – Alapkőletétel

A Szügyi Evangélikus Egyházközség azért adhatott hálát, hogy épülő új parókiájának és lelkési hivatalának alapkövét elhelyezhették *Szabó András* nógrádi esperes és a helyi lelkész, *Blatniczky János Dániel* szolgálatával. A szerdai ünnepi istentisztelet egy hosszú, fordulatoktól sem mentes történetnek a vége, és valami újnak a kezdete. A régi parókia-épület 1767 óta szolgálta a gyülekezetet. Sokszori átépítésektől tarkítottan, háromszori tűzvészéből újraépülve adott helyet a lelkési hivatalnak és a mindenkor lelkész lakásának nemzedékeken keresztül.

Az engedélyek beszerzése után 2011. szeptember 19-én a ZsigaÁcs Kft. – a régi gyülekezeti ház még földben lévő kőalapjának kiemelésével – elkezdte az új parókia építését és az új épület idén decemberig szerkezetkész, 2012 májusának végére pedig teljesen elkészül.

Október 16. Sámsonháza - Felszentelték a felújított templomot

A felújított sámsonházai templomért adtak hálát a hívek. *Fabiny Tamás* püspök a meghívón szereplő 127. zsoltár alapján hirdette az Isten igéjét. A sámsonházai templom felújítása egy sikeres európai uniós pályázat (ÉMOP) elnyerése, valamint az egész gyülekezet összefogása eredményeként valósult meg. A közös munka még szorosabb közösséggé kovácsolta a gyülekezetet. A felújítás mintegy 60 millió forintból valósult meg. A torony már évtizedek óta „várta” a most elhelyezett toronyórát. *Pálik Pál* felügyelő egyenként, név szerint köszönte meg az adományokat, valamint a kétkézi munkát. A közgyűlésen köszöntötte a gyülekezetet. Többek között *Benczúr László* egyházkerületi felügyelő és *Székyné dr. Sztrémi Melinda* helyi országgyűlési képviselő, Salgótarján evangélikus polgármestere is örömmel üdvözölte a templom megszépülését.

November 27. Bér – Rendhagyó adventi ünneplés

Advent első vasárnapjának előestéjén a béri egyházközségben a bénye—kávai gyülekezet vendégeskedett *Buday Zolt* lelkész vezetésével. Közös erdei kirándulás után ült le csapat a béri asszonyok jóvoltából megterített asztalokhoz, majd délután a sziráki műemlék templomban a sziráki és az egyházasdengelegi gyülekezet tagjaival — élükön *Bartos Zoltán* lelkésszel — figyelhetek Isten igéjére, és hallgathatták a gyülekezeti tagok biznyságtételét arról, mit jelent számukra az evangélikus közösséghez tartozás. Nem történt semmi rendkívüli, egyszerűen csak meghitt és áldott alkalomban lehetett része a résztvevőknek.

December 6. Bér - Őshonos gyümölcsös

Ünnepélyesen megnyitották a Béri Evangélikus Egyházközség gyümölcsöskertjét: az eseményen részt vett *Gáncs Péter*, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke, valamint *Fülöp Sándor*, a jövő nemzedékek országgyűlési biztosa. Az érdeklődők *Thuránszky Istvánnak*, a Béri Evangélikus Egyházközség lelkipásztorának vezetésével járták be az őshonos gyümölcsfákkal újonnan beültetett kertet, ahol a lelkész zsoltárolvasása, imádsága után *Gáncs Péter* megáldotta a gyümölcsöst. Az ünnepélyes aktus annak a „Természeti örökségünk megóvásáról és értékeink együttműködési megőrzéséről” szóló megállapodásnak az első „gyümölcse” volt, amelyet több egyházi vezető, szakmai és civil

szervezet, valamint a Vidékfejlesztési Minisztérium államtitkára írt alá 2011 szeptemberében. A béri kertben hatvan őshonos gyümölcsfát – többek között sóvári almát, mézkörtét, Bódi szilvát, Althan ringlót, Serminát és még több más fajtát – ültettek a kezdeményezés támogatói. Az előkészítő munkákat a helyi evangélikus gyülekezet tagjai és a Bükki Nemzeti Park szakemberei végezték.

KÜLÜGYI KAPCSOLATOK ÉS ESEMÉNYEK

Január 23. Bécs - Magyar nyelvű ökumenikus istentisztelettel zárult az imahét Bécsben

Minden év januárjában Bécsben az ausztriai magyar nyelvű gyülekezetek is istentisztelettel ünneplik meg az ökumenikus imahetet. Ebben az esztendőben a Bécsi Magyar Katolikus Gyülekezet volt a házigazda, és evangélikus igehirdető vendég prédikált, *dr. Fabiny Tamás*, a Magyarországi Északi Evangélikus Egyházkerület püspökének személyében. A liturgiában *Simon Ferenc* esperes, ausztriai katolikus főlelkész és *dr. Solymár Mónika*, az Ausztriai Magyar Evangélikus Gyülekezet lelkésze vett részt, a felolvasásban hívek segédkeztek, az énekeket a katolikus gyülekezet fiatalokból álló zenecsoportja kísérte és a gyülekezettel együtt énekelte. Az istentiszteleten jelen voltak a Magyarországot Ausztriában képviselő szervezetek vezetői is: *Szalay-Bobrovniczky Vince* nagykövet, *Csuday Balázs*, az ENSZ bécsi magyar

nagykövete valamint *dr. Csobánci-Horváth Iván* főkonzul.

Május 13-15. Finnország - Egyházi napok Finnországban

2011-ben a finnországi Lahti városa adott otthont a 48. egyházi napoknak. A két évente esedékes nagyszabású találkozóra az ország minden részéről érkeztek a gyülekezetek és a kegyességi mozgalmak küldöttei. Hazánkat hivatalosan *Fabiny Tamás* püspök képviselte, aki előadást is tartott a két egyház közötti kapcsolatok múltjáról és jelenéről. A helyi gyülekezet meghívására részt vett az eseményen *Németh Zoltán* pécsi lelkész és felesége, *Némethné Tóth Szilvia*. (Lahti és Pécs testvérvárosok.) Meghívást kapott *Darvas Anikó* teológushallgató is, aki ösztöndíjas évét a helsinki egyetemen tölti. A tampere-härmäläi gyülekezet meghívására, az orosházi gyülekezet képviselőjében, *Ribárszki Ákos* iskolalelkész és *Révész Rita* doktorandusz vett részt a testvérgyülekezeti konferencián és az egyházi napokon.

Május 22. Négyfalu – Evangélikus nap Cantate vasárnapján

A barcasági Négyfaluban evangélikus napra gyűltek össze Cantate vasárnapján a lutheránus hívek. A házigazda a hosszúfalu-fürészmezei gyülekezet volt, a vendégek pedig Négyfalu mind az öt gyülekezetéből - Bácsfalva, Türkös, Csernátfalu, Hosszúfalu-Alszeg és Hosszúfalu-Fürészmező - érkeztek. A napot nyitó ünnepi istentisztelet igehirdetői szolgálatát *Fabiny Tamás* püspök végezte ApCsel 8,26-40 (az etióp kincstárnok megtérése) alapján. Az úrvacsorai istentisztelet után *Völgyessy Szomor Fanni* énekes bizonyágtételét hallgathatták meg a jelenlevők. A nap programja a Hétfalusi Magyar Ifjúsági Klub tagjaiból létrejött keresztyén zenekar fellépésével folytatódott. Záró áhítatában *Domokos Jenő* türkösi lelkipásztor kiemelte: Jézus mindenkit a követésére hív. Az evangélikus nap keretében helyi képzőművészek kiállítását is megtekinthették az egybegyűltek.

Június 1-5. Drezda – Kirchentag (Egyházi napok)

Három, szabad ég alatt rendezett istentisztelettel indult a Kirchentag rendezvénysorozata. Becslések szerint összesen 84 ezer ember vett ezeken részt. Az Altmarkton *Fabiny Tamás* püspök Mt 6,19-21 alapján a mennyei értékekhez való ragaszkodásról prédikált, majd szólt arról, hogy az embereknek jobban fel kellene lépniük a korrupciónak, az idegengyűlöletnek, az antiszemitizmusnak és a romaellenesség ellen. Az istentiszteleten, mintegy 17 ezer ember előtt a püspök hangsúlyozta, hogy nem szabad engedni azt, hogy valakinek azért szenvedést okozzanak, mert valakinek más a bőre színe, a vallása, a nyelve vagy a szexuális hovatartozása. A püspök prédikációját több ponton is megtapsolta és lelkesedéssel fogadta a hívők serege és vélhetően azt az útravaló üzenetet is magukkal vitték az emberek, hogy az egyházaknak is a mennyei kincseket kell keresniük, nem pedig a földi javakat harcolniuk. A püspöknek a Miatyánk Mammonról szóló parafrázisa is így jutott az emberek szívéig. A Kirchentagra 120 ezer embert vártak, ezt a számot az utolsó becslések szerint tízezerrel túl is lépték a végére. Kereken hatezer ember érkezett külföldről, közöttük 800 magyar. A több ezer programot magába ölelő öt nap az Elba partján közös záróistentisztelettel fejeződött be (képünkön).

Június 9-14. Genf - LVSZ tanácsülés

A Lutheránus Világszövetség Tanácsa tartotta éves ülését Genfben. A tanácsnak 50 ordinált és nem ordinált tagja van, az elnök *dr. Munib A. Younan*, a Jordániai és Szentföldi Evangélikus-Lutheránus Egyház vezető püspöke. Ez volt az LVSZ vezető grémiumának első ülése azóta, hogy 2010 júliusában, Stuttgartban megválasztották annak tagjait. A kelet-európai régió képviselőjeként *Fabiny Tamás* püspök vett részt. A központi kérdés egy stratégia kidolgozása volt, amely nyomán 2012–2017 között szeretnék működtetni a szervezet irányultságait, jövőbeli terveit, meghatározzák az LVSZ munkapontjait. Megvitatták a 2012-es költségvetést, és meghallgatták a titkárság újrászervezésének javaslatát, illetve téma volt a tanács bizottságainak újraalakítása is.

Július 19-25. Amerika – Püspöki látogatás Amerikában

Fabiny Tamás, egyházunk külügyi munkájáért felelős püspöke és felesége az Amerikai Evangélikus Egyház (ELCA) meghívására hivatalos látogatást tett az Egyesült Államokban. A püspök - aki az LVSZ kelet-közép európai alelnöke is - előbb az egyház chicagói központjában tartott előadást azon egyházkerületi vezetőknek, amelyeknek európai kapcsolatai vannak. Az amerikai evangélikusokkal folytatott tárgyalásokon szóba került további ösztöndíjas helyek biztosítása teológushallgatók és lelkészek számára, valamint egyházi, az önkéntes munkában résztvevő fiatalok csereprogramjának fejlesztésére. A vendéglátók továbbá különös érdeklődést mutattak a MEE romák között végzett munkája iránt, különös tekintettel arra a roma szakkollégiumra, amelyet ősszel indít el az egyház Nyíregyházán. A magyar vendégek a konferenciát és a chicagói tárgyalásokat követően az Észak-Kelet Iowai Egyházkerület központját és számos intézményét (Wittenberg College, Wittenberg Seminary, Luther College, diakóniai otthon) látogatták meg, illetve tárgyaltak *Steven Ullestad* püspökkel egy lehetséges testvéregyházi kapcsolatról.

Július 31. Budavár - Emlékezés a norvégiai katasztrófa áldozataira

Könyörgő istentisztelet keretében tartottak megemlékezést a Budavári Evangélikus Gyülekezet templomában, ahol *Fabiny Tamás* püspök hirdette Isten igéjét Ézs 43,1-7 alapján. A püspök igehirdetésében kiemelte, hogy egy olyan tragikus eset kapcsán is, mint az oslói terrortámadás, jogunk van feltenni a kérdést: hogy történhet ilyen? A próféta azt mondja: „Ha tűzben jársz, nem perzselődsz meg, a láng nem éget meg” – akkor miért haltak meg ártatlanok Oslo kormányzati negyedében? „Ha vízen kelsz át, én veled vagyok, ha folyokon, azok nem sodornak el” – akkor miért kellett mégis egy örült elme értelmetlenül legyilkolt áldozatait a vízfelszínről összegyűjteni? Valós, jogos kérdések, azonban óvakodnunk kell a könnyű, akár vallásos válaszoktól. Az istentisztelet liturgiájában részt vett *Jan Erik Syvertsen* norvég lelkész (Bolsøy) és *Balicza Iván*, a Budavári Evangélikus Gyülekezet igazgatólelkésze.

Augusztus 2. ÉPH – Egyeztetés a norvég út résztvevőivel

Az augusztus eleji, utolsó széles körű egyeztetést követően az egyházkerület küldöttei tizenheten indultak útnak augusztus 11-én, hogy meglátogassák Norvégiában testvérkerületüket, Møret. A kirándulások helyszínei: Oslo, Runde szigete, Valderøy szigete, Ålesund, Ytstet Skotet, Molde, Veøya, Volda. A tizenegy napnyi utazást talán így lehetne össze-

foglalni: döbbenetes táj hegyekkel és fjordokkal, tengerrel és kristálytisza levegővel. Fából a hegyoldalra épített házakban üldögélő, nagyon kedves, barátságos emberek. A tizenegy nap alatt nem kellett az egyébként teljesen szokványos eszésekétől szenvednünk, mert gyönyörű nyári időt kaptunk. A gyülekezetek felszereltsége és a mögötte

lévő gondolkodás, ahogyan a fiatalság megragadása érdekében minden lehetséges opciót felsorakoztatnak a városi klubhelységtől kezdve a profi felszereléssel bíró zenekaron és hangstúdióig keresztül a templom alatti falmászó helyig és biliárdteremig. Mindeközben egy fiatal csapat kovácsolódhatott össze, tapasztalhatta meg, mennyi mindenért lehet hála Istenének.

Szeptember 3. Albertirsa - Pestvidéki evangélikus szlovákok találkozója

Első alkalommal került megrendezésre Albertirsán a pestvidéki evangélikus gyülekezetekben élő szlovákok találkozója. A rendezvény gondolata már tavaly megfogalmazódott a Dolina Pestvidéki Szlovákok Regionális Egyesülete elnökhelyettes asszonya, *dr. Szabó Zsuzsa* által, a váci római katolikus találkozó kapcsán, amelyen magyar és szlovák püspökök is részt vettek. A mostani találkozó helyszínválasztása azért Albertirsára esett, mert a gyülekezet idén ünnepi alapításának 300. évfordulóját. Számos civil vezető mellett a pestvidéki gyülekezetekből, Cinkota, Maglód, Nagytarcsa, Rákoskeresztúr, Pilis, Csomád, Vácegres, Galgagyörk és természetesen Albertirsa gyülekezeteiből számos hívő jött el. Ők legtöbbször a padok előtt és mellett végigállták a hosszú, kétnyelvű ünnepi

istentiszteletet, mint annak idején szokás volt. Ezen az istentiszteleten igehirdetéssel (Fil 1,3-6,9-11.) szolgált *dr. Miloš Klátik*, a Szlovákiai Evangélikus Egyház elnök-püspöke és *D. Szabik Imre* (Zsid 13,7-8) a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének nyugalmazott püspöke. Az ünnepi ebéd és testvéri beszélgetés után a Móra Ferenc Művelődési Házban folytatódott hagyományőrző szlovák folklórműsorral. A találkozó reménység szerint a következő években is folytatódik majd.

Szeptember 9-15. Nairobi – Biblikus konferencia

A Lutheránus Világszövetség Teológia Osztálya először szervezett konzultációt Nairobiban, ahol János evangéliumát vették nagytitkos alá a résztvevők. 35 teológus és egyházvezető érkezett ide különböző kultúrákból, kontextusokból, hogy a Bibliát együtt tanulmányozzák és utakat keressenek a lutheránus közösség számára, amely 2017-ben fogja ünnepelni a reformáció 500. évfordulóját. A MEE-t *Fabiny Tamás* képviselte, aki maga is tartott bibliatanulmányt Jn 15,1-11 („Én vagyok az igazi szőlőtő, és az én Atyám a szőlősgazda.”) alapján. A konferencia résztvevői kinyilvánították, hogy az élet és a megváltás mellett kell közös, szabadító tanúságot tenni. Pál apostol szavaira emlékeztetve, aki szerint a hit hallásból van, figyelmeztettek arra, hogy a bibliai szövegeket ma is hallgatnunk kell, és közben kérdeznünk kell. Egymásra figyelve,

uma – mondotta a püspök.

egymásra hallgatva kell az utakat keresni.

A külföldi tartózkodás azonban nem csak szellemi kihívásokkal telt, hiszen az éppen Nairobiban élő, alapos helyismerettel felvértezett *Bálintné Kis Beáta* (akinek férje, *Bálint Zoltán* a szómáliai szárazsággal kapcsolatos ENSZ-programokat koordinál) segítségével több helyre eljuthattak a püspök: helyi istentisztelet, szegénynegyed, ételosztás, szafari. Mindezen élmények után új megvilágításba került a biblikus konferencia alapjául szolgáló János evangéli-

Október 1. Révfülöp - MAEK konferencia

A Luther-rózsa színei című sorozat harmadik tanulmányi konferenciáját tartotta meg Révfülöpön a Magyar Evangélikus Konferencia (MAEK). Az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központba szeptember 30. és október 1. között Európa számos tájékáról több mint félszáz résztvevő érkezett. Az igei út-
 ravalók és a három előadás az anyanyelv, egyház, nemzet témakör köré csoportosultak. Az áhítatokat *id. Zászkaliczky Pál*, *ifj. Hafenscher Károly*, *Ittész János* és *Fabiny Tamás* tartott. Pénteken *Bence Lajos* író, szerkesztő és *Gabrijela Bence*, a szlovéniai Alsólendvából érkező gyülekezeti felügyelő, szombaton *Csepregi Zoltán*, az Evangélikus Hittudományi Egyetem egyháztörténész professzora, illetve *Demmel József*, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem történész doktorandusza tartott előadást.

Október 21-25. - Vesztfáliai kapcsolatok

A Vesztfáliai Protestáns Tartományi Egyház nyolctagú delegációja *dr. Alfred Buß* elnök vezetésével öt napot töltött Magyarországon, ahol számos kulturális esemény mellett a magyarországi evangélikus és református egyházak vezetőivel is tárgyaltak. Így a vendégek részt vettek ebéddel összekötött dunai hajózáson, ellátogattak a Sa-

repta szeretetotthonba, Liszt Ferenc műveiből összeállított zongorasten vettek részt, de Debrecenbe is ellátogattak, ahol a református egyházkerületi vezetők vendégszeretetét élvezhették. November 25-én az északi püspöki hivatalban a vesztfáliai egyház képviselői és a velük (egykoron vagy a mai napig) kapcsolatban lévő magyarországi lelkészek találkozhattak.

November 5. Alsószeli - Parókiaszentelés Mátysföldön, Szlovákiában

Új parókiával gazdagodott a szlovákiai Alsószeli evangélikus gyülekezete. A szentelési ünnepen Igehirdetőként *Milan Krivda*, a Szlovákiai Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház Nyugati Egyházkerületének, illetve *Fabiny Tamás*, a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének püspöke szolgált a kétnyelvű, szlovák–magyar alkalmon. A liturgiában a szomszédos egyházközösségek lelkészei működtek közre, a felszentelést *Boris Misina* pozsonyi esperes és helyettese, *dr. Andrea Lukačovská* végezte. A mátyusföldi Alsószeli lutheránus gyülekezete 1784-ben alakult, templomát 1878-ban szentelték fel. Az 1947-es kitelepítéséig ezerhétszáz tagja volt. Az odaadó közösségnek iskolája, korszerű gyülekezeti háza volt. Parókiáját az ezernyolcszázas évek elején építették. A négyszáz lelkes közösség kétnyelvű, tagjainak nagy része magyar nemzetiségű. *Nagy Olivér* lelkész egyaránt szolgál szlovák és magyar hívek között.

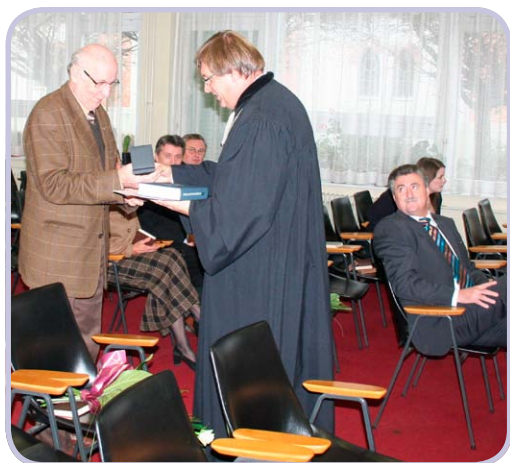

November 14. ÉPH – megalakult a Lutheránus Világszövetség Reformációi Emlékbizottsága

Néhány évvel ezelőtt az LVSZ döntéshozó testülete határozott arról, hogy létrehoz egy reformációi emlékbizottságot. Az alakuló ülésre Budapesten november 14–15-én került sor az Északi Egyházkerület püspöki hivatalában. A kilenctagú bizottság elnöke *dr. Walter Altmann* professzor (Brazília). Az 1984-es budapesti LVSZ-nagygyűlés óta nem volt hazánkban ilyen magas szintű értekezlet. Az előkészítő munkáról a régió alelnöke, *Fabiny Tamás* elmondta: 2017-re készülve szó esett a központi ünnepszorozatról és az egyes tagegyházak ünnepeiről. A lehetőségek végiggondolása mellett arról is tárgyalt az emlékbizottság, hogy 2017-ben globális ünnepséget szeretne a világszövetség, hiszen az evangélikusság jelentős része a harmadik világban él. Szintén fontos elhatározás, hogy ökumenikus jelleget kívánnak adni az ünnepségeknek, az egész egyház ünnepe lesz: nem ünneplés (celebration), hanem közös megemlékezés (commemoration) a protestáns egyházak közösségében, nyitva a katolikus egyház felé is. A felkészülési évek kezdeteként 2015-öt jelölték meg.

November 22. Muraszombat - Megemlékezés

Megemlékeztek Szlovéniában arról a lelkézszentelésről, amely *Háry Lipót* szuperintendens szolgálatával 1958. október 31-én Muraszombaton zajlott. Az egykoron felszentelt négy lelkész közül ketten voltak jelen az ünnepségen. Egyikük később Ausztriába került, hárman azonban szülőhelyükön szolgáltak, részben magyar hívek között. *Novák Lajos* egykori esperes néhány éve elhunyt, *Josár Lajos* és *Skalic Gusztáv* azonban még él – mindketten ezekben a hónapokban ünneplik 80. születésnapjukat. Köszöntésükre a Muravidékre utazott *Fabiny Tamás* püspök, *Zászkaliczky Pál*, a Magyar Evangélikus Konferencia elnöke, *Smidéliusz Zoltán* somogy-zalai esperes és felesége *Drobina Erzsébet*, lelkész. Az ünnep alkalmából a magyarországi látogatók Ordass Lajos-emlékplakettet adtak át *Josár Lajosnak* és *Skalic Gusztávnak*, valamint – posztumusz – *Novák Lajosnak*.

November 28. Finn testvérgyülekezeti kapcsolattal rendelkező egyházközségek találkozója

Egyházunk külügyi osztálya először hívta össze munkamegbeszélésre azon magyarországi gyülekezetek lelkész és világi képviselőit, amelyeknek finnországi testvérgyülekezete van. Egyházunk külügyi munkáért felelős püspöke Péld 17,17 alapján („Mindig szeret a barát, de testvérré a nyomorúságban válik”) a finn és a magyar egyházak sorsközösségéről beszélt. *Baranyay Csaba* kőszegi lelkész a finn evangélikus egyházban bekövetkezett legújabb szerkezeti változásokról szólt, majd *dr. Joób Máté* lelkész, egyetemi oktató a különféle ébredési mozgalmakat, mai lelkiségi formákat mutatta be. *Pap Kinga Marjatta* külügyi munkatárs vezette azt a fórumbeszélgetést, amelynek keretében a

gyülekezeti testvérkapcsolatok sokféleségéről számoltak be a résztvevők. *Cselovszkyné dr. Tarr Klára* külügyi osztályvezető válaszolt a 2012-ben az észtországi Tartu-ban esedékes finnugor lelkészkonferencia előkészületeit. Este a finn nagykövetségen *Jari Vilén*, Finnország budapesti nagykövete adott fogadást a vendégek tiszteletére.

DIAKÓNIAI ESEMÉNYEK

Január 21. Nyíregyháza – Egyeztetés a polgármesterrel diakóniai ügyekben

A MEE Országos Irodájának felelős munkatársai – *Kákay István* irodaigazgató és *Buday Annamária*, a Diakóniai Osztály vezetője – és az egyházkerület püspöke találkozott *dr. Kovács Ferenc* újonnan megválasztott polgármesterrel. A tárgyalás fő témája a Nyíregyházán hosszú idő óta működő diakóniai hálózat, amelynek fenntartását a város és az egyház szoros együttműködésben végzi.

Június 25. Lucfalva - Csendesnap a Sarepta-otthon lakóival

A Sarepta Budai Evangélikus Szeretetotthon lakói június 25-én Lucfalvára kirándultak, ahol már nagy szeretettel várták őket a helyi gyülekezet tagjai. A csendesnap helyszíne a helyi kultúrház volt, melynek szomszédságában már kora reggel sorakoztak a kelt sütemények, krémek. Az asszonyok ebédre gulyáslevest főztek. A lakók kedves ajándékokkal lepték meg a házigazdákat: általuk készített szőttesek lapultak a tasakokban. Az áhítatot *Malik Péter Károly* helyi lelkész tartotta. A béna gyógyításának történetén keresztül mutatott rá arra, hogy nem csak betegeknek van szükségük Jézusra: Jézus válogatás nélkül mindenkiért eljött. A finom ebéd után az otthon lakói Noé történetét adták elő (képünkön). A maradék idő énekléssel, majd a búcsúzással telt.

Szeptember 18. Budapest – Hatvan éves a Sarepta

Hatvanadik születésnapját ünnepelte a Sarepta Budai Evangélikus Szeretetotthon. A hálaadó ünnepség méltó megrendezéséből az otthon dolgozói és lakói – az idősek és a fogyatékkal élők – egyaránt kivették részüket. Volt kit köszöntenie *Sztojanovics András* lelkész-igazgatónak, hiszen az ünnepi alkalmat – többek között - megtisztelte jelenlétével köztársasági elnökünk felesége, *Schmitt Pálné Alakray Katalin* és a II. kerület polgármestere, *Láng Zsolt* országgyűlési képviselő is. A sátoros istentiszteleten *Gáncs Péter* elnök-püspök hirdette az ígét, kórusművekkel a Lutheránia énekkara szolgált *dr. Kamp Salamon* Liszt-díjas karnagy vezényletével. Az otthon fogyatékkal élő lakói hatalmas lelkesedéssel adták elő Noé történetét. A bábelőadás után és a közös ebéd előtt *Jegesi Zoltánné* otthonvezető mondta el zárószavait. Az ebéd utáni órák színes kulturális műsorokkal teltek.

Október 18. Túrmezei Emlékbizottság

A Magyarországi Evangélikus Egyház és a Fében Diakonissza Egyesület arra az elhatározásra jutott, hogy a 2012-es esztendő *Túrmezei Erzsébet* diakonissza, költő, fordító és énekszerző emlékének szenteli. *Fabiny Tamás* diakóniai munkáért felelős püspök egyeztető megbeszélésre hívta össze az érintett munkaágak vezetőit. A megbeszélésen döntés született arról, hogy milyen kiadványok (életrajz, gyűjteményes kötet, válogatott versek stb.) jelennek meg a jubileumi évben, továbbá döntöttek az evangélikus iskolákban meghirdetendő szavalóversenyéről és egy májusi diakóniai konferencia tervéről is. A *Túrmezei Erzsébet*ről megemlékező programok jól illeszkednek a Reformációi Emlékbizottság által meghirdetett A reformáció és a nők 2012-es tematikába.

Október 30. Nyíregyháza - Ételosztás rászorulóknak

Nyíregyházán a templom épülésének 225. évfordulója alkalmából rendezett ünneppsorozat részeként vasárnap, a Búza téren ételosztás szerveztek az evangélikusok. A MEE Diakóniai Szolgálata, a Szarvas-Ótemplomi Evangélikus Szeretetszolgálat és a Nyíregyházi Önkormányzat együttműködésével 800 adag meleg ételt osztottak ki a résztvevő szervezetek vezetői *Lázár Zsolt*, az Ótemplomi Szeretetszolgálat igazgató lelkészének vezetésével. Az országos egyházat *Buda Annamária*, a Diakóniai Osztály vezetője, az Északi Egyházkerületet *Fabiny Tamás* püspök és *Benczúr László* felügyelő, a nyíregyházi egyházközséget *Sztankó Gyöngyi*, az önkormányzatot *Kósa Tímea* alpolgármester képviselte, és segítette az osztásban.

OKTATÁSI INTÉZMÉNYEK ESEMÉNYEI

Február 10. Nyíregyháza - Püspöki látogatás a nyíregyházi óvodában

Fabiny Tamás püspök a kihelyezett parókusi alkalmassági vizsgálat után villámlátogatást tett a nyíregyházi evangélikus óvodában csütörtök délután, éppen uzsonnaidőben. Az óvoda épülete a Luther tér 12. szám alatt van, az Evangélikus Egyházközségi Hivatal jobb szárnyában, így a közelség miatt a kapcsolat a gyülekezettel még szorosabbá válik. Az intézmény a szükséges átalakítások után 2009 szeptemberétől nyitotta meg kapuit. Jelenleg egy csoporttal működik, melybe 25 vegyes életkorú gyermek jár, bár zömmel kis-csoportosok.

Március 7-10. Aszód – Karitatív hét az aszódi gimnáziumban

Sok embernek talán fogalma sincs arról, mit jelent az a szó, hogy karitatív. Jótékonyági, szeretetszolgálati – így fordíthatjuk le. A jótékonykodás adománygyűjtésben is testet ölthet, például nem megfelelő anyagi körülmények között élő, hátrányos helyzetű emberek számára. A karitativitás lényege a csapatépítés és az összefogás. Az aszódi evangélikus gimnáziumban ötödik alkalommal rendeztek karitatív hetet, idén a 11. b osztály szervezésében, amikor is a természeti katasztrófák okozta pusztítások miatt két olyan családra esett a választás, akik árvíz sújtotta területen élnek. Az egyik település Arnót, a másik Sátoraljaújhely. Az iskola igazgatója, *dr. Roncz Béla*, az iskolalelkész, *Simon Attila* és az osztályfőnök, *Osgyániné Németh Márta* – aki az egész hét szervezéséért volt felelős – személyesen is meglátogatta a családokat.

Március 11. Aszód – Petőfi-nap

Az aszódi evangélikus gimnáziumban az intézmény névadójára emlékezve rendezték meg a Petőfi-napot. Az egésznapos rendezvény egyik célja az volt, hogy a tanulók az iskola egykori diákjának életművével újszerű megközelítésben találkozhassanak: a kisebbek vetélkedőkön, múzeumlátogatáson vehettek részt, a nagyobbak előadást hallgathattak meg az aszódi Petőfi-kultuszról vagy éppen *Ferenczi György* zenés útfilmjét tekinthették meg. A felsőbb évfolyamok diákjai megeleveníthették a magyar reformkor nagyjait, az érettségi előtt álló diákok *Fekete Rajmund* Európai Unióról szóló előadásán vettek részt. A Petőfi-nap a versenyek értékelésével és díjazásával zárult.

Március 16. Budapest - Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat indul

Szeptembertől négy városban, Budapesten, Debrecenben, Miskolcon és Nyíregyházán indul szakkollégium a cigány egyetemisták és főiskolások számára. Budapesten a római katolikus egyház részéről a jezsuita rend, Debrecenben a református egyház, Miskolcon pedig a görög katolikus egyház lesz az intézmény fenntartója. Az evangélikus egyház Nyíregyházán tervezi hasonló kollégium indítását. A magyar történelmi egyházak kezdeményezése egyedülálló Európában. A szándéknyilatkozatot evangélikus részről *Fabiny Tamás* püspök írta alá, aki elmondta: a személyi feltételekkel már készen állnak a nyíregyházi kollégium megnyitására, s amennyiben az anyagi feltételek is megteremtődnek, szeptemberig a hallgatók toborzása is megtörténhet. Hozzáfűzte, az evangélikus egyház eddig is intézményfenntartóként tevékenykedett, főként a kelet-magyarországi területen.

Április 1-2. Nyíregyháza – Az „Úr érkezése” szavalóverseny

Az istenes versek legtöbbje imádság. Imádság még akkor is, ha nem hasonlít arra, amit összekulcsolt kézzel gondol, suttog vagy fennhangon elmond az ember. Olyan gondolatokkal, melyek bizonyosan ott kószálnak bármelyikünk fejében. Április első két napján ismét istenes versekkel versengtek középiskolás szavalók a Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnáziumban. Az „Úr érkezése” című szavalóverseny kiírói szempontokat adnak a versválasztáshoz; most a tizennyolcadik alkalomhoz érve a határon túli magyar költőket ajánlották a diákok és felkészítő tanáraik figyelmébe. Reményik Sándor, Márai Sándor versei mellett megszólaltak Áprily Lajos, Dsida Jenő, Szabó T. Anna, Wass Albert művei, némelyik költemény többször is. A megmérettetésre tizenkilenc középiskola harminchárom diákja jelentkezett. Az első helyezést *Czibere Izabella*, a nyíregyházi Szent Imre Katolikus Gimnázium diákja kapta.

Május 2. Aszód – Életmódprogramok a gimnáziumban

Az aszódi evangélikus gimnáziumban az utóbbi években több sikeres pályázat megvalósításán dolgoztak. Az oktató-nevelő munka színvonalának emelését segítették a HEFOP-os (Humán erőforrás-fejlesztési operatív program), illetve a TÁMIOP-os (Társadalmi megújulás operatív program) pályázatokhoz kapcsolódó rendezvények. A gimnázium által elnyert 2011-es pályázat programja a törökmezei erdei iskolában indult. Az Ökoiskola program többéves hagyományaihoz is illeszkedő nyitórendezvényen százhusz tanuló és nyolc pedagógus vett részt. Idén a diákcsendesnap programjában is helyet kapott a projekt. A program teljes éve alatt működött az elsősegélynyújtó szakkör; munkája háziver-sennel zárult. A program április 30-án ért véget, a zárórendezvényt stílusosan a május 2-án kezdődő erdei táborban tartották meg.

Szeptember 3. Nyíregyháza – Huszadik évnyitó a Kossuth Lajos Gimnáziumban

A Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium új történetének huszadik tanévét kezdte meg 2011-ben. Az intézmény 1992-ben negyven év után újra egyházi fenntartásba került *dr. Bánszki István* igazgatóságával. A 2011/2012-es tanév egyben a jubileumi év ünnepélyes megnyitóján *Fabiny Tamás* püspök hirdette az igét a Péld 2,6 alapján: „Csak az ÚR ad bölcsességet, szájából ismeret és értelem származik”. A liturgiában segédkezett *Bozorády Ildikó* iskolalelkész és *Domokos Tibor* gyülekezeti munkatárs. Az alkalom után a gyülekezet finn vendégei meglátogatták a gimnáziumot is.

Szeptember 4. Szentendre - Megnyílt a Szentendrei Evangélikus Zenei Óvoda

A szentendrei gyülekezet a gyülekezetépítés újabb mérföldkövéhez érkezett. Négyévi – sokszor kemény és hangos – tárgyalások eredményeként átvette az önkormányzattól a Hétszínvirág Óvodát, és megalapította a Szentendrei Evangélikus Zenei Óvodát. A tanévnyitó istentiszteletet követően szentelte fel *Fabiny Tamás* püspök és *Bence Imre* esperes az új egyházi intézményt. A püspök igehirdetése után áldotta meg *Horváth-Hegyi Olivért*, az intézmény lelkészét, *Bence Imre* esperes az óvoda tizenkét munkatársát (köztük egy óvóbácsit), a helyi lelkész pedig az oltár elé

összesereglett óvodásokat. Az óvodában 2011/2012 tanévet hetvenöt (ebből huszonnyolcat már az egyház vett föl nyáron) gyermek kezdi meg három csoportban egyelőre még a régi, jövőre azonban már az ötvenmilliós – egyház és város között fele-fele arányban megosztott – beruházás keretében felújított épületben.

Szeptember 28. Nyíregyháza - Megnyílt az Evangélikus Roma Szakkollégium

2011 szeptemberében négy városban nyitotta meg kapuit roma szakkollégium a Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat (KRSZH) égisze alatt: Debrecenben a református egyház, Miskolcon a görög katolikus egyház, Budapesten a római katolikus egyház, Nyíregyházán pedig az evangélikus egyház vállalta az intézmények működtetését az önkormányzatokkal karöltve. Az ország keleti, észak-keleti térségében különösen létjogosult ez a kezdeményezés, hiszen a roma lakosság 18%-a Szabolcsban, míg 22%-a Borsodban él. A tanévnyitó ünnepi istentisztelettel kezdődő alkalmon *Fabiny Tamás* püspök szolgált igével Efezus 2,14 alapján, majd *Molnár Erzsébet*, az országos presbitérium által

megválasztott igazgató hivatalába iktatása következett. A kollégium hallgatóit, előadóit és adminisztratív munkatársait a püspök és *Sztankó Gyöngyi* esperes áldották meg. A szakkollégium helyileg a Nyíregyházi Főiskola campusában működik és a két nyíregyházi felsőoktatási intézmény – Nyíregyházi Főiskola és a Debreceni Orvostudományi Egyetem OEC Egészségügyi Kar (többek között négy szülésznő hallgatója) – hallgatói alkotják a sokszínű, különböző kulturális és szociális háttérrel rendelkező közösséget.

Október 21. Miskolc – Kitüntetés kapott Fellegvári Zoltán gimnáziumi igazgató

Négy miskolci egyházi középiskola igazgatója – köztük *Fellegvári Zoltán*, a Kossuth Lajos Evangélikus Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakközépiskola igazgatója – kapta az idei Kartal–Veczán-díjat. Az 1956-os forradalom és szabadságharcra emlékezve rendezte meg a Keresztény Értelmiségiek Szövetségének miskolci csoportja 2011. október 21-én, pénteken a VII. Nemzeti Estélyt a Művészetek Házában. Ezen az estélyen került átadásra a Keresztény Értelmiségiek Szövetsége, valamint az Eszmék és Értékek Alapítvány által létrehozott Kartal–Veczán-díj. Az evangélikus igazgató – aki 2001-től látja el az intézmény vezetését – tudatos fejlesztő és építő munkájának kiemelkedő eredménye, hogy sikeres tárgyalások nyomán Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatától ebben az évben egy általános iskola is az evangélikus egyház fenntartásában került, így megvalósulhatott a 12 évfolyamos iskola kiépítésére irányuló tervezés.

December 18. Protestáns Szakkollégium – Adventi sorozat

Advent 4. vasárnapján este úrvacsorai istentiszteletre került sor a Budapest XII. kerületében található protestáns szakkollégiumban. A bensőséges alkalmon *Fabiny Tamás* püspök az adventi gyertyák meggyújtásával egyidejűleg négy adventi személyiséget idézett meg. Igehirdetésében utalt a fej és a szív, a hit és a tudás kapcsolatára is. A liturgiai szolgálatot – *Kwarciak Krystyna* evangélikus spirituális vezetésével – a szakkollégium diákjai végezték. Az úrvacsorai alkalmat követően a püspök éjszakába nyúló beszélgetést folytatott a szakkollégium hat diákpresbiterével, akik között három református, kettő evangélikus és egy baptista.

ESEMÉNYEK AZ ÉSZAKI PÜSPÖKI HIVATALBAN ÉS EGYÉB PÜSPÖKI SZOLGÁLATOK

Január 5. Médiás megbeszélés

Az Északi Püspöki Hivatalban gyűltek össze azok a szolgálattevők, akik a 2011. év Magyar Rádióban elhangzó istentiszteletein fognak majd prédikálni. A lelkészeknek *Fabiny Tamás* püspök, *Szentesi Zöldi László*, a Magyar Hírlap szerkesztője, és *Nagy László* szerkesztő-műsorvezető tartott előkészítőt.

Rádiós istentiszteletek az Északi Egyházkerületben:

- Óbuda - *Bálintné Varsányi Vilma* - január 16. vízkereszt u. 2. vasárnap
- Nyíregyháza - *Kovács László Attila* - augusztus 28. Szth. u. 10. vasárnap
- Budahegyvidék - *Fabiny Tamás* püspök - december 25. karácsony 1. napja

Február 16. Reformációi emlékbizottsági ülés külhoni vendégekkel

Egyházunk reformációi emlékbizottságának február 16-i ülését mintegy keretbe foglalta *Ralston Deffenbaugh*-nak, a Lutheránus Világszövetség (LVSZ) főtitkárhelyettesének, valamint *Mangasi Sihombing*nek, az Indonéz Köztársaság volt budapesti nagykövetének és kísérfőjének látogatása. A hazájába hamarosan visszatérő batak evangélikus diplomatának egyházunk nevében *Fabiny Tamás* püspök Prónay Sándor-emlékplakettet adott át az Északi Püspöki Hivatalban megtartott ülésen.

Március 4. Szlovák önkormányzati képviselők

Szabó Zsuzsanna, a XVI. kerületi Szlovák Kisebbségi Önkormányzat elnöke és *Aszódi Csaba András*, az Országos Szlovák Önkormányzat elnökhelyettese érkezett a Püspöki Hivatalba egyeztető tárgyalásra.

Március 11. Norvég vendégek látogatása

Rolf Gunnar Heitmann evangélikus lelkész a Norvég Egyházi Misszió Izraelnek főtítkára vezetésével hatfős norvég küldöttség látogatott a Püspöki Hivatalba. Az alkalom keretében – melyen *Endreffy Géza* budaörsi lelkész tolmácsolott – *Fabiny Tamás* püspök a vendégek érdeklődésére részletesen beszélt a Magyarországi Evangélikus Egyházról és annak külügyi kapcsolatairól.

Március 19. Budapest – Munkácsy: Krisztus-trilógia

A debreceni Déri Múzeum felújítása miatt – április végéig – Budapesten, a Magyar Nemzeti Galériában látható Munkácsy Mihály három, világszerte ismert monumentális vászna, a Krisztus-trilógia. A kiállító intézmény, valamint a Munkácsy Alapítvány és az Asztali Beszélgetések Kulturális Alapítvány szervezésében a böjti időszakban szombatonként egyházi vezetők vállalkoznak szubjektív tárlatvezetésre. Evangélikus részről elsőként *Fabiny Tamás* püspököt hallgathatták az érdeklődők március 15-én; a püspök (képünkön) szavait *Finta Gergely* orgonaművész és az Evangélikus Hittudományi Egyetem *Kinczler Zsuzsanna* által vezényelt énekkarának böjti egyházzenei összeállítása színesítette. Április 9-én *Gáncs Péter* elnök-püspök mondta el gondolatait a képekről, utána *Szakcsi Lakatos Béla* zongoraművész muzsikált, április 16-án pedig *Bogárdi Szabó István* református püspök szólt a három festményről az evangélikus *Gryllus Dániel* zenei közreműködésével.

Március 22. Médiaegyeztetés

A készülő Közzolgálati Kódex ügyében egyeztetett a Médiatanács a Magyarországi Evangélikus Egyház képviselőivel. Az Északi Evangélikus Egyházkerület Szilágyi Erzsébet fasori székhelyén tartott megbeszélésen *Fabiny Tamás* püspök mellett az egyház televíziós és rádiós műsoraiért, valamint írott sajtójáért és az internetes megjelenéséért felelős munkatársai is részt vettek. Kollarik Tamás, a Médiatanács tagja kiemelte: a széles körű társadalmi és szakmai egyeztetés, amelyet a Médiatanács február óta folytat, jól mutatja azt a határozott paradigmaváltást, amely a közzolgálati médiaszolgáltatás új szabályozásában tetten érhető. *Fabiny Tamás*, az evangélikus egyház médiaügyekben illetékes püspöke szerint a korábbi rendszer egyik legnagyobb hiányossága az volt, hogy nem tette lehetővé, hogy a médiatartalmakban az egyházi kérdések a társadalom mindennapi életének szerves részeként jelenjenek meg.

Március 21-22. EHE hallgatók látogatása a Püspöki Hivatalban

Fabiny Tamás püspök beszélgetésre invitálta az Evangélikus Hittudományi Egyetem hallgatóit. Március 21-én, hétfőn az egész elsőéves évfolyamot fogadta, mintegy huszonegy diákot. Másnap pedig a másod- és harmad-

és a püspök döntését a végzős hallgatók elhelyezésében – különös tekintettel a teológus-lelkész szakon tanulóira. A többórás beszélgetéseken mindenkinek lehetősége nyílt a bemutatkozásra, miután a püspök beszámolt az egyház jelenlegi életéről, működéséről, s a jövőben várható elhelyezkedési perspektívákról.

évesek közül az Északi Egyházkerület kötelékéhez tartozó hallgatókat, szám szerint tizenegyet. Régi szokás, hogy a püspökök már tanulmányaik kezdetétől személyes kapcsolatot ápolnak az EHE hallgatóival. Az időszakos találkozások segítik a későbbi szolgatársi kapcsolat kialakulását

Március 25. 5 éve a püspöki székbén

A Szilágyi Erzsébet fasor 24. lakói és dolgozói *Fabiny Tamás* püspökiktatásának ötödik évfordulóját idézték meg az elmúlt időszakra való visszaemlékezéssel, Istennek adva hálát az örömeikért és a nehézségekhez kapott erőért. A püspök elmondta, hogy ez az ünnep nem róla szól, hanem arról a szolgátról, amit az egyház ura bízott rá és a segítségül kapott szolgatársaira, munkatársaira. Az iktatás 2006. március 25-én volt a miskolci evangélikus templomban. A négy évvel ezelőtt megkezdett szokáshoz híven az idei kerek évforduló alkalmából is ültettek fát – egy már virágzó tulipánfát -, amelyet közösen helyeztek el a püspöki székház udvarán.

Május 10. Budapest - Finisszás az Evangélikus Országos Múzeumban

2011. május 9. és 11. között az Evangélikus Országos Múzeum (EOM) személyes tárlatbúcsúztatókkal zárta be állandó kiállítását. A sorozat második alkalma talán mindhárom közül a legszemélyesebb, hiszen a múzeumalapító *Fabiny Tiborról* és magáról a múzeumról fia, *Fabiny Tamás* püspök mesélt, akit *Karátson Sándor* festő, író követett. Az alapítással megbízott *dr. Fabiny Tibor* valóban többedik édes gyermekeként tekintett az egyházunk értékeinek megóvására és bemutatására alapított múzeumra. A mai püspök jóval a nyitás előtt, még 1973-ban találkozott először a „múzeum”-mal, egy kis eldugott szobában, az Üllői út 24-ben, az Országos Iroda épületében. Az ezt követő években tárgyak, dokumentumok fotózása, rendszerezése volt a fontos feladat, amibe Tibor bácsi mindig igyekezett fiatalokat bevonni.

Május 20. 1954-ben végzett lelkészek találkozója

Az 1954-ben végzett teológushallgatók a végzésük óta eltelt 66 év ellenére a mai napig nemcsak számon tartják egymást, de szinte évi rendszerességgel találkoznak, általában májusban. A 2011. évi évfolyam-találkozó az Északi Egyházkerület székháza adott otthont. Többen az országhatáron túlról érkeztek: *Pátkai Róbert* és felesége Angliából, *Glatz József* és felesége Németországból vállalta a hosszú utat a találkozásért. A hazai résztvevők *Sárkány Tibor* és felesége, *Keveházi László* és felesége, valamint *Bolla Árpádné* voltak. Van, aki férje elhunyt miatt egyedül jött, hiszen így is tagja a nagy családnak. Összetartásuk, egymásnak erőt adó igaz barátságuk példaadó lehet a későbbi lelkésznevezetteknek is!

Június 16. Pasi Pöysäri látogatása a finn nagykövetségről

Pasi Pöysäri követtanácsos, a finn nagykövet helyettese tárgyalta *Fabiny Tamás* külügyekért felelős püspökkel és a Külügyi Osztály munkatársaival. A követtanácsos fontosnak tartja az evangélikus egyházzal való jó, és tettekben is megnyilvánuló együttműködést. Ennek érdekében maga is vendégül szokta látni az egyházi vezetőket és más finn érdekeltségű vállalatok, szolgáltatók képviselőit.

Június 22. Reformációi Emlékbizottság

A 2010. január 27-én megalakult Reformációi Emlékbizottság két-háromhavonta tartja üléseit. A nyolcadik ülésen *Dr. Richard E. Carter* (LCMS Missouri Synod) tartott előadást „Luther Márton aktualitása, különös tekintettel az LCMS 2017-re való előkészületeire” címmel. Ezután szó esett az aktuális tervekről: őszi faültetés, Ref500 konferencia, a Luther sorozat első kötetének október 28-i könyvbemutató előkészítése, védnöki kör kinevezése, a 2012-es tematikus plakát, előterjesztés meghallgatása a kortárs műalkotásokról, Biblia 21 Alapítvány, tájékoztatás a Luther-rajzfilmről.

Augusztus 2. Budapest - Ökumenikus megemlékezés a roma áldozatokról

A Pesti Jézus Szíve templomban jelentős médiaérdek mellett tartottak megemlékezést a *pharrajimos*, vagyis a roma holokauszt hatvanhetedik és a kislétai gyilkosság második évfordulóján. Az ökumenikus alkalmon részt vett *Székely János* esztergombudapesti segédpüspök, *Balog Zoltán* társadalmi felzárkózásért felelős államtitkár, református lelkész és *Fabiny Tamás* evangélikus püspök. Igehirdetésében az evangélikus püspök kifejtette, hogy a történelem során – ahogy egy eredetlegendában is megfogalmazódik, – az „Isten áldása elől elrejtett nép” szerepe jutott a cigányságnak. Felhívta a figyelmet, hogy magáról a cigány holokausztról, a pharrajimosról sokáig nem lehetett beszélni, ahogy azt a néhai történész miniszterelnök Antall József 1957-ben készült tanulmányában kiemelte: „a roma holokauszt történetét még fel kell tární”. Az összegyűlteket, a 2008–2009-es gyilkosságok áldozatainak jelen lévő családtagjaival közösen gyújthatták meg az emlékezés mécseseit.

Augusztus 4. Tárgyalás a Duna TV és a püspökök között

2011 tavaszán indult el a Duna Tv új közéleti műsora Világ-Nézet címmel. A műsorban minden héten négy ember ül le egy asztalhoz. Mindannyian különböző világnézetűek, de istenhitük közös. Így lesz a Világ-Nézet egy olyan műsorfolyam, ahol különböző emberek megvitatják az elmúlt hét legkülönbözőbb közéleti, kulturális, vallási eseményeit, négy alcímmel vetésforgóban: Kultúrák arca, Ábrahám gyermekei, Kereszt és toll, Püspökkenyér. Utóbbi házigazdájának *Fabiny Tamást* kérte fel a televízió vezetősége.

Augusztus 21. Balatonszemes – BalatonNet

Immár ötödik alkalommal rendezték meg a BalatonNet (Nemzetközi Evangéliumi Találkozó) többnapos rendezvényét Balatonszemesen. A település iskolájának sportcsarnokában és egyéb helyiségeiben több száz résztvevő volt együtt. A gyerekek és fiatalok számára külön programokat is rendeztek. A nyitóistentiszteleten imádsággal szolgált Szeverényi János, a MEE missziói lelkésze. Az augusztus 21-én tartott záróistentiszteleten *Fabiny Tamás*, a MEE Északi Egyházkerületének püspöke hirdette az igét Róm 8,15 alapján: „Mert nem a szolgaság lelkét kaptátok, hogy ismét féljeteek, hanem a fiúság Lelkét kaptátok, aki által kiáltjuk: Abbá, Atya!”.

November 21. Reformációi Emlékbizottság reformátusokkal

A Magyarországi Református Egyház Zsinatának Kálvin Bizottsága és a Magyarországi Evangélikus Egyház Reformációi Emlékbizottsága együttes ülésére került sor. *Gáncs Péter* püspök nyitóahívtata után számos téma került terítékre: a Luthersorozat és a megjelent első kötet bemutatása, a tervezett Protestáns Lexikon ügye, beszámoló a korálünnepről, közös nagykiállítás terve a Nemzeti Múzeumban, vallási turizmus, egy közös zsinat és közös nyilatkozatok terve, a 2017-es protestáns egyház- és művelődéstörténeti konferencia, a szlovák evangélikus egyház megjelent történeti atlasza. Az egyházak beszámoltak további kiadványterveikről. A közös bizottság megegyezett, hogy 2012 márciusában ismét találkoznak, amikor a református egyház lesz a vendéglátó.

December 6. Credo-est

A Credo immár hagyományos szerkesztői estjére került sor, ahol a folyóirat szerzői és szerkesztői mutatták be a legújabb számot, valamint a Luther Kiadó két legfrissebb kiadványát, Máté 118 és Remény s ég címmel. *Szabó Lajos*, az EHE rektora a gyakorlati tanszék vezetőjeként mutatta be az est egyik főszereplőjét, a frissen megjelent Máté 118 című kötetet *Fabiny Tamás* püspök szerkesztésében. A kötet különleges vállalkozás, hiszen százti-

zennyolc igehirdetésben az Északi Egyházkerület lelkészei Máté evangéliumát a maga teljességében, az első verstől az utolsóig végigprédikálják. A sokszínű, tartalmában, kegyességében igen változatos kötet mégis egységes egészet alkot. Az előadó lelkesen méltatta a lelkészek sokszor friss hangvételét, témaválasztását, amelyen nyomon követhető a szerzők kor-, nem-, műveltség- és kegyességbeli sokszínűsége.

December 15. Püspöki hivatali karácsony

Az Északi Püspöki Hivatal munkatársai évről-évre közös karácsonyi ünneplésre gyűlnek össze. 2011-ben is az ige és közös beszélgetés keretében csendesedtek el, mielőtt bezár a Hivatal a karácsonyi ünnepekre. A tartalmas együttlétért kiki szabadon megoszthatta apró verses, énekes, meditatív gondolatait a közösséggel, ahol a családtagok is jelen voltak, továbbá csatlakoztak a szomszéd épületben székelő Külügyi Hivatal munkatársai is.

A munkatársi közösség 2011 decemberében:

- *Dr. Fabiny Tamás* – püspök
- *Dr. László Virgil* – teológiai referens
- *Horváth-Hegyi Áron* – püspöki titkár
- *Kecskés Anita* – irodavezető
- *Kovács István* – gondnok, gépkocsivezető
- *Kovács Viola* – gondnok, egyházfi
- *Benczúr László* – egyházkerületi felügyelő
- *Cselovszkyné Dr. Tarr Klára* – a Külügyi Osztály vezetője
- *Pap Kinga Marjatta* - külügyi referens

Készülőben a Luther-animáció

Luther Mártonról készít rajzfilmsorozatot a Magyarországi Evangélikus Egyház az 1517-ben kezdődött vallási megújulási mozgalom 500 éves évfordulójára. A 200 millió forintos költségvetésű animáció rendezésére *Richly Zsolt*

Balázs Béla-díjas rajzfilmrendező, animátor, grafikus lett felkérve. Forgatókönyvírónak *Lackfi Jánost*, József Attila-díjas költő lett megbízva. A tervek szerint a rajzfilmsorozat 13 epizódból áll majd, a tulajdonos az evangélikus egyház lesz, de a potenciális szponzorok között ott le-

hetnek majd a norvég, amerikai, finnországi evangélikus egyházak is, és a készítők pályázatokon is indulnak majd a sorozatottel. 2011-ben a Püspöki Hivatalban több,

külföldi egyházat, szervezetet (LVSZ) képviselő vendég fordult meg: *Arden Haug*, az ELCA európai képviselője, *David Fiala*, a Missouri Synod európai képviselője, *Eva Vogel-Mfato*, az LVSZ Európáért felelős titkára, *Jukka Latva-Hakuni*, az LVSZ médiakoordinátora.

AZ EGYHÁZKERÜLETI ELNÖKSÉG KÖZGYŰLÉSI JELENTÉSEI

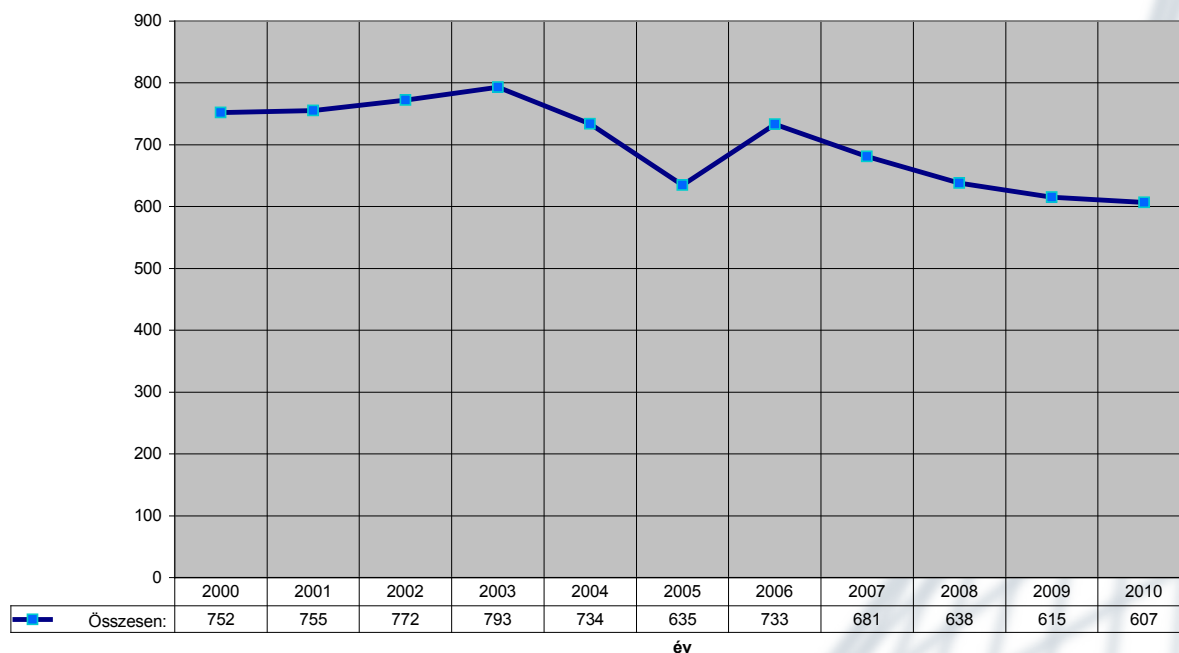

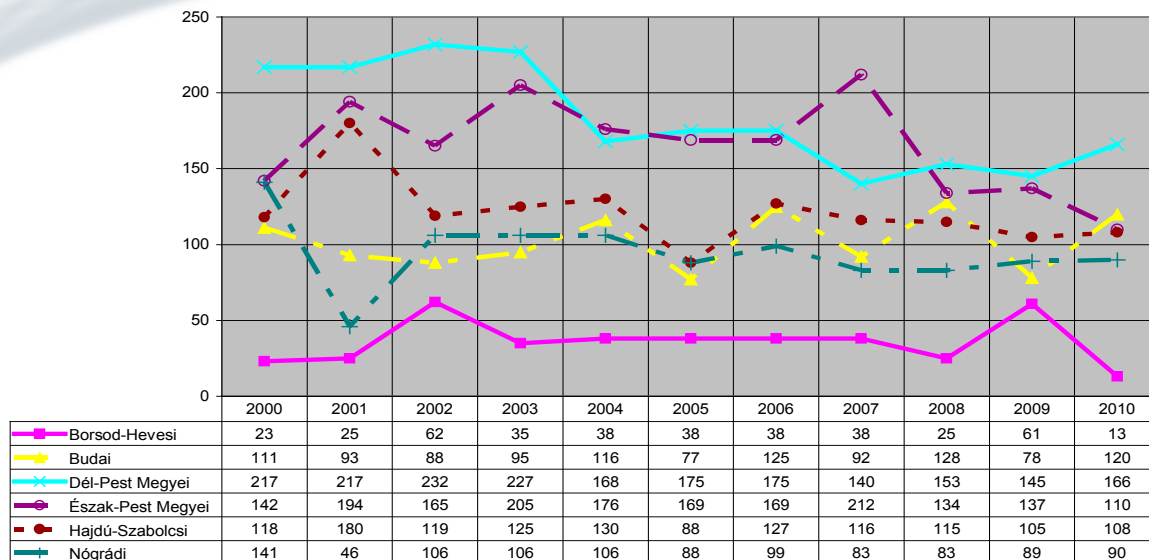
PÜSPÖKI JELENTÉS - 2011. NOVEMBER 11.

Megerősödés

Négy évvel ezelőtt a mi egyházkerületünkben indult a kezdeményezés, hogy a gyülekezetek éves munkaprogramot kapnak kézhez. Csak remélni lehet, hogy lelkészek és munkatársaik használják is az asztalukra kerülő bőséges anyagot. A 2011/12-es munkaévben a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület jóvoltából jelent meg egy rendkívül bőséges, negyedfélszáz oldalas segédanyag *Megerősödés* címmel. A címnek megfelelően a konfirmációval is foglalkozik egy hosszabb fejezet. Már csak ez segíthet abban, hogy egyházi életünknek ezt a régi, nemes hagyományokra visszanyúló, meghatározó megnyilvánulását ismételten górcső alá vegyük. Ezzel mintegy folytathatjuk azt a munkát, amelyet két évvel ezelőtti aszódi munkaévkezdő lelkésztalálkozónkon kezdtünk el, ahol is elsősorban a *Tanuló közösségben* című munkakönyv kapcsán foglalkoztunk a konfirmációs elvi és gyakorlati kérdéseivel, és amit a 2012 tavaszi országos lelkészkonferencia középpontjába is szeretnénk állítani. Az egyházunkban folyó stratégia-készítésnek mások mellett két fontos háttéranyaga van: egyrészt a népszámlálási, másrészt a statisztikai adatokból nyerhető bőséges információk két halma. Jövő év tavaszán már rendelkezésre állnak olyan adatok, amelyek a korábbi, 2001-es népszámláláshoz viszonyítva is tájékozódásul szolgálhatnak. A statisztikai adatokból ezúttal csak a konfirmációval kapcsolatos számokra szeretném felhívni a Közgyűlés figyelmét.

Konfirmandusok száma az Északi Egyházkerületben 2000-2010

Igen Tisztelt Egyházkerületi Közgyűlés!

A számok után most szeretném, ha Isten ígéjének fényében egy-egy olyan területre figyelnénk, ahol megerősítésre van szükségünk.

1. **A belső ember megerősödése** („[Az Atya] adja meg nektek dicsősége gazdagsága szerint, hogy hatalmasan megerősödjék bennetek a belső ember az ő Lelke által.” Éf 3,16)

Egyházi életünk folyamatos kísértése a külsőségek dominanciája. Az előbb látott statisztikai adatok fontosak, de csak eszköznek tekinthetők, nem célnak. Évek óta szorgalmazzuk a lelkeszi munka bizonyos szempontú mérhetővé tételét, de számokkal és kreditekkel jószerevel csak a külsőt tudjuk kifejezni. Szükség van mértékre, de még inkább értékre. A lényegében minden ciklusváltáskor aktuálisnak tűnő struktúraváltás szükségét sem szabad lebecsülni, de ezzel is csak a felszínt kapirgáljuk. Sok gyülekezet kísértése a külső építkezés – a köbméterekben és forintmilliókban kifejezhető számok azonban nem feltétlenül tükrözik a belső építkezést. (Ez az úgynevezett „állványimádás” területe.) Amennyiben az amúgy öröndetesen gyarapodó oktatási és diakóniai intézményeink inkább csak az alap- és kiegészítő normatíváról szólnak, akkor azzal még nem teszünk eleget Krisztustól kapott mandátumunknak.

Minden megújulás csak belülről kezdődhet meg, és úgy növekedhet kifelé. Így beszél Pál apostol is a belső ember megerősödéséről. Ez azt jelenti, hogy Krisztus lakik a szívünkben, vagyis újjászületett emberként élünk és szolgálunk. Bizonyos vagyok benne, hogy szolgálatunkat nagyobb odaadással és egyúttal kevesebb kudarccal tudnánk végezni, ha megszabadulnánk az óemberünktől. Kevesebb ütközés, időt, energiát pusztító konfliktus lenne köztünk, ha megerősödne bennünk az a bizonyos belső ember.

2. **A többiek erősítése.** („Ébredj fel, és erősítsd meg a többieket, akik halófélben vannak.” Jel 3,2)

Ha Krisztus lakik szívünkben és megerősödik bennünk a belső ember, az maga a lelki ébredés. Ennek pedig következményei vannak emberi kapcsolatainkra nézve. Felelősek vagyunk egymásért, a reánk bízottakért. Lelkesz a gyülekezetért, gyülekezet a lelkeszért. Testvér a testvérért. Ismét mondom azonban, hogy ennek az újjászületésből, a megtérésből kell fakadnia. Jézus is ezt mondja Péternek: „ha majd megtérsz, erősítsd atyádfiait” (Lk 22,32). Vagy ismét a Jelenések könyve szerint: „erősítsd a többieket, akik halófélben vannak”. Sajnos számos gyülekezetről és munkaágról elmondható, hogy nem életjelenségeket mutat, hanem halófélben van. A már említett egyházi stratégiaalkotás feladata éppen az, hogy – egy teljeskörű SWOT-analízis keretében – a veszélyeket és gyengeségeket, továbbá a lehetőségeket és erősségeket megvizsgálja. Itt nem kell az országos munka elkészültéig várni, hanem ki-ki saját gyülekezetében, egyházmegyéjében vagy éppen intézményében, munkáágában megkezdheti ezt a munkát. Itt máris élhetünk azzal a lehetőséggel, ami a szubszidiaritás nemes hagyományában rejlik, vagyis (a politikában) a hatalmi, (az egyházban) a szolgálati szintek közötti munkamegosztásban. A szubszidiaritás a hatalmi/szolgálati szintek közötti munkamegosztásról szól: a különféle kérdéseket a keletkezési szinten kell megoldani, a felsőbb hatalmi/szolgálati szint akkor lép közbe, ha a gondot az alsóbb szinten nem tudják orvosolni. Mit jelent ez a gyakorlatban? Csak két példa: azt, hogy egy – oktatási vagy diakóniai – intézménynek van-e az adott gyülekezet és egyházmegye területén létjogosultsága, elsősorban helyi szinten kell megvizsgálni. Sőt érdemes a lehetőségeket is proaktív, kreatív

módon megkeresni. Amit az egyházkerület és az országos egyház fel tud ajánlani, az a szakmai apparátus munkája, egyebek mellett az országos és helyi hatóságokkal való együttműködés elősegítése. Ahhoz ugyanakkor nem férhet kétség, hogy – ugyancsak minden szinten – csakis a törvényesség maximális betartásával szabad ügyeket intézni. A szükséges egyházkormányzati szintek kihagyása, döntéshozó fórumok megkerülése nem más, mint a szubszidiaritás elvével való csúfos visszaélés. A másik példa. Gyakran beszélünk – különösen is a szociológiai szempontból is elnéptelenedő területeken – gyülekezetek életképességének a végéről. Nagy kérdés, hogy hol tudjuk még „erősíteni azokat, akik halófélben vannak”, akár országos egyházi infúzióval, akár műtéti beavatkozással. Lehetőségeink szerint segítünk is. De sem az egyházkerület, sem az országos egyház nem tud érdemben cselekedni akkor, ha nem találkozik helyi szintű – alternatívákat is állító – döntéselőkészítéssel.

3. A családi, házassági kapcsolatok erősítése. („Tégy engem, mint pecsétet a szívedre, mint pecsétet a karodra. Bizony, erős a szeretet, mint a halál [...] Sok víz sem tudja eloltani a szeretetet, folyók sem tudják elsodorni...” Én Én 8,6-7)

A megerősödés összefüggésében külön kell szólnom a lelkészek és általában az egyházi szolgálatban állók rendezett családi életéről. Szolgálatunk egyik legnagyobb erőforrását jelentheti a biztos családi háttér. Annak hiánya viszont megnehezítheti, sőt szélsőséges esetben tönkre is teheti munkánkat. Különleges, vagyis az átlagemberétől eltérő hivatások esetében a magánélet és a munka összeegyeztetése nem könnyű feladat. A lelkeszi szolgálat egyrészt a szükségszerűen adódó lelki terhekkel és stresszhelyzeteivel, másrészt a legtöbb polgári foglalkozástól eltérő munkabeosztásával igazán a különleges hivatások közé tartozik. E nehézségek tudatában sem mehetünk el szó nélkül a mellett a tény mellett, hogy az elmúlt években milyen sokaknak voltak mentális problémái, és drámai mértékben megnövekedett a lelkészek és egyházi munkatársak válásának a száma, továbbá hogy híveink körében is szinte már polgárjogot nyer a házasság nélküli együttélés. Tudatában vagyok annak, hogy itt emberi drámákról is szó van. Lelkipásztorként igyekszem is ennek jegyében odaállni a válságba jutott testvérek mellé. Azt azonban elfogadhatatlannak tartom, ha „ez az én magánügyem” felkiáltással némelyek nem hogy a segítség elfogadásától, de a pusztán adminisztrációs közléstől is elzárkóznak. A jogi és az erkölcsi rendezés most már elodázhatatlan, a korábban már zsinatot is megjárt anyag most a lelkeszi munkaközösségek előtt van, és a szükséges változtatások után hamarosan visszakerül a zsinatra. Ismét hangsúlyozom, hogy ez a lépés egy intézkedési csomag része. Alig egy éve így fogalmaztam: „A [lelkeszi szolgálatra való] felkészüléshez hasonlóan nagy szerepe van a prevenciónak. Ha a családi válság legkisebb jelei mutatkoznak, azonnal keresni kell – lehetőleg közösen – a megoldást. Ez első szinten a barátokkal, kollégákkal való intenzív kapcsolatapolást és őszinte beszélgetéseket jelent, második szinten pedig szakemberek bevonását. Le kell tudni győzni az abból adódó gátlást vagy szégyent, hogy, példának okáért, egy lelkészpár pszichológus vagy éppen szexológus tanácsát veszi igénybe. A konfliktuskezelésnek a legkülönbözőbb formái vehetők hatékonyan igénybe. Minden prevenció és terápia akkor lehet igazán hatékony, ha az együtt jár a lelkeszi szupervízióval. Ezzel kapcsolatban a legújabb időkben számos jó kezdeményezés született.” Elsősorban nem az én érdemem, ezért örömmel jelenthetem, hogy az ott felvázoltak közül több minden már megvalósult: szakemberek bevonása, burnout tüneteket mutató lelkészek szabadságra küldése, egészségügyi szűrés, hivatásgondozás, itt-ott szupervízió.

4. A törvényesség erősítése. („Erősítették a tanítványok lelkét, és bátorították őket, hogy maradjanak meg a hitben (...) Miután gyülekezetenként előljárókat választottak nekik, bőjtölve és imádkozva az Úrnak ajánlották őket...” (ApCsel 14,22-23)

Ennek az igének a „maradjanak meg a hitben” fordulata egybeesik a konfirmációi vallástétel szövegével: „hogy a hitben megálljak...” A missziói útját járó Pál apostol itt arról gondoskodik, hogy a frissen plántált gyülekezeteknek választott előljárói legyenek. Ez a törvényesség biztosítását jelenti, és a képviseleti rendszer gyakorlatát alapozza meg. Mi is választások előtt állunk. Törekednünk kell arra, hogy a letelejtől fogva mindvégig törvényesen menjenek a dolgaink. Csak emlékeztetek arra, hogy Ordass Lajos püspök 1945-ös székfoglalójában úgy fogalmazott, hogy a jogrendet az evangélium után következő legdrágább kincsnek tartja a nép számára. A törvényesség maximális tiszteletben tartása mellett hangsúlyozom azonban, hogy teológiai szempontok fölébe kerülő jogászkodás újabban terjedő gyakorlatát rendkívül veszélyesnek érzem. Oda jutunk, hogy lelkésztársunkkal vagy előljárónkkal már csak ügyvéd jelenlétében tárgyalunk? A joghézagok közötti bravúros lavírozás a követendő irány? A beszélgető egyház helyébe a tértivevényesen levelező egyház lép? Olykor már többet forgatjuk a törvénykönyvet, mint a Szentírást? Lassan az lesz az új evangélikus köszöntés, hogy „jogerős vár a mi Istenünk?” A juridizmus egyházunk sírásója lehet! Hogy is olvassuk a *Luther Márton önmagáról* című könyvben? „Mikor Erfurtban tanultam, örökös civódás és háborúság volt a jogászok és a teológusok között. Amint a törvény és a kegyelem is egymást el nem bírják; így egymás ellen küzdenek a jogászok és a teológusok is. Istennek különös nagy kegyelme az, ha egy jogász jó keresztyén.”

Szeretettel kérem az egyházkerület népét, hogy minden szinten éljünk a törvénnyel, de ne éljünk vissza azzal. A

szabályokat tartsuk be, és ne egymásnak akarjunk betartani. A választási év felé közeledve emlékezzünk arra, hogyan is volt ez az ősegyházban: a cél „a lélek erősítése” volt; „böjtölve és imádkozva” készültek a döntésekre, és bátorították egymást, hogy ki-ki megmaradjon a hitben – „mert sok nyomorúságon át kell bemennünk az Isten országába”.

5. A gyengék erősítése. „A sérültet bekötözöm, a gyengét erősítem.” (Ez 34,16)

A diakóniai munkáról már csak azért is szólnom kell, mert a nyugati egyházkerületben bekövetkezett püspökváltás utáni új szereposztásban reám hárul e munkaág felügyelete. (Oly módon, hogy továbbra is felelős vagyok a külkapcsolatokért és a médiamunkáért.)

Az egyház diakóniája a születéstől a halálig tart, és különösen az emberi élet krízishelyzeteire irányul. Az emberi lélek ugyanis törékeny, az egészség mulandó, az élet véges. Ám a szolgálatot akkor is – sőt annál inkább – végezni kell, ha a küzdelem reménytelennek tűnik. Halmozottan fogyatékosok között, ahol már az óriási eredménynek számít, ha a túlmozgásos kisfiú az evőkanállal megtalálja a száját. Hidrokefál gyermekek mellett. Befogadva a brutális férj miatt otthonról menekülő fiatalasszonyt és gyermekeit. Cigányok között. A hajléktalanoknak nappali melegedőt, meleg ebédet és éjjeli menedéket biztosítva. Távoli tanyákon élőknek ebédet és gyógyszert szállítva. Idős testvérek alkonyi éveit szebbé téve.

Intézményeink folyamatosan át kell, hogy alakuljanak, már csak azért is, hogy megfeleljenek az EU-s előírásoknak. Ezzel együtt sok még a lemaradás. Néhány hete a vesztfáliai egyházvezetést vittük el a budai Sarepta otthonba. Nagyra értékelték az ott folyó munkát, ugyanakkor megjegyezték, hogy a körülmények olyanok, mint az ő Bethlükben – 40 éve. Külön öröm, hogy mind több gyülekezet él a házi ellátás lehetőségével, illetve népszerűvé válnak a családi napközi otthonok, legutóbb Piliscsabán nyílt meg a Gyermeksziget. Hangsúlyoznom kell, hogy egyházunk diakóniai osztályával és bizottságával nagyon jó az együttműködés. Itt említem meg, hogy megalakult a Túrmezei Erzsébet Emlékbizottság, hogy egyházunkban méltóképpen emlékezzünk meg a diakonissza költő születésének 100. évfordulójáról.

6. Az erőtlenek gyengeségeit hordozva. „Mi erősek pedig tartozunk azzal, hogy az erőtlenek gyengeségeit hordozzuk, és ne a magunk kedvére éljünk.” (Rm 15,1)

A végére hagytam az egyház társadalmi szolgálatát. Pilinszky János írja egy helyen, hogy a hazát csak úgy lehet szeretni, ahogyan a népdalok szeretnek, és ahogy az evangéliumban olvasunk a szeretetről: a hazát csak részvétellel lehet szeretni. A kritikus szolidaritás lehet a mienk. Látva megannyi esendőséget, hordozni kell mások gyengeségét. Ebben az összefüggésben említem meg a Nyíregyházán – számos külső, jogi és finanszírozási bizonytalanság ellenére – az evangélikus roma szakkollégium. Jelet szeretnénk ezzel is felmutatni. Oldani kívánjuk a társadalomban mind erősebben megmutatkozó előítéleteket, rasszizmust és intoleranciát. Mindez kicsiben kezdődik. Oktatási intézményeink dolgozóit különösen is kérem: vegyék komolyan a cigány- vagy zsidóellenesség legkisebb jelét is, és érdemben tegyenek annak felszámolásáért. Ne engedjük, hogy a valós gazdasági és társadalmi feszültségek, a romló közbiztonság, a bűnözőktől való sokszor jogos félelem bármely adott népcsoport ellen forduljon. Az erőtlenek gyengeségeit kell abban az értelemben is hordoznunk, hogy a mindenkori kormányzatot figyelmeztethetjük arra: az erő nyelvén való kommunikáció és általában az erő-politizálás helyett konszenzusra kell törekedni. Az egyház feladata, hogy erre a hatalom mindenkori gyakorlóit figyelmeztesse.

Szeretett Testvéreim! Igen Tisztelt Közgyűlés!

A konfirmáció, a megerősödés témája alkalmat ad arra, hogy megvizsgáljuk, ha kell, újra értékeljük egyházi életünk megannyi megnyilvánulását. Jelentésem végén megköszönöm minden munkatársam áldozatkész szolgálatát. Továbbra is kérem az egyházkerület bizalmát és imádkozó támogatását.

Erősítsd meg, Istenünk, amit cselekedtél értünk, és ne hagyd el kezeid alkotását.

Erősítsd meg, Jézusunk, amit cselekedtél értünk, és tartsd meg, akiket megváltottál véred árán.

Erősítsd meg, Szentlélek Isten, amit cselekedtél értünk, és egyesítsd híveidet békességben.

Dr. Fabiny Tamás
püspök

FELÜGYELŐI JELENTÉS - 2011. NOVEMBER 11.

Tisztelt Közgyűlés, Kedves Testvéreim!

Tizenegy év kerületi felügyelői szolgálattal a hátam mögött boldogan, hálatelt szívvel és szeretettel fordulok a közgyűlésünk minden jelenlevő részvevője és egyházkerületünk minden tagja felé. Az ez év május 6-án tartott közgyűlés óta hosszabb időt vett igénybe egy nagyobb operáció és az utána következő lábadozásom, ami biztos jele annak, hogy éveim száma egyre csak nő és idősödő korban szaporodnak a bajok. Ezért van igaza a zsinati törvényünknek, amikor 70 évre korlátozza az egyházmegyei és kerületi felügyelői korhatárt.

Természetesen a kieső idő előtt és után is igyekeztem elvégezni mindazt, ami az egyházon belüli feladatom és vállalt kötelezettségem volt. Megköszönöm püspök úrnak, a hivatal minden munkatársának és mindazoknak a megértő és segítő fáradozását, akik a gyengélkedésem idején is segítettek és imádságos szeretettel gondoltak rám.

Még a műtétem előtti időszakban elindítottuk a balatonszárszói Missziói Otthon megújulóenergia-rendszer mintaprojekt beruházási munkáit. A pályázati bírálóbizottság tagjaival közösen meghoztuk a döntésünket a Sarepta szeretetotthon átépítés tervezőjének a kiválasztásával kapcsolatosan. Hatósági egyeztetéseket folytattunk a Szentendrei Evangélikus Zenei Óvoda átalakításáról. Nagy számú részvevővel megrendeztük Aszódon a kerületi missziói napunkat. A nyári hónapok lábadozásának ideje alatt sajnálatosan több alkalommal kellett a kerületi fegyelmi tanácsunkat összehívni a Vecsési Egyházközség elnökségének szabálytalan intézkedése miatt. A fegyelmi eljárásom való részvétel a legnehezebb és legszomorúbb feladat, mert az eljárás kizárja a testvéri megbeszélés és megértés lehetőségét. Elmarasztaló döntésünket hivatalosan közzétettük, ezért a továbbiakban nem kívánok ezzel foglalkozni.

Az új munkaév kezdetét a Bonyhádon megrendezett lelkeszkonferencia jelezte, ahol kerületi felügyelő társaimmal együtt én is örömmel ott lehettem. Még augusztusban boldogan kértük Isten áldását Tokaj új gyülekezeti központjára és a gyülekezetre.

Szeptember első napjaiban Nyíregyházára látogattunk és részt vettünk a Kossuth Gimnázium évnnyitó ünnepségén, Borbánya gyülekezeti ünnepén, tárgyaltunk a Roma Szakkollégium és az Oltalom Szeretetszolgálat ügyében.

Szeptember mozgalmas napjait az alábbi szolgálatok gazdagították: Szentendrén az egyházunk tulajdonába került óvoda szentelése és elindítása. Angyalföldön édesapám lelkeszotudójának iktatása. Felsőpetényben gyülekezeti terem szentelése. Szécsény templomának felújítási ünnepsége a város vezetésével közösen. Ingatlan kártalanítási ügyek tárgyalása melynek során lezárultak a kerületünket érintő ügyek. Az aszódi gyülekezet presbitériumával való találkozás Révfülöpön a templom felújításának ügyében. Deák téren a diakóniai ünnepen való együttlét. A Roma Szakkollégium elindítása Nyíregyházán. A Luther-rózsa színei konferencia és az azt követő MAEK elnökségi ülés Révfülöpön.

Októberben együtt adtunk hálát Albertiben a 300 éves gyülekezetért. A reformáció 500 éves évfordulójára készülve fát ültettünk a fasori templom mellett. Együtt örvendeztünk Arnóton a templom felújításának ünnepi eseményén. Sámsonházán hálát adva az Úr Istennek együtt köszöntük meg a gyülekezet tagjainak, a település és a megye vezetőinek a felújítás érdekében hozott áldozatukat. Indító tárgyalásokat tartottunk a Sarepta szeretetotthon tervezéséről, az intézmény vezetőivel és a tervezővel. Túrmezei Erzsébet 100 éves születési évfordulójának megünnepléséről tartottunk előkészítő megbeszélést.

November elején a felügyelők országos konferenciáján vettem részt Révfülöpön.

Az események felsorolásából is kitűnik, hogy a májusi közgyűlésünk óta több beruházásunk is lezárult a kerületben. Ugyanakkor nem lélegezhetünk fel, hiszen tart a szentendrei óvoda tervezése, elindult Szügyben a parókia építése, Aszódon a templomfelújítás, Nyíregyháza kertváros gyülekezeti központ építése és az Oltalom Szeretetszolgálat beruházása, folyamatosan tartanak a Sarepta szeretetotthon előkészítési munkái, Budakeszi parókiaavár-lás- és felújítás. További reményeink vannak a májusban említett pályázatokkal kapcsolatban. A jövő évi beruházási támogatások közül az alábbiakat terjesztettük az építési bizottság felé :

- Nyíregyháza parókiafelújítás

- Maglód templom homlokzatfelújítás és szószerkrestaurálás
- Hévízgyörk ifjúsági ház építés
- Óbuda templom alagsorfelújítás

Mint ahogy korábban is hangoztattam, szakmai támogatást szívesen nyújtok gyülekezeteinknek és intézményeinknek. Anyagi támogatás odaítélésében nincs kompetenciám, sem nekem, sem püspökünknek. Ráhatásunk is csak akkor lehetséges, ha a kérelem az igénylők részéről a szabályzatainknak megfelel, legyen az közvetlen beruházási, vagy pályázat-támogatási kérelem.

Sajnálatomra szabálytalanul történt a szécsényi templom orgonafelújítása, annak ellenére, hogy végig kísértem a beruházást, csak félreértették a támogatási ígéretemet kérelem benyújtása esetén.

Szabálytalan intézkedés következménye volt a vecsési gyülekezet vezetésével szemben folytatott fegyelmi eljárás. Természetes, hogy a különböző bizottságokban és döntéshozó testületekben a kerületünk érdekeit képviseljük, azonban tudomásul kell vennie mindenkinek, hogy egy egységes egyház vagyunk, ahol az egész közösség igényeit kell szem előtt tartanunk, esetenként háttérbe húzódva a parciális érdekeinkkel.

A májusban elhangzott jelentésemben az alábbiakat hangoztattam: hatalmi ágak szétválasztása, Zsinat, Országos Presbitérium, bíróságok, Országos Elnökség intézménye, Püspöki Tanács, Országos Iroda, bizottságok, konferenciák és találkozók – mindez úgy tűnik, hogy nem hozza meg a remélt megújulást és növekedést. Az Országos Presbitérium és a Zsinat vezetése is napirendre tűzte a változtatások kérdését. Világosan kell lássuk, hogy nemcsak azért kellene ismételtlen végig gondolni egyházi szervezeteink megnövekedését és esetleges csökkentését, hogy az anyagi terheinket jobban elviseljük, hanem azért is, hogy több időnk és energiánk maradjon a hitéletünk gyakorlására, egymásra és a lelki közösségek építésére.

A munkaév kezdetén a Zsinat elnöksége és az Országos Presbitérium tagjai a Puskin utcában közösen megvizsgáltuk az egyházi szervezeteink működését, majd több kérdésben egyetértve közös elhatározásra jutottunk a változtatásokat illetően. Sajnálatomra a legutóbbi zsinati ülés – mint ahogy már több esetben – határozatképtelenség miatt nem tudott döntésre jutni ebben az alapkérdésben, annak ellenére, hogy mindannyian tudatában vagyunk annak, hogy a 2012 választási év közelsége lehetetlenné teszi a változások bevezetését.

A következő Zsinat ülésén, november végén talán még nem késő eredményre jutnunk, ezért meghívtuk a Zsinat világi elnökét, Muntag András – aki egyházkerületünk által delegált küldött. Sajnálatomra, más elkötelezettségére hivatkozva elnök úr nem tud közöttük lenni.

A változtatás igényét fogalmazta meg – immár második alkalommal – az országos felügyelői konferencia, ismételtlen megfogalmazva az elnökségeknek szóló felhívását, amit közgyűlésünkön is ismertetünk. Ahogy említettem, a szervezeti változtatások a jövő évi választásokra vannak kihatással, ezért különösen a gyülekezeti választási előkészületek igen feszített eljárási rendet igényelnek.

Kérjük mindazok megértését, akik már elindították a választási jelöléseket, hogy fogadják el a végleges döntéseket. Az esetleges szervezeti változtatások kihathatnak az egyházmegyei és kerületi választásokra is, ezért a választási előkészületeket ezen a szinten is csak feltételesen lehet megkezdeni. Még ha nehezebben végrehajtható is, de reménységünk szerint a választások jó rendje nem borul fel.

Elismerve azt, hogy a szervezeti változtatások csak az emberi közösségek rendszerét módosítják, bízunk kell abban, hogy mindez nem valami hatalom birtokolásáért, vagy egyes érdekcsoportok akaratérvényesítéséért vívott küzdelem, hanem eszköze annak, hogy mindannyiunk figyelme az üdvösségünket hozóra irányuljon.

Felelőségünk abban a pár tömör mondatban van, amit Luther Márton fogalmazott meg a harmadik hitágazat megszenteléséről: „...*ahol a keresztyén anyaszentegyház van, ott található a teremtő Isten, a megváltó Isten és a szentlélek Isten, aki naponként megszentel a bűnök bocsánata által. Az egyház pedig ott van, ahol Istennek ígjét igazán hirdetik és vallják. Ennek kapcsán sokat gondolkodhatsz mindarról, amit a Szentlélek egyházadban végbevisz. Adj hálát azért, hogy te is ebbe az egyházba hívatál és jutottál!*” (Luther Válogatott Művei 5. Így imádkozzál c. fejezet)

Benczúr László
egyházkerületi felügyelő

PÜSPÖKI JELENTÉS - 2012. ÁPRILIS 20.

Igen Tisztelt Egyházkerületi Közgyűlés!

2012 egyházunkban választási év. Egy hatéves ciklus végeztével ebben az összetételben utoljára ül össze az egyházkerület közgyűlése, továbbá ezekben a hetekben-hónapokban folyamatos választásokat tartunk egyházközségi, egyházmegyei, egyházkerületi, majd – ősszel – országos szinten. 2006-ban kezdődött püspöki szolgálatom sajátos módon egybeesik ezzel a ciklussal. Azt tervezem, hogy – ha Isten engedi és élünk, – az őszi közgyűlésen a mögötünk levő hat év tanulságait elemezve fogom a következő ciklus prioritásait felvázolni. Mai közgyűlésünk feladata a 2011-es esztendőről való számadás, így a püspöki jelentés is elsősorban erre szorítkozik. Kitekintéssel kell lennem az országos feladatokra is, ám elsősorban a gyülekezetek életére szeretném a közgyűlés tagjainak figyelmét irányítani. (Sajnálatos tapasztalatom, hogy országos szintű döntéshozó fórumokat – a zsinatot és az országos presbitériumot – oly mértékben elárastják az intézményi (diakóniai és oktatási) ügyek, hogy a gyülekezetekről alig esik szó.)

2011-es püspöki szolgálataim összegző áttekintésére jó lehetőséget kínál a Digitális Szolgálati Napló. A hagyományosan a jelentés részét képező részletes püspöki programot ebben az évben is mellékelem. Ezen a helyen pedig egy olyan összegzést nyújtok, amelyből láthatók a szolgálatok arányai is. (A kiválasztott kategóriákban nem minden tevékenységem besorolható, itt nyilván lehet a rendszert még pontosítani.)

• Bizottsági ülések (OP, zsinat, püspöki tanács, MET, bizottságok, stratégia, LMK, közgyűlés, emlékbizottságok)	70
• Istentiszteletek más gyülekezetekben	50
• Istentiszteletek a saját gyülekezetben (Budavár)	20
• Előadások	24
• Külföldi út	19
• Nemzetközi és ökumenikus tárgyalás	28
• Médiával kapcsolatos megbeszélések (interjú, felvétel)	35
• Tárgyalás gyülekezeti ügyekben	136
• Protokolláris alkalmak	35

Találkozás gyülekezetekkel (34)

Alberti	Erdőkürt	Mohora	Szentendre
Alsószeli	Felsőpetény	Nagytarcsa	Szolnok
Arnót	Galgaguta	Nyíregyháza	Szűgy
Aszód	Galgagyörk	Nyíregyháza-Borbánya	Tokaj
Bercel	Gödöllő	Patvarc	Váckisújfalu
Budahegyvidék	Gyömrő	Piliscsaba	Vanyarc
Csesztve	Hévízgyörk	Rád	Vecsés
Csömör	Maglód	Sámsonháza	
Debrecen	Mogyoród	Szécsény	

Külföldi utak (19)

Alsószeli	Hosszúfalú-Fűrészmező	Stuttgart
Bécs (2)	Kenya-Nairobi	Szlovénia-Marácfürdő
Drezda	Lahti, Kirkkopäivät	USA
Genf (2)	London	Varsó
Hannover	Oltszakadát (2)	Wittenberg (2)

Immár számok nélkül, de jelezni kívánom, hogy a püspökök közötti feladatmegosztás jegyében számos országos jellegű megbízatásom van. Tekintettel arra, hogy ezekről eddig lényegében sem a zsinati, sem az országos presbiteri fórumon nem kértek tőlem jelentést, itt számolok be azokról néhány sorban.

Diakónia: felügyelem egyházunk diakóniai munkáját. Az egyházkerület intézményeit és az ott folyó tevékenységeket a korábbi években már volt módom megismerni, most immár országos kitekintéssel kell bírnom. Mind Buda Annamáriával, mind a diakóniai bizottság tagjaival nagyon jó az együttműködésem.

Média: igen sok tárgyalást és szervezést igényel egyházunk médiamunkájának összehangolása.

Külügy: mivel a külügyi iroda a Szilágyi Erzsébet fasorba költözött, lényegében napi kapcsolatban vagyok annak munkatársaival. Az LVSZ alelnökéként is sok feladatot kell magamra vállalnom. Változatlanul szívügyem a határon túli magyarok támogatása.

Képzés, továbbképzés: az ide tartozó területek: OLMK, lelkészakadémia, felnőttképzés, egyetemi lelkészek, szakollégiumok.

Stratégia: új lendületet kapott egyházunk stratégiai munkája, amelyet – zsinati megbízással - Pröhle Gergely országos felügyelővel irányítok.

Sztehlo bizottság: a szociálisan rászoruló, tehetséges evangélikus diákokat támogatjuk ösztöndíjjal.

Túrmezei Bizottság: a jubileumi évben számos eseményt szervezünk, kiadványt jelentetünk meg.

Reformációi emlékbizottság: 2017-re előretételezve tematikus éveket szervezünk, amelyek jegyében kiadványokat jelentetünk meg, pályázatokat írunk ki, konferenciákat rendezünk. Ehhez kapcsolódik, hogy tagja vagyok az LVSZ reformációi emlékbizottságának is.

Ezek az országos tevékenységek nem vonhatják el a figyelmet a gyülekezetek ügyéről, ellenkezőleg: tevékenységük a helyi szinten is érezhető kell, hogy legyen. A továbbiakban az esperesi jelentésekre támaszkodva hívom fel a figyelmet az egyes egyházmegyék legfontosabb történéseire és tapasztalataira.

Borsod-Hevesi egyházmegye (Sándor Frigyes esperes)

Az elmúlt év jelentős eredményének tekinthetjük az egyházmegye lelki, spirituális fraternitásának erősödését. (...) Sajnos az öröme mellett szólnom kell a nehézségekről is. Az ózdi gyülekezetben egy vizsgálat zajlott, mivel anyagiakban a gyülekezet nem képes a lelkészi állást fenntartani. (...) Ugyancsak anyagi problémával küzd az egri gyülekezet, ahol a lelkész megélhetését nagyrészt a félállású börtönlelkészség fedezi. Hasonló a helyzet a Diósgyőr és Diósgyőr-Vasgyári gyülekezetben is. Lelkésze szintén félállású kórházlelkész. További problémát jelent majd a sajkázai gyülekezet jelenlegi lelkészének nyugdíjba vonulása. A jelenlegi lelkész két évtizeden keresztül volt a település polgármestere. Fizetést nem vett fel, hanem a bejövő adományokból a templomot hozták rendbe. Sajnos a parókia állagán már nem tudtak javítani. A beázások miatt közegeházi támogatásból új tetőzetet kapott az épület, de a parókia további renoválására és felújítására már nincs pénz. A miskolci gyülekezet lelkészeit leszámítva kivétel nélkül a megyén belül minden lelkésznek van félállása valamilyen területen. Sajnos a miskolci gyülekezet is a tartalékait éli fel, mert bár nőtt a gyülekezeti alkalmakon résztvevők száma, de a befolyó adományok és a növekvő kiadások közötti olló sajnos egyre nő.

Budai egyházmegye (Bence Imre esperes)

Az egyház gyülekezetekben él. S éppen ezért nekünk, kik elsődlegesnek tartjuk a gyülekezeti élet erősítését, mit sem ér a magunk lankadó ereje, mit sem ér a magunk képessége, ha nem támaszkodunk rá az evangélium erejére, ha nem élünk a Krisztusban megmutatott isteni szeretet erejéből, akkor jó esetben is csak tisztességes tisztviselők lehetünk, akik valóban az utolsó pillanatig kitartanak a léket kapott, megfeneklett hajón. Rossz esetben pedig a katasztrófa haszonélvezői akarunk lenni, magunk életének hasznát lesve, mit lehet elemelni a süllyedő hajón hagyott értékekből...Változásra van szükség! Megerősödéssre, az Úrban való megerősödéssre, és arra, hogy Isten ereje raj-

tunk, és a mi erőtlenségünkön keresztül jusson célba. Bizalomra, hitre, és nagyobb odaszánásra van ahhoz szükség, hogy ez a lélekvesztő kis hajó, - amelyre felelőtlen vezetők egyre több terhet raknak – mégis csak megtarthassa az irányát és a kormányozhatóságát. (...) Olyan területen szolgálnak és élnek a gyülekezetek, ahol nem az elvándorlás a jellemző, ahol nem olyan mély a szegénység, mint az ország más részein. Éppen ezért különösen fontosnak érzem azt, hogy a gyülekezetek missziói nyitottsága és lendülete növekedjen. Tudom, hogy már ahhoz is nagy energiákra van szükség, hogy megtartsuk a meglévő gyülekezeti tagjainkat, de éppen ez a terület az, ahol nem a mi erőnk, hanem az Isten erejében való megerősödés adhat csak áldást.

Dél-Pest megyei egyházmegye (Krámer György esperes)

Egy gyülekezet anyagi okok miatt feladta anyaggyülekezeti helyzetét, egy másik gyülekezet félállásba választott lelkesít, egy harmadik gyülekezet jelenleg is a csőd szélén áll. Van még legalább 3 olyan gyülekezetünk, amelyek az országos támogatás nélkül azonnal kapitulálna. Több gyülekezetben csúsznak a lelkesítő fizetések. A költségvetésekből kiderül, hogy szinte minden gyülekezetünk kötéltáncosként egyensúlyoz a hiány mélysége felett. Még a nagy gyülekezet anyagi helyzete sem megnyugtató. (...) Elkerülhetetlen szembenéznünk azzal a ténnyel, hogy gyülekezeteink lelki megerősödése alapvető feltétele annak, hogy a gyülekezeti élet minden szempontból megerősödjön. A statisztikai adataink, és az egyházunkról készült szociológiai felmérés egyértelműen mutatja gyülekezeteink létszámának fogyását, az idősek jelenlétének, szerepvállalásának túlsúlyát, a közép korosztály hiányát. Nem kevésbé problémás a hitoktatás és az ifjúsági munka területe.

Észak-Pest megyei egyházmegye (Mekis Ádám esperes)

Megyénkben talán a Budapesthez való közelség miatt az elköltözések folyamata lassabb, de megfigyelhető. A szomszédos Nógrád megyében ez a folyamat sokkalta gyorsabb. Ott van olyan gyülekezet, amely 800-as lélekszámról 20 év alatt 150-re csökkent. Országos Egyházunk, de különösképpen a kerület kérte a megyéket, hogy hosszútávú elképzeléseiket is vázolják az egyes területek fejlesztéséről. Így elsősorban azt kell megvizsgálni, hogy hogyan lehet a meglévő evangélikusokat pontosabban feltérképezni, és konkrétan megtalálni. Jó kiindulási anyag ehhez a 2001. évi népszámlálás, ahol nagy vonalakban nyomon lehet követni azokat a vándorlási folyamatokat, amelyek az utóbbi időkben egész társadalmunkat jellemzik. Nagy izgalommal várjuk a 2011. évi népszámlálás eredményeit is, mert ezeket az adatokat a 2001. évvel összehasonlítva jól láthatók lesznek azok a demográfiai folyamatok, amelyek gyülekezeteink életét is alapvetően befolyásolják. Nyilvánvaló, hogy mivel ezeket a folyamatokat megállítani nem tudjuk, az egyháznak alkalmazkodnia kell a megváltozott körülményekhez. Tehát ott kell fejleszteni, ahol újabban nagy számban evangélikusok megjelennek. Ez megyénkben elsősorban az agglomeráció körzete, Dunakeszi, Fót, Erdőkertes, Veresegyház, Gödöllő, Csomád, Csömör, Nagytarcsa, Pécel, mely településeken az utóbbi időben az evangélikusok száma jelentősen megnőtt.

Hajdú-Szabolcsi egyházmegye (Sztankó Gyöngyi esperes)

A nyugtalanság és válság időszakában reménységgel tölt el bennünket Jézus vigasztaló szava a külső nehézségek, drámai fejlemények dacára: „*Én vagyok az út, az igazság és az élet*” (Jn 14,6).

Lelkészválasztások lebonyolítása: Nagycserkesz, Debrecen, Nyíregyháza-Nagytemplom

Parókusi alkalmassági vizsgálat Nyíregyházán: Balázs Viktória (Debrecen), Kozma Anett (Nyíregyháza-Kertváros), Torza Tamás (Nagycserkesz), Tóth Katalin (Ev. Kossuth Lajos Gimnázium).

Esperesi vizitáció:

- Nyíregyháza-Kertvárosi Ág. H. Ev. Egyházközség (Presbiteri ülés) – jan. 14.
- Debreceni Evangélikus Egyházközség – febr. 4.
- Kölcse - Presbiteri ülés (költségvetés, zárszámadás) – márc. 3.
- Nagycserkesz - Presbiteri ülés (költségvetés, zárszámadás) – márc. 11.
- Intézmény Vezetői fórum Nyíregyházán - oktatási és diakóniai intézmények (2011. március 9)

Nógrádi egyházmegye (Szabó András esperes)

A gyülekezetek magmaradásának záloga Nógrádban is a lelki megújulás, visszatérés az első szeretetbe. Újra rácsodálkozni, hogyan szeretett és szeret bennünket Jézus Krisztus. Nem szabad természetesnek vennünk a Golgota csodáját. Mert csoda az, hogy a bűnös ember és az Isten Szentjének kontrasztja nem vált végzetessé számunkra, sőt élet és üdvösségszerzővé. Ott lesznek gyülekezetek, ahol tudnak örülni Krisztusnak, és felismerik, valamint engedelmesen megteszik Uruk parancsát. Ahol a keresztyén élet nem néhány ember speciális bensőséges kiváltsága, hanem falut, várost, országot változtató erővé válik. Ahol a fogyasztó keresztyénség csapdájával szemben emberek felvállalják a másik ember terhét. A mai általános depresszív hangulattal csak Krisztussal vehetjük fel a harcot, csak

Krisztus tud életerőt, jövőt és értelmes célt adni. Nem az egyházért, a Krisztus testéért kell aggódnunk, hatalmas kezekben van az, hanem az emberek sorsáért, üdvösségéért. Isten adjon minden gyülekezetnek nyitott füleket és Sámuel engedelmisségét: *Szólj Uram, mert hallja a te szolgád.*

Ezúton is megköszönöm az egyházmegyei elnökségek szolgálatát. Köszönöm közvetlen munkatársaim sokszor erőn felül végzett munkáját is. Elnöktársam, Benczúr László bölcsességét és szeretetét pedig életre szóló élményként raktározom el magamban. Most, hogy szolgálatától – két ciklus után – meg kell, hogy váljon, egyházkerületünk egésze nevében is megköszönöm neki, hogy mindig számíthattunk rá. Urunk áldott eszköze, Isten embere tudott lenni. Azonban nem búcsúzunk tőle, hiszen szolgálataira a jövőben is számítunk.

Urunk áldása nyugodjék egyházkerületünk életén. Ő tegye teljessé, ami nálunk töredékes. Megbocsátó irgalmában bízva gondolok saját mulasztásaimra is. Őrá tekintve szeretném szolgálatomat folytatni.

Kérem jelentésem elfogadását.

Dr. Fabiny Tamás
püspök

FELÜGYELŐI JELENTÉS - 2012. ÁPRILIS 20.

Tisztelt Közgyűlés, Kedves Testvéreim!

Öröm és szomorúság tölti el a szívemet, amikor bejelentem, hogy kétszer hat – azaz tizenkét éves – felügyelői szolgálatom véget ér. Örömöm – és ezért Istennek tartozom hálával, – hogy két olyan püspök mellett végezhettem szolgálatomat, akik mellett minden teher könnyű volt, akiktől sokat tanulhattam és sokat kaptam, akikkel testvéri és baráti volt a kapcsolatom (ami természetesen tart ma is), akiken keresztül megkaptam azt az Úr Istentől származó kegyelmi ajándékot, amely reménységgel tölti el a szívemet, hogy erőt adjon a hátralevő életemben az utolsó órá-
míg.

Nem titkolom szomorúságomat, hiszen szembesülnöm kellett azzal, hogy itt a földön minden véges, hogy szinte egyszerre fejeződik be egy szép szolgálat és ugyanakkor csökkentek le a tervezési megbízásaim olyan mértékben, hogy nagy valószínűséggel hamarosan be kell zárnom az irodámat.

Azonban hálátlan nem vagyok. Kegyelmi ajándéknak tekintem azt, hogy annyi templomot, egyházi épületet és egyéb épületet tervezhettem pályám során, amit gyermekeimmel közösen rendezett kiállításunkon be is mutathattam az Ökumenikus Központban. Soli Deo Gloria.

Nem kívánok nosztalgikus visszaemlékezést tartani az elmúlt tizenkét évről. Már csak azért sem, mert nem vezettem statisztikát arról, hogy hány gyülekezeti alkalomra kísértem el püspökeinket, hány lelkészszentelésen és -iktatáson, vagy hány templomszentelésen és templomszentelési ünnepségen vettem részt. Nem vettem számot azzal, hogy mennyiszor vettem részt a zsinat munkájában, hány beruházás támogatásában játszottam a döntéshozatalon túlmenően szerepet, hány alkalommal írtam szakvéleményt elnöktársaim részére akár egy-egy építési szándékkal, akár egyéb belső egyházi kérdéssel kapcsolatban. Nem kívánom összeszámolni, hogy hány elnökségi ülésen, hány Országos Presbiteri ülésen, hány bizottsági ülésen, hány igazgatótanácsi ülésen és hány egyházi fórumon vettem részt. Igyekeztem végezni a dolgomat, ami a rám bízott szolgálattal járt.

Soli Deo Gloria.

Szolgálatomat az az ige határozta meg, amit még édesapámtól kaptam első beiktatásom alkalmával, és ami húsvét hétfőjének újszövetségi igéje is volt: „... *ha valaki szolgál, úgy szolgáljon, mint aki azt az Istentől kapott erővel végzi, hogy mindenkör az Isten dicsőíttessék Jézus Krisztus által*” (1Pt 4,11).

Hogy a szolgálatomat hogyan végeztem, ítéljék meg mások, de legfőképpen az Úr Isten.

Szolgálatot lehet végezni hanyagul, jobban és még jobban. Talán a hanyagság nem volt jellemző rám.

Amennyire végezni tudtam a rám bízott feladatokat, ahhoz kellett a megértő és szerető család, kellett a hűséges segítőtársak, akár az irodánkban, akár a püspöki hivatalban, de kellett az a szerető egyházi közösség, amit kerületünk lelkészei és hívei alkotnak. Köszönet érte mindenkinek.

A novemberi közgyűlésünkön részletesen beszámoltam a kerületünket érintő eseményekről és beruházásokról. Az azóta eltelt időszakban az alábbi változások történtek:

A szentendrei óvoda terveire az építési engedélyt megkaptuk. Várjuk az oktatási beruházásokhoz elkülönített összeg felosztását és az ez évi költségtámogatást.

Szügyben a régi épület elbontása után elindult a parókia építése, Aszódon a templom felújítására tart a kivitelező kiválasztásának folyamata. Nyíregyháza-Kertváros gyülekezeti központ építése és az Oltalom Szeretetszolgálat beruházása részben lezárult. A Sarepta szeretetotthon tervezési munkái megkezdődtek, Budakeszin megvásárolt és felújított parókiába a Lackner család karácsonykor beköltözött. A kerület elnöksége által benyújtott beruházási kérelmek közül a bizottsági javaslatok alapján az Országos Presbitérium az alábbiakat fogadta el :

- Nyíregyháza parókia-felújítás
- Maglód templom homlokzat-felújítás és szószék-restaurálás
- Hévízgyörk ifjúsági ház építése

A legutóbbi látogatásunk során Balogh Zoltán államtitkár úrral közösen örömmel állapítottuk meg, hogy Nyíregyházán a Roma Szakkollégium a reményeinknek megfelelően működik.

A Vecsési Egyházközség elnökségének szabálytalan döntéshozatala miatt hozott fegyelmi határozatunk hivatkozott törvényhely értelmezését a lelkész úr fellebbezésére az egyházi bíróságunk megváltoztatta, így az eljárás befejezéséig nem tartotta indokoltnak a szolgálat felfüggesztését. Azonban ezt a bírósági határozatot a mai napig írásos formában nem küldte ki. Természetesen örülünk annak, hogy van lelkészi szolgálat a gyülekezetben, azonban egész egyházunk működését zavarja a bírósági döntések elhúzódása és az előírások be nem tartása, valamint a törvényeink nem egyértelműek voltak.

Szomorúan kellett tudomásul vennünk, hogy közgyűlésünk, valamint az egyházmegyei és egyházkerületi felügyelők jelentős részének a választásokkal kapcsolatos előterjesztéseit a zsinat nem fogadta el. Ennek megfelelően ebben a választási ciklusban az országos felügyelőt a zsinat választja, az egyházmegyei elnökségeket és az egyházkerületi felügyelőket a gyülekezetek presbitériumai.

Az új törvénnyel egyetérteni nem tudok. Annak ellenére, hogy az OP tagjainak a zsinaton szavazati joga nincs, a véleményemet kifejtettem, de érvényt szerezni az elveimnek nem tudtam.

Amit sérelmezek, hogy a zsinat eredetileg megfogalmazott saját elveivel szembehelyezkedett, ami a gyülekezetek nagykorúságát hirdette meg, amelynek legfőbb döntéshozó testülete a gyülekezeti közgyűlés. A törvénymódosítás a közgyűléseken tapasztalható érdektelenségen alapul. Véleményem szerint a gyülekezetek tájékoztatásának hiánya eredményezi az érdektelenséget, azonban ez elsősorban nem a hívek, hanem a gyülekezeti vezetők hibája. Tehát a törvénynek a gyülekezeti közgyűléseket kellett volna megerősítenie.

Azonban az elfogadott törvények mindannyiunkra nézve kötelezőek. Ennek megfelelően kell az elkövetkező választásokat megtartanunk.

Az új törvény kizárja a még aktív nyugdíjasok egy részét az országos, egyházkerületi és egyházmegyei felügyelői szolgálat vállalásából azzal, hogy 70 év felett nem engedélyezi ezeknek a tisztségeknek a továbbvitelét. Tekintettel arra, hogy ez a módosítás az én személyemet is illeti, ezért nem kívánok véleményt alkotni ezzel kapcsolatban.

Amit a következő egyházkerületi vezetésnek és közgyűlésnek javasolhatok az, hogy időben kezdje el az egyház szervezeti és működési rendszerének a felülvizsgálatát és a majdani zsinati küldöttei révén szerezzen érvényt a döntéseinek.

Az egyházkerületünk működésével kapcsolatban az alábbi javaslatot teszem:

Azzal, hogy nincs egyházkerületi presbitériumunk, jó gyakorlatnak tartom az egyházmegyei elnökségek rendszeres összehívását.

Az egyházkerületi közgyűlésről korábban már kifejtettem a véleményemet. Szükségesnek tartom a megfelelő információ-áramlás érdekében, hogy a választott közgyűlési tagok mellett gyülekezetenként két-két fő vegyen részt ezen az évente két alkalommal rendezett ülésen. Kötelezőnek tartom a zsinati küldöttek közgyűlési megjelenését, beszámolóját és a közgyűlési határozatok zsinati képviselőjét.

Szükségesnek tartom technikák kidolgozását arra, hogy a különböző generációk együtt is megélhessék a közösség örömeinek élményét. (Kerületi missziói napon fiatalok nagyobb számú részvétele, ifjúsági találkozókra a felnőtt generáció meghívása.)

Szorgalmaztam és továbbra is javaslom a kerület területén levő intézményes rendszerben működő diakóniai munka mellett a gyülekezeti diakóniai szolgálat erősítését.

A következő ciklusban elkerülhetetlennek tartom az egyházmegyék területi egységeinek és helyzetének a végig gondolását, valamint az elszegényedett, vagy elnéptelenedett gyülekezetek jövőjéről való gondoskodást.

A zsinat által többször elodázott Szolidaritási Törvény bevezetésére nagy szükség volna, azonban fontosabbnak tartanám, hogy a tehetősebb gyülekezeteink nagyobb figyelemmel, szeretettel és segítő szándékkal forduljanak a náluk rosszabb sorban levők felé.

Amit az egyházkerületünkön belül kiemelten jónak tartok, hogy a gyülekezeteink nagy többségében a lelkészi szolgálat támogatását komolyan véve, a nem lelkészi tisztségviselők komolyan veszik a megbízatásukat és magas színvonalon végzik a feladataikat. Jó érzéssel töltött el az országos felügyelői konferenciákon kerületi felügyelőink nagyszámú részvétele és elkötelezett magatartása. Javaslom a kerületi felügyelők rendszeres összehívását a jövőben.

Többször hangsúlyoztam és most is megteszem, hogy az egyházi fórumainkon nem a kerület érdekeit kell, hogy képviseljük valakikkel szemben, hanem a kerületben meghozott közös döntéseinket kell képviselni egyházunk egésze érdekében.

Az elhangzott felvetéseimmel nem szándékozok semmiféle sértődöttséget kifejezni – hiszen semmiféle sértődöttség nincs bennem – és nem kívánok diktálni bármit is püspök úr következő elnöktársának. Püspök úrnak ígéretet tettem és ezt a közgyűlés előtt is megerősíttem, hogy a továbbiakban is megadok minden segítséget, ami tőlem telik, és amit kérnek tőlem egyházam és szeretett egyházkerületem részéről. Hogy ezt a készségemet igazoljam, örömmel tettem eleget a kis budakeszi leánygyülekezet felkérésének és elfogadtam a gondnoki tisztséget.

Megköszönöm egész egyházkerületem támogató szeretetét csetledező-botladozó lépteim mellett, külön kiemelve az egyházmegyék elnökségeinek támogató szolgálatát, püspök urak és munkatársaik testvéri szeretetét és baráti odaadását segítségét és együttműködését.

Kívánom, hogy az Úr Isten éltesse és növelje híveink közösségét, teremtsen békességet és testvéri szeretetet mindannyiunk szívében.

Benczúr László
egyházkerületi felügyelő

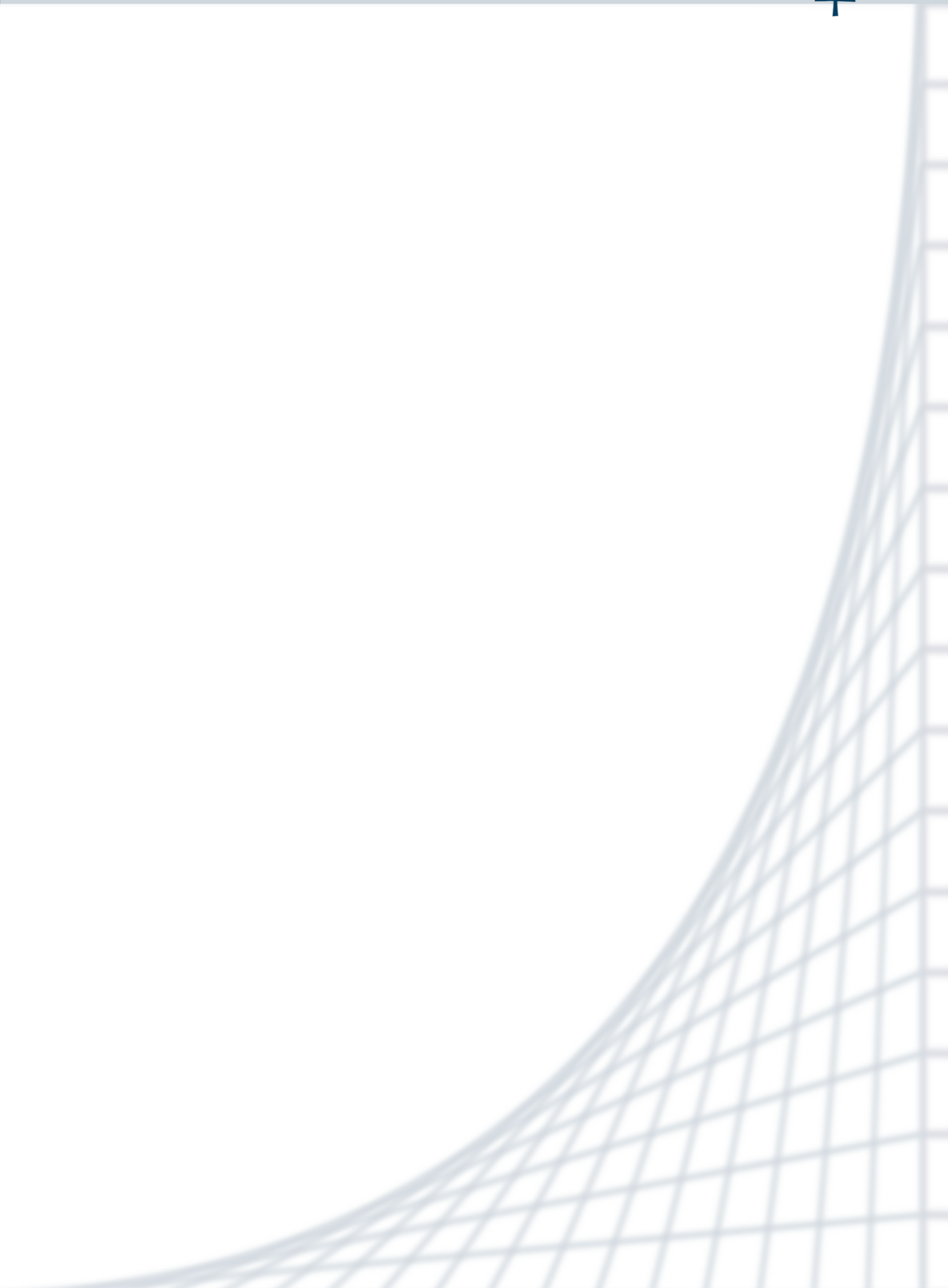
ESEMÉNYLISTA

Január 5. Médiás megbeszélés	44
Január 14-16. Piliscsaba – A Budai Egyházmegye ifis tábora	11
Január 21. Nyíregyháza – Egyeztetés a polgármesterrel diakóniai ügyekben	37
Január 23. Bécs - Magyar nyelvű ökumenikus istentisztelettel zárult az imahét Bécsben	31
Január 30. Vanyarc - Festői Mikszáth-mesék	27
Február 6. Erdőkertes - 5 éves az erdőkertesi evangélikus templom	19
Február 7. Budahegyvidék – Tamás-mise	12
Február 10. Nyíregyháza - Parókusi alkalmassági vizsgálat	3
Február 10. Nyíregyháza - Püspöki látogatás a nyíregyházi óvodában	39
Február 13. Nógrád megye - Nógrádi körút	27
Február 16. Reformációi emlékbizottsági ülés külhoni vendégekkel	44
Február 19. Nyíregyháza - Lelkésziktatás	23
Február 20. Budahegyvidék - Gregorián az evangélikus templomban	12
Február 26. Gyón - Gyülekezeti tisztségviselők találkozója	16
Március 4. Szlovák önkormányzati képviselők	45
Március 6. Kelenföld - Zenés szeretetvendégség	12
Március 7-10. Aszód – Karitatív hét az aszódi gimnáziumban	39
Március 11. Aszód – Petőfi-nap	40
Március 11. Norvég vendégek látogatása	45
Március 16. Budapest - Keresztény Roma Szakkollégiumi Hálózat indul	40
Március 19. Budapest – Munkácsy: Krisztus-trilógia	45
Március 20. Galgagyörk - Püspöki szolgálat Galgagyörkön	19
Március 21-22. EHE hallgatók látogatása a püspöki hivatalban	46
Március 22. Médiaegyeztetés	46
Március 25. 5 éve a püspöki székből	46
Március 27. Nyíregyháza - Gyülekezeti munkatársképzés	24
Április 1-2. Nyíregyháza – „Úr érkezése” szavalóverseny	40
Április 10. Galgaguta - Püspöki látogatás	28
Április 16-17. Budahegyvidék - Tíz éves a budahegyvidéki templom	13
Április 19. Evangélikus polgármesterek találkozója	3
Május 2. Aszód – Életmódprogramok a gimnáziumban	41
Május 10. Budapest - Finisszázs az Evangélikus Országos Múzeumban	47
Május 13-15. Finnország - Egyházi napok Finnországban	31
Május 20. 1954-ben végzett lelkészek találkozója	47
Május 21. Budafok - Budapestről Kitelepítettek Emlékművének avatása	13
Május 21. Debrecen – Balázs Viktória lelkésziktatása	24
Május 22. Négyfalu – Evangélikus nap Cantate vasárnapján	31
Május 28. Aszód - Egyházkerületi Missziói Nap	4
Május 6. Gyöngyös – Egyházkerületi Közgyűlés	4
Május 8. Nagytarcsa – Harminc éves a Jubilate	20
Június 9-14. Genf - LVSZ tanácsülés	32

Június 12. Budavár – Pünkösdi Fesztivál	13
Június 13. Kelenföld - Közös pünkösdi ünneplés szlovák testvérekkel	14
Június 1-5. Drezda – Kirchentag (Egyházi napok)	32
Június 16. Pasi Pöysäri látogatása a finn nagykövetségről	47
Június 17. Ordinációs előkészítő 2011	5
Június 19. Gödöllő - Új épületszárny Gödöllőn	20
Június 22. Reformációi Emlékbizottság	48
Június 25. Lucfalva - Csendesnap a Sarepta-otthon lakóival	37
Június 27-július 2. Piliscsaba – Két egyházmegye családi csendeshete	15
Július 2. Nyíregyháza - Horváth-Hegyi Áron ordinációja	24
Július 3. Szolnok - Kovács Viktor ordinációja	17
Július 3. Szügy - Csadó Balázs ordinációja	28
Július 19-25. Amerika – Püspöki látogatás Amerikában	32
Július 30. Csővár - Díszpolgári címet kapott dr. Fischl Vilmos lelkész	20
Július 31. Budavár - Emlékezés a norvégiai katasztrófa áldozataira	33
Augusztus 4. ÉPH – Tárgyalás a Duna TV és a püspökök között	48
Augusztus 6. Tokaj - Új kezdet	9
Augusztus 7. Fancsal - Hálaadó istentisztelet	10
Augusztus 2. Budapest - Ökumenikus megemlékezés a roma áldozatokról	48
Augusztus 2. ÉPH – Egyeztetés a norvég út résztvevőivel	33
Augusztus 20. Budapest – Állami kitüntetést kapott Bozorády Zoltán nyugalmazott lelkész	25
Augusztus 21. Balatonszemes – BalatonNet	49
Augusztus 23-25. Bonyhád - Országos lelkészkonferencia	5
Augusztus 27. Tállya – Regionális csendesnap	10
Augusztus 28. Váckisújfalu - Megújult a templom	21
Szeptember 3. Albertirsa - Pestvidéki evangélikus szlovákok találkozója	34
Szeptember 3. Borbánya - 60 éves a borbányai templom	25
Szeptember 3. Mandabokor - Családi nap	25
Szeptember 3. Nyíregyháza – Huszadik évnyitó a Kossuth Lajos Gimnáziumban	41
Szeptember 4. Szentendre - Megnyílt a Szentendrei Evangélikus Zenei Óvoda	42
Szeptember 9-15. Nairobi – Biblikus konferencia	34
Szeptember 10. Kálmánháza - Családi nap	26
Szeptember 16. Mende - Kulturális örökségünk listáján a mendei evangélikus templomdíszítés	17
Szeptember 16-17. Aszód - Egyházkerületi családi és sportnap harmadszor	6
Szeptember 17. Kelenföld – Nyitott templomok éjszakája	14
Szeptember 18. Budapest – Hatvan éves a Sarepta	37
Szeptember 18. Felsőpetény - Új épületszárnyal bővült a gyülekezeti ház	28
Szeptember 18. Szécsény - Befejeződött a szécsényi templom renoválása	29
Szeptember 23. Dabas - Átadták a Hunyadi-Kapisztrán emléktornyot	17
Szeptember 25. Nagytarcsa - Kettős örömnep	21
Szeptember 28. Nyíregyháza - Megnyílt az Evangélikus Roma Szakkollégium	42
Szeptember 28. Szügy – Alapkőletétel	29
Október 1. Csömör –Egyházmegyei ifjúsági nap	21
Október 1. Révfülöp - MAEK konferencia	35
Október 6. Mende – Pintér Mihály lelkésziktatása	18
Október 9. Arnót - Megszépült az arnóti templom	10

Október 16. Rád - 100 éves a templom	22
Október 16. Sámsonháza - Felszentelték a felújított templomot	29
Október 18. Túrmezei Emlékbizottság	38
Október 20. Megyei Elnökségek Tanácsa	6
Október 21. Miskolc – Kitüntetés kapott Fellegvári Zoltán gimnáziumi igazgató	43
Október 21-25. - Vesztfáliai kapcsolatok	35
Október 23. Érd – Hármass ünnepe	14
Október 23. Maglód – Angyalos keresztelőhely-szentelés	18
Október 29-30. Nyíregyháza - 225 éves a Nagytemplom	26
Október 30. Nyíregyháza - Ételosztás rászorulóknak	38
November 5. Alsószeli - Parókiaszentelés a Felvidéken	35
November 5. Nagycserkesz – Torzsa Tamás lelkésziktatása	26
November 11. Budahegyvidék - Őszi közgyűlés	7
November 14. ÉPH – megalakult a Lutheránus Világszövetség Reformációi Emlékbizottsága	36
November 19. Budahegyvidék - Családi nap	15
November 21. Reformációi Emlékbizottság reformátusokkal	49
November 22. Muraszombat - Megemlékezés	36
November 27. Bér – Rendhagyó adventi ünneplés	30
November 27. Hévízgyörk - Templomszentelési ünnep	22
November 28. Finn testvérgyülekezeti kapcsolattal rendelkező egyházközösségek találkozója	36
December 2. Budapest – Nyugdíjas lelkészek közös adventje	7
December 6. Bér - Őshonos gyümölcsös	30
December 6. ÉPH – Credo Est	50
December 9. Beosztott és a kerület új lelkészeinek találkozója	7
December 11. Aszód - Hálaadás a megújult gyülekezeti teremért	22
December 15. Püspöki hivatali karácsony	50
December 17. Szolnok – Adventi gyertyagyújtás	18
December 18. Protestáns Szakkollégium – Adventi sorozat	43
Borsod-Hevesi LMK (Miskolc)	9
Budai LMK (Püspöki Hivatal)	11
Dél-Pesti LMK (Tápiószentmárton)	16
Észak-Pesti LMK (Domony)	19
Hajdú-Szabolcsi LMK (Nyíregyháza)	23
Nógrádi LMK (Felsőpetény)	27
Készülőben a Luther animáció	51

A Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének kiadványa

Felelős kiadó: Dr. Fabiny Tamás

Tervezés és szerkesztés: Horváth-Hegyi Áron

Nyomdai előállítás: Prime-Rate Kft.

Felelős vezető: Dr. Tomcsányi Péter

Megjelent 1700 példányban, Budapest, 2012

MAGYARORSZÁGI
EVANGÉLIKUS EGYHÁZ
ÉSZAKI EGYHÁZKERÜLET

